

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
Strategic Studies Center, National Defence Studies Institute

จุดสาร

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ SSC Journal

13th year 3th issue (April-June 2023)
ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (เมษายน-มิถุนายน 2566)

4 Global Security Initiative (GSI)
เครื่องมือในการสร้างระเบียบโลกใหม่ของจีน?:
ผลกระทบต่ออาเซียนและไทย

15 การต้อนรับ “ซีเรีย”
กลับคืนสู่สันนิบาตอาหรับ

18 สถานการณ์
ระดับโลก

จากการเปลี่ยนแปลงของโลกที่ได้ก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้พลวัตของภัยคุกคามทั้งตามแบบ (Traditional Threats : TTs) และภัยคุกคามไม่ตามแบบ (Non – Traditional Threats : NTTs) มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น อาทิ การก่อการร้าย ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ภัยคุกคามด้านระบาดวิทยา ภัยคุกคามด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนถึงภัยพิบัติธรรมชาติ โดยภัยคุกคามเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในทุกด้าน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการพลังงานและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศยังได้เชื่อมโยงโลกไว้ด้วยกันทั้งหมด ทำให้ช่องว่างของขอบเขตรัฐถูกหลอมจนยากที่จะแยกแยะแดนได้ชัดเจน เรื่องภายในประเทศหนึ่งกลายเป็นผลกระทบต่อประเทศอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ปรากฏการณ์หรือปัญหาในที่ต่าง ๆ ไม่เป็นเพียงเรื่องเฉพาะภายในประเทศหนึ่งอีกต่อไป แต่กลายเป็นประเด็นร่วมกันของทั้งโลก ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงมีอาจหลีกเลี่ยงหนีไปจากความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นในโลกไปได้ ต้องมีการปรับตัวให้พร้อมเผชิญหน้ากับความท้าทายรูปแบบใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อพลังอำนาจของชาติและความมั่นคงของประเทศ

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (ศสย.สปท.) เป็นหน่วยงานทางวิชาการของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย ที่มีภารกิจหลักในการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล ประเมิน จัดทำและเผยแพร่ข้อมูลทางยุทธศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติและการป้องกันประเทศ เพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชาหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนในให้รับทราบ อันเป็นประโยชน์ต่อกองทัพและประเทศชาติโดยรวม ในการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานต่าง ๆ ให้พร้อมรับภัยคุกคามทุกรูปแบบได้

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ประกอบด้วยหน่วยขึ้นตรงระดับกอง แบ่งเป็น 4 กอง คือ กองสนับสนุน กองแผนและโครงการ กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง กองภูมิภาคศึกษา ทำหน้าที่ในการวางแผน อำนวยการ ประสานงาน ดำเนินการ และกำกับดูแลงานด้านการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ สถานการณ์ความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีพลังงานและสิ่งแวดล้อมภายในประเทศและต่างประเทศ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก รวมทั้งการจัดประชุม การรวบรวมข้อมูล และจัดทำเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับผู้บังคับบัญชา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนได้รับ

ทราบ ตลอดจนการผลิตบุคลากรด้านความมั่นคงและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทั้งปวงให้กับข้าราชการในกระทรวงกลาโหมและพลเรือน โดยมีการผลิตสำคัญที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ 6 ประเภท ประกอบด้วย งานวิจัย (Research) เอกสารการศึกษาทางวิชาการ (Working Paper) เอกสารประเมินยุทธศาสตร์ (Strategic Review) เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง (SSC Focus) รวมทั้งจุลสารศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ (SSC Journal)

สำหรับ จุลสารศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมสถานการณ์ทางความมั่นคงต่าง ๆ รวมทั้งบทวิเคราะห์ เพื่อให้เห็นทิศทางความเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ อันจะเป็นประโยชน์สำหรับการติดตามและประเมินผลสถานการณ์ความมั่นคงต่อไป

สุดท้าย นี้คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทุกท่านที่ติดตามผลงานของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ ซึ่งคณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจุลสารฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ และหากมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมท่านสามารถให้ข้อเสนอแนะมาได้ที่ admin_info@sscthailand.org หรือ www.sscthailand.org

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand Cataloging in Publication Data
จุลสารศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
(Strategic Studies Center Journal)
พิมพ์ครั้งที่ 1 – กรุงเทพฯ จำนวน 400 เล่ม
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2565
36 หน้า

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.การพิมพ์ พ.ศ.2537
© ลิขสิทธิ์ภาษาไทยเป็นของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

จัดพิมพ์โดย
กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
62 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400
โทร. 0 2275 5715 เว็บไซต์ www.sscthailand.org

ผู้อำนวยการ	: พล.ต. ทักษิณ	สิริสิงห์
รองผู้อำนวยการ	: พ.อ.บัณฑิต	บำเรอราช
	: น.อ.ไชยา	ออกแดง
กองผู้อำนวยการ	: น.อ.หญิงจุฬารัตน์	เพชรวิเศษ
	: พ.อ.หญิงมัทนิน	เจริญชาติศรี
	: พ.อ.หญิงวาทีณี	ดิงสมบัติยุทธ
	: น.ท.หญิงฉัตรฉัตรรัตน์	พัชรกิจจา ร.น.
	: น.ต.หญิงจิตราภรณ์	จิตรธร ร.น.
	: ร.ท.หญิงภริษญา	อุไรรัตน์
	: น.ส.ปานิสรา	เทียนอ่อน
	: น.ส.สุพนงภา	โชติชินชาวี
	: น.ส.สิริภัทร	เทียนพัฒน์
ศิลปินกรรม	: นายจรรย์	กัลลบุพผา
	: น.ส.พิมพ์อชิตา	อัครเมธายุทธ
	: น.ส.ภัทรภร	วรั้งอาจ
	: น.ส.ศศิพร	จันทร์มีชัย
	: นายยุคล	เพิ่มเจริญ

บทนำ สารบัญ หน้า

ส่วนที่ 1 SSC Monitor

1. Global Security Initiative (GSI) เครื่องมือในการสร้างระเบียบโลกใหม่ของจีน?: ผลกระทบต่ออาเซียนและไทย	4
2. การคิดเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Thinking) EP.2	6
3. ปัญหาหมอกควันพิษ และ PM 2.5	7
4. การฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่าง “ชาอูดีอาระเบีย-อิหร่าน” ผ่านบทบาททางการทูตของจีน	8
5. การบรรลุข้อตกลงร่วมกันระหว่างชาอูดีอาระเบียและอิหร่าน	9
6. เกาะโคโคกับความสำคัญทางภูมิรัฐศาสตร์ของจีน	12
7. “ซูดาน” จากสงครามกลางเมือง สู่ สงครามกลางภูมิภาค	13
8. การต้อนรับ “ซีเรีย” กลับคืนสู่สันนิบาตอาหรับ	14
9. การประชุม G7 HIROSHIMA SUMMIT 2023: การแผ่ขยายสำคัญการสนับสนุนยูเครน และการคานอำนาจอิทธิพลจีน	16

ส่วนที่ 2 สถานการณ์ความมั่นคงที่สำคัญ

สถานการณ์ระดับโลก

1. ขั้วมหาอำนาจ	18
1.1 สหรัฐอเมริกา	18
1.2 จีน	19
2. รัสเซีย - ยูเครน / ยุโรป	20
2.1 รัสเซีย - ยูเครน	22
2.2 ยุโรป	23
3. ตะวันออกกลาง - เอเชียใต้	24
3.1 ตะวันออกกลาง	24
3.2 เอเชียใต้	26

สถานการณ์ภูมิภาค

1. เอเชียตะวันออก	26
1.1 เกาหลีเหนือ - เกาหลีใต้	26
1.2 ไต้หวัน	27
2. เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	28
2.1 กัมพูชา	28
2.2 อินโดนีเซีย	29
2.3 เมียนมา	29
2.4 เวียดนาม	30
2.5 สิงคโปร์	31
2.6 ฟิลิปปินส์	32

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติงานที่สำคัญของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

1. การประชุมตำราเครือข่ายกับหน่วยงานด้านยุทธศาสตร์ภายในประเทศ ประจำปี พ.ศ.2566	33
2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ: ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย”	33
3. นักศึกษาหลักสูตรนักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ 16 ศึกษาฐาน ณ ราชาอาณาจักรกัมพูชา	34
4. การสัมมนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ 3/2566 เรื่อง “แนวทางการจัดทำแบบประเมินขีดความสามารถของกองทัพไทยในการป้องกันประเทศ”	34
5. การแสดงผลงานทางวิชาการของหลักสูตรนักยุทธศาสตร์ และพิธีปิดการศึกษา มอบประกาศนียบัตรและโล่รางวัลแก่นักศึกษาหลักสูตรนักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ 16	35

Global Security Initiative (GSI) เครื่องมือในการสร้างระเบียบโลกใหม่ของจีน: ผลกระทบต่ออาเซียนและไทย

ฉบับที่ 18/66 (20-24 มี.ค.66)

บทนำ

เมื่อวันที่ 21 ก.พ.66 กระทรวงการต่างประเทศของจีนได้เผยแพร่เอกสารแนวคิดข้อริเริ่มด้านความมั่นคงระดับโลก (The Global Security Initiative Concept Paper) เพื่อวางแนวทางที่เป็นระบบและมาตรการเชิงปฏิบัติมากขึ้นในการจัดการกับความท้าทายด้านความมั่นคงทั่วโลก โดยกำหนดหลักการและแนวคิดหลัก (Core Concepts and Principles) ที่จีนจะ “ยึดมั่น” ไว้ 6 ประการ คือ (1) วิสัยทัศน์ของความมั่นคงร่วมกันที่ครอบคลุม มีความร่วมมือ และยั่งยืน (2) เคารพอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของทุกประเทศ (3) ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์และหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติ (4) ยึดมั่นในข้อกังวลด้านความมั่นคงที่สอดคล้องกับกฎหมายของทุกประเทศ (5) แก้ไขความแตกต่างและข้อพิพาทระหว่างประเทศอย่างสันติผ่านการเจรจาและการหารือร่วมกัน และ (6) การรักษาความมั่นคงทั้งรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบใหม่ (Traditional and Non-traditional)

พร้อมทั้งระบุถึง **ความร่วมมือที่จีนให้ความสำคัญ** ไว้ 20 ประการ คือ (1) สนับสนุนบทบาทของสหประชาชาติในการสร้างและรักษาสันติภาพ (2) ส่งเสริมการประสานงานและปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศที่มีความสำคัญ และสร้างความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีเสถียรภาพ และการพัฒนาอย่างสมดุลร่วมกัน (3) สนับสนุนระบอบการไม่แพร่ขยายอาวุธและป้องกันการแพร่กระจายอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง จีนเรียกร้องให้หลีกเลี่ยงสงครามนิวเคลียร์และการแข่งขันสะสมอาวุธ (4) ส่งเสริมการห้ามใช้อาวุธชีวภาพและอาวุธเคมีภายใต้อนุสัญญาที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่มีการกล่าวถึงการควบคุมอาวุธเทคโนโลยีนิวเคลียร์และชีปนาวุธ (5) สนับสนุนการยุติปัญหาทางการเมืองระหว่างประเทศและระดับภูมิภาคผ่านการพูดคุยและการสื่อสารที่ตรงไปตรงมา (6) **สนับสนุนและปรับปรุงกลไกและสถาปัตยกรรมความร่วมมือด้านความมั่นคงในภูมิภาคที่มีอาเซียนเป็นศูนย์กลาง และยึดมั่นในแนวทางการสร้างฉันทามติของอาเซียน เพื่อเสริมสร้างการเจรจา**

และความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศในภูมิภาค พร้อมทั้งส่งเสริมความร่วมมือในพื้นที่ที่เกิดความมั่นคงรูปแบบใหม่ (Non-traditional Security Areas) ภายใต้กรอบความร่วมมือล้านช้าง-แม่โขง (Lancang-Mekong Cooperation: LMC) โดยดำเนินโครงการความร่วมมือที่เกี่ยวข้องภายใต้กองทุนพิเศษความร่วมมือล้านช้าง-แม่โขง (LMC Special Fund) และมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมให้ภูมิภาคนี้เป็นเขตนำร่องสำหรับ GSI เพื่อร่วมกันปกป้องสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค (7) ส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในตะวันออกกลาง (8) สนับสนุนความพยายามของประเทศในแอฟริกาและองค์กรอนุภูมิภาคในการแก้ไขความขัดแย้งในภูมิภาค (9) สนับสนุนประเทศในละตินอเมริกาและแคริบเบียนในการปฏิบัติตามพันธกรณีที่ระบุไว้ในคำประกาศให้ละตินอเมริกาและแคริบเบียนเป็นเขตแห่งสันติภาพ (10) สนับสนุนความพยายามของประเทศในหมู่เกาะแปซิฟิกเพื่อจัดการกับความท้าทายระดับโลก ทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศภัยธรรมชาติ และสาธารณสุข (11) ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงทางทะเลระหว่างประเทศ (12) เสริมสร้างบทบาทของสหประชาชาติในฐานะผู้ประสานงานกลางในการต่อสู้กับการก่อการร้าย ทั่วโลก (13) กระชับความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลข่าวสาร (Information Security) (14) เสริมสร้างการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ (Strengthen Biosecurity Risk Management) (15) เสริมสร้างการกำกับดูแลความมั่นคงระหว่างประเทศเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) (16) เสริมสร้างร่วมมือระหว่างประเทศในด้านอวกาศและปกป้องระเบียบระหว่างประเทศในอวกาศภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ (17) สนับสนุนองค์การอนามัยโลกในการมีบทบาทนำในธรรมาภิบาลระดับโลกด้านสาธารณสุข (18) ให้ความสำคัญกับความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานของโลก (19) ต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติและยาเสพติด และ (20) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและรักษาห่วงโซ่อุปทานและอุตสาหกรรมให้มีเสถียรภาพ

The Global Security Initiative Concept Paper

หลักการและแนวคิดหลัก (Core Concepts and Principles) ที่จีนจะ “ยึดมั่น” ไว้ 6 ประการ คือ

- (๑) วิสัยทัศน์ของความมั่นคงร่วมกันที่ครอบคลุม ร่วมมือ และยั่งยืน
- (๒) เคารพอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของทุกประเทศ
- (๓) ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์และหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติ
- (๔) ยึดมั่นในข้อกังวลด้านความมั่นคงที่สอดคล้องกับกฎหมายของทุกประเทศ
- (๕) แก้ไขความแตกต่างและข้อพิพาทระหว่างประเทศอย่างสันติผ่านการเจรจาและการหารือร่วมกัน
- (๖) การรักษาความมั่นคงทั้งรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบใหม่

สำหรับรูปแบบและกลไกความร่วมมือ (Platforms and Mechanisms of Cooperation) ที่จีนจะใช้ในการขับเคลื่อน GSI คือ กลไกความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีจีนเป็นผู้นำ เช่น องค์การความร่วมมือเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Cooperation Organization: SCO) ความร่วมมือ BRICS การประชุมปักกิ่งเซี่ยงชานฟอรัม (Beijing Xiangshan Forum) การประชุมความร่วมมือด้านความมั่นคงสาธารณะระดับโลก (Global Public Security Cooperation Forum) และต่อไปจีนก็จะจัดการประชุมระดับสูงเกี่ยวกับ GSI เพื่อขับเคลื่อนและสื่อสารนโยบายในด้านความมั่นคง ส่งเสริมการเจรจาและความร่วมมือระหว่างรัฐบาล และสนับสนุนการทำงานร่วมกันในชุมชนระหว่างประเทศเพื่อจัดการกับความท้าทายด้านความมั่นคงของโลก

บทวิเคราะห์

จะเห็นได้ว่า GSI คือ เครื่องมือหนึ่งที่จีนนำมาขับเคลื่อนเพื่อเชื่อมโยงแนวคิดของจีนกับประชาคมระหว่างประเทศนอกจากข้อริเริ่มแถบและเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI) ซึ่งมุ่งเน้นการให้การสนับสนุนประเทศต่าง ๆ ผ่านทางเศรษฐกิจและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และข้อริเริ่มด้านการพัฒนาระดับโลก (Global Development Initiative: GDI) มุ่งเน้นให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาในการขจัดความยากจน ปรับปรุงสุขภาพของประชาชน และลดความเหลื่อมล้ำอื่น ๆ ส่วน GSI ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่โลกและภูมิภาคต่าง ๆ กำลังเผชิญอยู่ เช่น ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ การก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น และเมื่อพิจารณาถึงลำดับความความสำคัญที่จีนให้ความสำคัญ จะเห็นได้ว่าภูมิภาคที่จีนให้ความสำคัญ พบว่าเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นหนึ่งในภูมิภาคที่จีนให้ความสำคัญที่สุด โดยเอกสารแนวคิด GSI ระบุถึงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคแรกที่จีนให้ความสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นภูมิภาคที่มีพรมแดนติดกับจีนและตั้งอยู่ใจกลางภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ซึ่งสหรัฐฯ ได้เข้ามามีบทบาทและสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น QUAD และ AUKUS กับประเทศพันธมิตรในภูมิภาคนี้ ทำให้จีนจะต้องให้ความสำคัญกับภูมิภาคนี้เป็นอย่างยิ่ง เห็นได้จากการระบุในเอกสารแนวคิด GSI ว่า จะส่งเสริมให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตนำร่องสำหรับ GSI

นอกจากนี้ยังมีภูมิภาคตะวันออกกลาง แอฟริกา ละตินอเมริกา และแคริบเบียน และประเทศในหมู่เกาะแปซิฟิกที่จีนระบุไว้ในเอกสารแนวคิด GSI ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าเอกสารแนวคิด GSI ไม่ได้ระบุถึงความร่วมมือกับหลายภูมิภาค เช่น ยุโรป และไม่ได้กล่าวถึงความร่วมมือกับสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นพันธมิตรที่สำคัญกับสหรัฐฯ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า GSI จะเป็นเครื่องมือทางการทูตและนโยบายการต่างประเทศของจีนในอนาคตที่จีนจะขับเคลื่อนไปพร้อม ๆ กับ BRI และ GDI ผ่านกลไกความร่วมมือที่สำคัญที่มีจีนเป็นผู้นำทั้ง SCO, BRICS, การประชุมความร่วมมือจีน-แอฟริกา (Forum on China Africa Cooperation: FOCAC) และความร่วมมือล้านช้าง-แม่โขง เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่าการขับเคลื่อนข้อริเริ่มระดับโลกที่จีนได้จัดตั้งขึ้นทั้ง BRI, GDI และ GSI นั้น เป็นความพยายามของจีนที่จะก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำในการสร้างสถาปัตยกรรมด้านความมั่นคงระดับโลกแบบใหม่ โดยการนำเสนอทางเลือกใหม่ ๆ ให้กับประเทศต่าง ๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงทั่วโลกที่ผันผวนเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน

จากสถานการณ์ดังกล่าว มีแนวโน้มที่บทบาทของจีนบนเวทีโลกจะเพิ่มมากขึ้น และท้าทายสหรัฐฯ ซึ่งเป็นมหาอำนาจของโลกมาโดยตลอด ตั้งแต่หลังสิ้นสุดสงครามเย็นที่จะต้องดำเนินยุทธศาสตร์เพื่อแข่งขันกับจีนมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้การแบ่งขั้วแบบชัดเจนและทำให้ระบบการเมืองระหว่างประเทศมีความซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะอาเซียนและไทยซึ่งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะถูกแทรกแซงจากชาติมหาอำนาจที่จะใช้กลไกความร่วมมือต่าง ๆ ที่มีอยู่กดดันให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเลือกข้างมากขึ้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อความเป็นเอกภาพของอาเซียน

ข้อเสนอแนะ

1. อาเซียนและไทยสามารถที่จะแสวงประโยชน์จากการแข่งขันของชาติมหาอำนาจทั้งสหรัฐฯ และจีน โดยใช้กลไกที่อาเซียนมีอยู่ในการสร้างความร่วมมือกับประเทศเหล่านั้น เช่น มุมมองอาเซียนต่ออินโด-แปซิฟิก (ASEAN Outlook on the Indo-Pacific: AOIP) ซึ่งเป็นเครื่องมือของอาเซียนในการสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วแนวทางการขับเคลื่อนของ GSI และ AOIP เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งในด้านความร่วมมือทางทะเลและการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามมติของสหประชาชาติ รวมถึงกลไก ASEAN Plus One กรอบความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา 1 ประเทศ ซึ่งมีทั้งสหรัฐฯ และจีนเข้าร่วมในกลไกดังกล่าว เพื่อรักษาซึ่งเอกภาพและความเป็นแกนกลางของอาเซียน
2. ไทยและกองทัพควรแสวงประโยชน์จากประเด็นที่ GSI ให้ความสำคัญและเป็นความท้าทายต่อประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมข้ามชาติ เช่น การพนันออนไลน์ แก๊งคอลเซ็นเตอร์ (Call Center Gang) ยาเสพติด ทั้งการสกัดสารตั้งต้นการผลิตยาเสพติดและเส้นทางการลำเลียงยาเสพติดที่จะเข้ามาในประเทศไทย รวมถึงประเด็นที่จะต้องสร้างความร่วมมือในระยะยาวทั้งด้านพลังงานและความมั่นคงทางอาหาร

ข้อมูลอ้างอิง

- Ministry of Foreign Affairs, the People's Republic of China . (2023). The Global Security Initiative Concept Paper. https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjbxw/202302/t20230221_11028348.html
- John S. Van Oudenaren. (2023). The Global Security Initiative: China Outlines a New Security Architecture. <https://jamestown.org/program/the-global-security-initiative-china-outlines-a-new-security-architecture/>
- Henrick Tsjeng. (2023). China's Global Security Initiative: Implications for ASEAN . <https://www.rsis.edu.sg/wp-content/uploads/2023/03/IP23020-2.pdf?mibextid=Zxz2cZ>
- PAK YIU. (2022). China's Global Security Initiative: Xi's wedge in the U.S.-led order. <https://asia.nikkei.com/Spotlight/Asia-Insight/China-s-Global-Security-Initiative-Xi-s-wedge-in-the-U.S.-led-order>

การคิดเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Thinking) EP.2

ฉบับที่ 19/66 (27 - 31 มี.ค.66)

Overview จากฉบับที่แล้ว SSC Focus ได้นำเสนอความหมายและองค์ประกอบของกระบวนการคิดเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Thinking) ที่ทำให้ได้ตัวเลือกของแนวทางในการปฏิบัติที่เป็นเหตุเป็นผลและมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานที่องค์กรในทุกมิติยึดถือเป็นกรอบในการปฏิบัติ ในฉบับนี้จะเป็นการทำความเข้าใจเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของ Strategic Thinking และตัวอย่างของการนำไปใช้

Strategic Thinking in a Complex Environment

“มิตินความมั่นคง” เป็นสภาวะแวดล้อมที่มีลักษณะเฉพาะ และซับซ้อนจากการมีตัวแสดง (actors) ที่หลากหลายและสัมพันธ์กันในทิศทางต่าง ๆ อีกทั้งมักจะเกี่ยวโยงกับอิทธิพลจากมหาอำนาจในห้วงเวลานั้น ๆ ด้วยจึงทำให้ในบริบทของความมั่นคง “การคิดเชิงยุทธศาสตร์” (Strategic Thinking) เป็นเครื่องมือสำคัญที่ผสมผสานระหว่างความเป็นศาสตร์และความเป็นศิลป์ในการปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ฝ่ายเราและฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด เพื่อเพิ่มพูนโอกาสและความได้เปรียบที่จะได้มาซึ่งชัยชนะและลดโอกาสที่จะประสบความพ่ายแพ้ให้น้อยที่สุดผ่านกระบวนการคิดเพื่อแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ มีความสร้างสรรค์ และสามารถเชื่อมโยงกับมิติอื่น ๆ ได้พร้อมทั้งมุ่งแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายในการแก้ไขปัญหานั้นที่ชัดเจน ภายใต้ทรัพยากรและเครื่องมือที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาโดยมีกระบวนการ 7 ขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

- (1) สถานการณ์ (Situation): ประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์ รากของปัญหา/แรงผลักดัน (Driving Forces) และแนวโน้ม (Trends) ที่จะเกิดขึ้น
- (2) ภาพฉากทัศน์ (Future Scenarios): วิเคราะห์ภาพที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือโจทย์ปัญหาที่จะนำไปสู่การแก้ไข
- (3) การระบุปัญหา (Identify Problems): วิเคราะห์ปัญหาที่จะเกิดขึ้นและผลกระทบของแต่ละปัญหาที่จะเกิดขึ้น
- (4) กำหนดเป้าหมาย (Goal): กำหนดเป้าหมายในการแก้ไขปัญหานั้น
- (5) การวิเคราะห์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด (Stakeholders Analysis): พิจารณาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาและผู้ที่มีส่วนรวมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว
- (6) จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (Recommendation): กำหนดแนวทางสำหรับการแก้ไขปัญหานั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (Goal)
- (7) การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communications): กำหนดเป้าหมายและวิธีการในการสื่อสาร

ตัวอย่าง

Case Study: กรณีหากเกิดพายุระดับ Supernova พัดเข้าโครงการ EEC ในโซนพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี

สถานการณ์ (Situation)

ภาคตะวันออกของประเทศไทยเป็นพื้นที่ทางยุทธศาสตร์ เป็นศูนย์กลางการลงทุนของไทยเพื่อต่อยอดการเจริญเติบโตของประเทศที่มี

ศักยภาพ เนื่องจาก (1) ไทยเป็นศูนย์กลางตลาดขนาดใหญ่ที่มีกำลังซื้อสูงจากอาเซียน จีน และอินเดีย (2) เศรษฐกิจมหภาคของไทยมีเสถียรภาพและมีความเจริญเติบโตสูงในภูมิภาค (3) พื้นที่ภาคตะวันออกสามารถพัฒนาเป็นศูนย์กลางการผลิตและการส่งออก (4) พื้นที่ภาคตะวันออกของไทยมีจุดเด่นทั้งด้านการเกษตรกรรมสมัยใหม่ อุตสาหกรรม ไปจนถึงปิโตรเคมีขั้นสูง และ (5) มีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการลงทุน

รัฐบาลจึงจัดตั้งพื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทยเป็น “ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Thailand’s Eastern Economic Corridor: EEC)” ที่จะนำจุดแข็งของพื้นฐานมาสร้างอนาคตที่แข็งแกร่งด้วยการเป็นจุดศูนย์กลางในระดับโลกทั้งด้านการลงทุนและสถานที่ท่องเที่ยว เป็นฐานอุตสาหกรรมด้านพลังงานและโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย โรงกลั่นน้ำมันขนาดใหญ่ 5 โรง, กลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มปิโตรเคมี 3 แห่ง, โรงผลิตไฟฟ้า 20 โรง, นิคมอุตสาหกรรม 29 แห่งเชื่อมโยงด้วยโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งที่เพียงพอ ระยะทาง 200 กม. จากกรุงเทพฯ เชื่อมผ่านเส้นทางสายหลัก, ท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบัง, สนามบินอู่ตะเภา และท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด

จากการประมาณการสถานการณ์ของสถานีวิจัยอวกาศของประเทศไทย รายงานว่าพื้นที่ EEC ภาคตะวันออกในโซนพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี (ตามแผนที่ประกอบ) มีความเสี่ยงสูงยิ่งที่กำลังจะได้รับผลกระทบจากพายุระดับ Supernova ซึ่งส่งผลให้เกิดน้ำท่วมในระดับรุนแรงตามมา เกิดจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศของภูมิภาคที่รุนแรงที่สุดในรอบ 100 ปีมีขีดความสามารถที่จะทำลายระบบโครงสร้างพื้นฐานและโครงการ EEC ในโซนพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรีของประเทศไทยได้

ภาพฉากทัศน์ (Future Scenarios)

ท่านเป็นฝ่ายเสนาธิการของกองกำลังเฉพาะกิจฉุกเฉิน (Emergency Task Forces) ของนายกรัฐมนตรีที่จะต้องทำการวางแผนแก้ปัญหาสถานการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าว โดยจะต้องจัดทำเป็นแผนเผชิญเหตุเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อนายกรัฐมนตรี

การระบุปัญหา (Identify Problems)

พบว่า ทั้งพื้นที่อุตสาหกรรมหลัก และแหล่งชุมชน ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นอาจมาจากลมและน้ำ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบสาธารณูปโภค เช่น ระบบน้ำ ระบบไฟฟ้า ระบบคมนาคม (ทั้งทางบกและทางน้ำ) ระบบสื่อสาร อาคารบ้านเรือน สิ่งปลูกสร้าง และปัญหาด้านการสื่อสารที่อาจถูกตัดขาดใน Sudden Case การรั่วไหลของสารเคมี มี 2 มิติ ก๊าซที่เป็นสารพิษ การรั่วไหลของน้ำมันทางทะเล (มีผลกระทบต่อประชาชนและมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม)

วิเคราะห์ปัญหา

- มิติตั้งคน : การตั้งศูนย์อพยพชั่วคราวหลังจากเกิดภัยพิบัติ
- มิติตเทคโนโลยี : เกิดการใช้เทคโนโลยีบริหารจัดการ EEC Operate
- มิติศรษฐกิจ : ระบบเศรษฐกิจ ในพื้นที่มีการหยุดชะงัก เกิดฐานการผลิต เนื่องจากการคมนาคมถูกตัดขาด รวมทั้งการท่องเที่ยวในพื้นที่
- มิติตั้งแวดล้อม : แหล่งอาหารทะเลไม่เพียงพอ

มิติการเมือง : การเมืองภายใน เกิดการ Discredit ในการบริหารจัดการ การเมืองภายนอก เกิดการ Discredit ความเชื่อมั่นลดลง

มิติการทหาร : ทหารต้องเข้ามาช่วยเหลือสาธารณชน ในช่วงเฟสแรก ถึงแม้ว่าครอบครัวของทหารจะได้รับผลกระทบก็ตาม

กำหนดเป้าหมาย (Goal)

การสร้างเชื่อมั่น ต่อประชาชน และประชาคมโลกในพื้นที่ EEC ในการจัดการสาธารณภัย (2P2R: Prevention/Preparedness Response/Recovery) ต่อระบบสาธารณูปโภคที่สำคัญยิ่ง (Critical infrastructure) และชีวิตทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ และฐานอุตสาหกรรมด้านพลังงาน และโครงสร้างพื้นฐานของ EEC เช่น โรงกลั่นน้ำมัน กลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มปิโตรเคมี โรงผลิตไฟฟ้า เป็นต้น สามารถดำเนินการต่อไปได้ อันเนื่องมาจากภัยพิบัติจากพายุระดับรุนแรง (Supernova) รวมทั้ง การสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนและประชาชนในพื้นที่ EEC ที่ได้รับผลกระทบ

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด (Stakeholders Analysis)

จากการระบุปัญหาที่เกิดขึ้น (Identify Problems) ข้างต้น สามารถนำมาวิเคราะห์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด (Stakeholders Analysis) โดยแบ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบตามกลุ่มปัญหาได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) หน่วยงานที่รับผิดชอบในกลุ่มปัญหาระดับนโยบาย ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินแห่งชาติ/ศูนย์จิตอาสา

(2) หน่วยงานที่รับผิดชอบในกลุ่มปัญหาระดับภูมิภาค ศรชล. / กอ.รมน./การประปาส่วนภูมิภาค (บริษัท อีส วอเตอร์) /การไฟฟ้าส่วน

ภูมิภาค/การไฟฟ้าฝ่ายผลิต/กระทรวงคมนาคม-รถไฟความเร็วสูง (CP) / กรมทางหลวง/การรถไฟแห่งประเทศไทย/นิคมอุตสาหกรรม/การทำเรือแห่งประเทศไทย/กสทช./บริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติ (NT)

(3) หน่วยงานที่รับผิดชอบในกลุ่มปัญหาระดับพื้นที่องค์กรปกครองท้องถิ่น/ปอเด็กตั้ง/บริษัทเอกชนในพื้นที่/อาสาสมัครป้องกันภัยพลเรือนในพื้นที่ (อปพร.)/ผู้ประกอบการต่างชาติ

จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (Recommendation)

(1) แผนเฉพาะระดับพื้นที่ใน EEC เฉพาะด้านการจัดการภัยพิบัติเพื่อนำไปสู่ความเชื่อมั่น ความร่วมมือของ Stakeholder ทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มที่อยู่ระบบการปฏิบัติการฉุกเฉิน 2. กลุ่มภาคประชาชน หน่วยงานผู้ประการผู้อยู่อาศัยในระดับพื้นที่ และ 3. กลุ่มผู้ประกอบการ และนักลงทุน

(2) การจัดการและลงทุนร่วม ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน และประชาชน (PPP) ในระบบบริหารความเสี่ยงภัยพิบัติ

(3) สร้างการลงทุนเฉพาะในระบบ Critical Infrastructure เพื่อเพิ่ม Resilience ของระบบ Critical Infrastructure

การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Communication)

(1) เลือกประเภทของการสื่อสาร เช่น การแถลงข่าว การส่งข่าว ให้สื่อมวลชน

(2) วางแผนการสื่อสาร โดยการวิเคราะห์เครื่องมือทางการสื่อสาร กำหนดเป้าหมายในการสื่อสาร กำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้รับสาร กำหนดกรอบสาระสำคัญในการสื่อสาร จัดทำเนื้อหาสิ่งที่จะสื่อ และเทคนิคการสื่อสาร

ปัญหาหมอกควันพิษ และ PM 2.5

ฉบับที่ 20/66 (3-7 เม.ย.66)

ในห้วงที่ผ่านมา ปัญหาหมอกควันพิษและ PM 2.5 เกินมาตรฐาน ในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน สร้างมลพิษทางอากาศร้ายแรงที่สุดในโลกเป็นเวลาหลายสัปดาห์ โดยเฉพาะทางภาคเหนือที่มีค่าดัชนีคุณภาพอากาศขึ้นสูงถึงขั้นเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ค่าสูงสุดอยู่ที่สถานีเทศบาลตำบลบ้านแม่ อ.สันป่าตอง ค่าดัชนีคุณภาพอากาศ AQI อยู่ที่ 486 ฝุ่นละอองขนาดเล็ก หรือ PM 2.5 อยู่ที่ 478.49 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (มคก./ลบ.ม.) ในเขตตัวเมือง สถานีวัดโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ต.ศรีภูมิ ค่า AQI อยู่ที่ 244 ค่า PM 2.5 อยู่ที่ 193.73 มคก./ลบ.ม. ขณะที่ข้อมูลดาวเทียมระบบ VIIRS ตรวจพบจุดความร้อน Hotspot ภาคเหนือตอนบนสูงมาก จำนวน 3,088 จุด PM 2.5 ส่งผลกระทบต่อร่างกายในหลายรูปแบบมีทั้งแบบฉับพลันทันทีและเรื้อรังขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย อาทิ ระดับความเข้มข้นของ PM 2.5 ที่ได้รับ, ระยะเวลาที่ร่างกายได้รับสะสม, สัดส่วนของสารประกอบชนิดต่าง ๆ ในฝุ่น PM 2.5, สภาวะของร่างกายขณะได้รับ PM 2.5 โดยผลกระทบจาก PM 2.5 ต่อระบบอวัยวะสำคัญของร่างกาย โดยค่ามาตรฐานของ AQI จะอยู่ที่ 100 หากเกินจากนี้ถือว่าเริ่มมีผลกระทบทางสุขภาพ ส่วนค่า PM 2.5 จะคิดจากค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง โดยจะต้องไม่เกิน 50 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร หากเกินจากนี้ถือว่าเริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพ

สาเหตุการเกิดปัญหาหมอกควันพิษและ PM 2.5

ภาคเหนือเกิดจากปัญหาการเผาป่า และการเผาซากพืชผลทางการเกษตร คือข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ส่วนทางภาคอีสาน และภาคกลาง ส่วนใหญ่เกิดจากการเผาซากในนาข้าว ไร่ข้าวโพด และการเผาไร่อ้อย ก่อนลำเลียงอ้อยเข้าสู่โรงงานน้ำตาล โดยเฉพาะภาคอีสานซึ่งมีพื้นที่เพาะปลูกอ้อยเกือบครึ่งหนึ่งของประเทศ ที่ผ่านมานโยบายของรัฐบาลปัจจุบันมุ่งส่งเสริมให้มีการปลูกข้าวโพดและอ้อยขยายตัวอย่างมาก ตามความต้องการของกลุ่มทุนยักษ์ใหญ่ โดยช่วงระยะเวลาปี 2557-2562 พบว่ามีการเพิ่มพื้นที่ปลูกอ้อยจาก 8,456,000 ไร่ เป็น 11,469,000 ไร่ หรือเพิ่มขึ้นมากถึง 3,013,000 ไร่ ขณะที่พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มี 6,489,813 ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกที่อยู่ในพื้นที่ภาคเหนือที่ 4,470,802 ไร่ ตามความต้องการอาหารสัตว์ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สาเหตุที่สำคัญอีกประการ คือกลุ่มควันจำนวนมากที่ลอยมาจากการเผาซากข้าวโพดและอ้อยจากประเทศเพื่อนบ้าน คือ เมียนมา สปป.ลาว และกัมพูชา พื้นที่ป่าในประเทศเพื่อนบ้านถูกเปลี่ยนเป็นไร่ข้าวโพดและไร่อ้อยนับล้านไร่ เมื่อความต้องการวัตถุดิบเพื่อผลิตน้ำตาลและอาหารสัตว์เพิ่มมากขึ้น โดยมีบริษัทเกษตรกรรมรายใหญ่ของไทยเป็นลูกค้าสำคัญ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เปิดเผยข้อมูลถึงการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากเมียนมาและสปป.ลาว ว่า เพียงเฉพาะครั้งแรกของปี 2564 (เดือนมกราคม-กรกฎาคม) มีการนำเข้าจากเมียนมาร้อยละ 98.25 หรือ 1,717,570,110 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า 384,595,449 ดอลลาร์สหรัฐ เพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารสัตว์ ขณะที่บริษัทน้ำตาลรายใหญ่ของไทยได้รับอนุมัติสัมปทานจากรัฐบาลกัมพูชาให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน 123,547 ไร่ เพื่อเพาะปลูกอ้อยและตั้งโรงงานน้ำตาลเป็นเวลานาน 70 ปี และบริษัทน้ำตาลอีกรายก็ได้รับสัมปทานปลูกอ้อยใน สปป.ลาว นับแสนไร่เช่นกัน

กรณีศึกษาการแก้ไขปัญหาในภูมิภาค

สิงคโปร์เผชิญกับหมอกควันพิษที่ลอยมาจากการเผาป่าและพืชไร่บนเกาะสุมาตราและเกาะบอร์เนียวของประเทศอินโดนีเซีย รัฐบาลสิงคโปร์ทำการสืบสวนพบว่า สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการเผาป่าสำหรับเพาะปลูกปาล์มน้ำมัน โดยมีบริษัทยักษ์ใหญ่หลายแห่งในสิงคโปร์เป็นผู้ลงทุนรายใหญ่ในบริษัทปาล์มน้ำมันและอุตสาหกรรมผลิตเยื่อกระดาษ แม้ปัญหาจะเกิดในประเทศเพื่อนบ้าน แต่รัฐบาลสิงคโปร์ไม่ได้นิ่งเฉย ใช้มาตรการทุกอย่างกีดกันและบีบบังคับบริษัทที่มีที่ตั้งในสิงคโปร์ โดยใช้เครื่องมือสำคัญคือการออกกฎหมายหมอกควันข้ามพรมแดน หรือ Transboundary Haze Pollution Act เริ่มบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2557 เพื่อเป็นกลไกควบคุมการดำเนินธุรกิจสวนปาล์มน้ำมันในอินโดนีเซียของบริษัทที่มีที่ตั้งในสิงคโปร์ ไม่ให้เผาป่าเพื่อบุกเบิกพื้นที่การเกษตรจากผลของกฎหมายฉบับนี้ หากองค์กรใดหรือบุคคลใดเผาป่าหรือพื้นที่ทางเกษตรจนเกิดมลภาวะที่กระทบต่อคุณภาพอากาศของสิงคโปร์จะต้องจ่ายค่าปรับเป็นเงินสูงสุด 100,000 ดอลลาร์หรือราว 3.5 ล้านบาทต่อวัน โดยมีเพดานค่าปรับสูงสุดอยู่ที่ 2 ล้านดอลลาร์หรือราว 70 ล้านบาท รวมทั้งยังมีโทษจำคุกอีกด้วย ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของการกระทำผิด โดยสิงคโปร์ใช้เกณฑ์วัดคุณภาพอากาศ (AQI) กำหนดให้ค่ามลภาวะสูงตั้งแต่ 101 ขึ้นไปเป็นเวลา 24 ชั่วโมงขึ้นไป ถือว่าคุณภาพอากาศแยกว่ากฎหมายฉบับนี้ทำให้บริษัทยักษ์ใหญ่มีส่วนร่วมในการสร้างหมอกควันพิษต้องรับผิดชอบทั้งในทางอาญาและแพ่ง และกฎหมายนี้ได้ครอบคลุมไปถึงบริษัทที่แม้จะไม่ได้เผาซากปาล์มน้ำมันโดยตรง แต่หากพิสูจน์ได้ว่ารับซื้อปาล์มน้ำมันหรือมีส่วนเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยประชาชนชาวสิงคโปร์ทั่วไปก็สามารถมีสิทธิ์ฟ้องได้ นอกจากนี้ประเทศสิงคโปร์ยังใช้มาตรการคว่ำบาตรสินค้าที่ทำลายสิ่งแวดล้อม โดยในเดือนตุลาคม ปี 2558 สภาสิ่งแวดล้อมแห่งสิงคโปร์ได้ระงับการใช้ฉลากเขียวของ Universal Sovereign Trading ผู้จัดจำหน่ายแต่เพียงผู้เดียวของบริษัท Asia Pulp & Paper Group (APP) ผู้ผลิตเยื่อและกระดาษของอินโดนีเซีย เนื่องจากบริษัทดังกล่าวต้องสงสัยว่ามีความเกี่ยวข้องกับการทำการเกษตรด้วยการเผาป่าในอินโดนีเซีย ทำให้

ห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ ในสิงคโปร์ดำเนินการในการนำผลิตภัณฑ์ของ APP ออกจากชั้นวางภายใน 2 สัปดาห์ ทุกวันนี้การเผาป่าในเกาะบอร์เนียวและสุมาตราแม้จะมีอยู่แต่ก็น้อยลง ปัญหาหมอกควันพิษในประเทศสิงคโปร์ได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง จากความร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหาหมอกควันพิษทั้งภาครัฐบาลและพลังของผู้บริโภค

สำหรับประเทศไทย ไทยยังไม่มีกฎหมายที่ตราขึ้นมาเพื่อควบคุมฝุ่น PM 2.5 โดยเฉพาะ แต่มีการบังคับใช้กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมีกรมควบคุมมลพิษเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฝุ่นละอองที่เกิดจากการเผาในที่โล่ง เช่น พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 นอกจากนี้ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเผาในที่โล่งที่ไม่ใช่ไฟป่า คือพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ส่วนมลภาวะที่เกิดจากการคมนาคมขนส่ง มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องคือพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ที่มุ่งควบคุมการปล่อยควันจากท่อไอเสียของพาหนะบนท้องถนนเป็นหลัก หรือกฎหมายที่ควบคุมมลพิษจากภาคอุตสาหกรรมก็อย่างเช่น พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 เป็นต้น

ทั้งนี้ กฎหมายของไทยยังไม่มีประสิทธิภาพมากนัก ทำให้ไทยยังคงประสบกับปัญหาฝุ่นละอองและมีค่าฝุ่นมากเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก เป็นไปได้ว่ารัฐบาลอาจจะต้องบังคับใช้กฎหมายกับแหล่งปล่อยมลภาวะให้เข้มงวดมากขึ้น หรืออาจจะต้องร่างกฎหมายใหม่เพื่อจัดการอย่างจริงจังกับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการสร้างมลพิษทั้งทางตรงและทางอ้อมเช่นเดียวกับประเทศสิงคโปร์ แทนการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุเท่านั้น

อ้างอิง

- Pitchaya. (2023). เปิดวิธีกำจัดฝุ่นสไตร์สิงคโปร์ ใช้กฎหมายควบคุมมลพิษข้ามแดน จัดการกับแหล่งมลพิษทั้งในและนอกประเทศ. <https://brandinside.asia/singapore-trans-boundary-haze-pollution-act/>
- วันชัย. (2023). บทเรียนจากสิงคโปร์ กับการแก้ปัญหาหมอกควันพิษ. <https://the-standard.co/lessons-singapore-smog-solution/>
- สมิติทานัน . (2021). ฝุ่น PM 2.5 : ไทยยังไม่ปรับค่ามาตรฐานฝุ่นตามองค์การอนามัยโลก เพราะอะไรและจะเกิดอะไรขึ้น. <https://www.bbc.com/thai/thailand-59260334>

การฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่าง “ซาอุดี อาเรเบีย-อิหร่าน” ผ่านบทบาททางการทูตของจีน

ฉบับที่ 21/66 (10-14 เม.ย.66)

จากเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ของโลกอาหรับที่สร้างความขัดแย้งระหว่างประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคตะวันออกกลางอย่างของซาอุดีอาระเบียและอิหร่าน จนนำมาสู่การตัดความสัมพันธ์ทางการทูตที่ยาวนานกว่า ๗ ปี ซึ่งเป็นโอกาสของมหาอำนาจโลกอย่างจีนได้เข้ามาแสดงบทบาทการเจรจาทางการทูตที่ประสบความสำเร็จ จึงเป็นเสมือนการรุกคืบครั้งใหญ่ทางการทูตของจีนในภูมิภาคตะวันออกกลาง

ความสัมพันธ์ซาอุดีอาระเบีย-อิหร่าน

ในปี ค.ศ.1928 ยุคการปกครองแบบราชาธิปไตยเป็นจุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอันดีต่อกัน จนกระทั่งในปี ค.ศ.1964 กระแสของชาตินิยมอาหรับที่เติบโตอย่างรวดเร็วจนกลายเป็นภัยคุกคามที่ทำให้ซาอุดีอาระเบียและอิหร่านจะต้องร่วมมือกันเพื่อหยุดยั้งกระแส

สังคมนิยมและชาตินิยมสุดโต่งที่กำลังเข้ามาในอ่าวเปอร์เซีย โดยในขณะนั้นซาอุดีอาระเบียและอิหร่านต่างมีผลประโยชน์ร่วมกันในกิจการน้ำมันที่เป็นรายได้หลักของทั้งสองประเทศ จึงต้องผนึกกำลังร่วมกันต่อสู้จนถึงปลายศตวรรษที่ 1970 ต่อมาในปี ค.ศ.1979 เหตุการณ์ปฏิวัติอิหร่านได้กลายเป็นฉนวนเหตุที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างซาอุดีอาระเบียและอิหร่านเกิดความเปลี่ยนแปลง เนื่องจากซาอุดีอาระเบียมองว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นพลังที่สร้างความไร้เสถียรภาพให้แก่ภูมิภาค เนื่องจากอิหร่านได้พยายามขยายการปฏิวัติไปยังรัฐอื่น ๆ รอบอ่าวเปอร์เซีย และอิหร่านมองว่าการกระทำของซาอุดีอาระเบียไม่มีความชอบธรรมต่อการเป็นผู้พิทักษ์ศาสนสถานสำคัญของโลกมุสลิมทั้ง โดยอุดมการณ์ของผู้นำการปฏิวัติขณะนั้น คือ การต่อต้านระบบราชาธิปไตยอย่างแข็งขัน แต่ต้องการให้อาณาสูงสุดทางการเมืองอยู่ภายใต้ผู้นำศาสนา ซึ่งค้านกับรูปแบบและแนวคิดในโครงสร้างทางการเมืองของซาอุดีอาระเบียอย่างสิ้นเชิง

หลังจากนั้น ปี ค.ศ.1980 ความขัดแย้งของทั้งสองประเทศได้ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นจากเหตุการณ์สงครามอิรัก-อิหร่าน ซึ่งซาอุดีได้ให้การสนับสนุนอิรักผ่านการให้กู้ยืมเงินจำนวน 40,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกองทัพอิรัก จนนำไปสู่ปรากฏการณ์ “ระเบียบภูมิภาคอ่าวเปอร์เซียแบบสามเหลี่ยม” (Triangular regional order of the Gulf) หมายถึง พันธมิตรทางยุทธศาสตร์ในภูมิภาคที่ปรับเปลี่ยนจากอิหร่านและซาอุดีฯ เคยร่วมกันสกัดกั้นการเติบโตของอิรัก กลายเป็นอิรักและซาอุดีฯ ร่วมกันสกัดกั้นการเติบโตของอิหร่านในภูมิภาคตะวันออกกลาง

จนในปี ค.ศ. 1988 ทั้งสองประเทศได้ตัดความสัมพันธ์ทางการทูต เนื่องจากผู้แสวงบุญชาวอิหร่านจัดขบวนคาราวานทางการเมืองเพื่อต่อต้านสหรัฐฯ ในระหว่างการประกอบพิธีฮัจญ์ ณ นครมักกะฮ์ ก่อให้เกิดการปะทะกันอย่างรุนแรงกับกองกำลังรักษาความมั่นคงของชาติซาอุดีฯ ทำให้ผู้แสวงบุญชาวอิหร่านเสียชีวิตทันที 275 คน และบาดเจ็บจำนวน 303 คน แต่ในช่วงทศวรรษที่ 1990 ซาอุดีฯ และอิหร่านได้มีโอกาสได้กลับมาหารือฟื้นความสัมพันธ์ร่วมกันอีกครั้ง เพราะสงครามในอ่าวเปอร์เซียทำให้ความขัดแย้งของซาอุดีฯ และอิหร่านคลายความตึงเครียดลง เพราะให้ความสนใจกับท่าทีของอิรักที่กลายเป็นภัยคุกคามต่อประเทศในภูมิภาคภายใต้การปกครองโดยประธานาธิบดี ซัดดัม ฮุสเซน และซาอุดีฯ ได้เปลี่ยนมุมมองที่มีต่ออิรักเพราะการยึดครองคูเวตได้เป็นภัยคุกคามต่อราชวงศ์ของซาอุดีฯ มากกว่าภัยคุกคามที่มาจากอิหร่าน จึงทำให้ความสัมพันธ์ทางการทูตของทั้งสองประเทศหรือฟื้นกลับมาอีกครั้งในวันที่ 19 มีนาคม ค.ศ.1991 อีกทั้งยังมีปัจจัยทางเศรษฐกิจร่วมด้วย เนื่องจากอิหร่านเริ่มเห็นความสำคัญของซาอุดีฯ เพิ่มขึ้นในฐานะผู้นำใหญ่ขององค์กรรวมประเทศของผู้ผลิตน้ำมันเพื่อการส่งออกหรือ OPEC

แต่หลังเหตุการณ์วินาศกรรมในสหรัฐฯ เมื่อ 11 กันยายน ค.ศ.2001 ทำให้สถานการณ์ในภูมิภาคตะวันออกกลางกลับมาตึงเครียดเพิ่มมากขึ้น โดยสหรัฐฯบุกโจมตี อัฟกานิสถานและอิรัก ทำให้ระบอบตาลีบันและฮุสเซนถูกโค่นล้ม และเป็นจุดเริ่มต้นของความขัดแย้งระหว่างนิกายศาสนาซุนนีย์และชีอะฮ์ โดยภายหลังจากการโค่นล้มอำนาจฮุสเซนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในดุลอำนาจอ่าวเปอร์เซียจากที่เป็นแบบสามเหลี่ยมได้กลายเป็นการแข่งขันแบบสองขั้วอำนาจ (Bipolar) คือซาอุดีฯและอิหร่านโดยตรง และนอกจากนี้เมื่อฮุสเซนถูกโค่นล้มพลังอำนาจในการปกครองจากนักชาตินิยมอาหรับได้เปลี่ยนเป็นฝ่ายชีอะฮ์ ซึ่งทำให้อิหร่านได้มีเครื่องมือเชื่อมความสัมพันธ์กับอิรักได้ง่าย แต่ในทางตรงกันข้ามบทบาทของซาอุดีฯในภูมิภาคได้ลดน้อยลงไป และเริ่มหันไปพึ่งพิงสหรัฐฯโดยร่วมมือกันต่อต้านและสกัดกั้นอิหร่านโดยเฉพาะความก้าวหน้าของอิหร่านในการพัฒนาพลังงานนิวเคลียร์ จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการแข่งขันระหว่างสองพลังอำนาจขึ้นมาอีกครั้ง

จุดเปลี่ยนที่สำคัญของความขัดแย้งเกิดขึ้นอีกครั้งจากปรากฏการณ์ขับไล่เผด็จการในโลกอาหรับ หรือ “อาหรับสปริง” ล้วนเปิดทางให้ทั้ง 2 ประเทศต้องเร่งแข่งขันขยายอิทธิพล จนสถานการณ์บานปลายกลายเป็นการทำสงครามตัวแทน (Proxy War) ระหว่างกันในประเทศต่าง ๆ ทั่วภูมิภาค ทั้งในสงครามกลางเมืองซีเรีย อิรัก และเยเมน ตลอดจนถึงความขัดแย้งในเลบานอน ในที่สุดซาอุดีฯและอิหร่านได้ตัดความสัมพันธ์ทางการทูตในปี ค.ศ.2016 หลังจากซาอุดีอาระเบียประหารชีวิตผู้นำมุสลิมชีอะฮ์ และผู้ประท้วงอิหร่านบุกโจมตีสำนักงานการทูตของซาอุดีอาระเบีย ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของความขัดแย้งระหว่างสองคู่แข่งในภูมิภาค และเหตุการณ์การโจมตีโรงงานผลิตน้ำมันของซาอุดีอาระเบียในปี ค.ศ. 2019

การบรรลุข้อตกลงร่วมกันระหว่างซาอุดีอาระเบียและอิหร่าน

วันศุกร์ที่ 10 มีนาคม ค.ศ. 2023 ซาอุดีอาระเบียและอิหร่านบรรลุข้อตกลงร่วมกันเพื่อจัดตั้งความสัมพันธ์ทางการทูตอีกครั้งและเปิดสถานทูตของกันและกัน หลังเกิดความตึงเครียดระหว่างประเทศมาเป็นเวลานานและส่งผลให้ตัดความสัมพันธ์ทางการทูตเป็นเวลากว่า 7 ปี ข้อตกลงดังกล่าวมีขึ้นระหว่างวันที่ 6-10 มีนาคม ที่กรุงปักกิ่ง ประเทศจีน ณ ที่ประชุมสภาประชาชนแห่งชาติ โดยในที่ประชุมประกอบด้วย อาลี ขามคาณี เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติสูงสุดของอิหร่าน และ มุฮัมมัด บิน โมฮัมเหม็ด อัล-โอบาน ที่ปรึกษาด้านความมั่นคงแห่งชาติซาอุดีฯ และ นายหวัง อี้ ที่ปรึกษาด้านความมั่นคงของประธานาธิบดีจีน การตกลงร่วมกันในครั้งนี้ซาอุดีฯและอิหร่านมีความพยายามที่จะหาทางยุติสงครามในเยเมนที่ดำเนินมานานหลายปีและทั้งสองประเทศต่างมีส่วนเกี่ยวข้อง หลังจากการลงนามในข้อตกลงดังกล่าวทั้งสองประเทศยังออกแถลงการณ์ร่วมกับจีนซึ่งมีบทบาทเป็นคนกลางในช่วยเจรจา ซึ่งเป็นการเจรจาระดับสูงสุด และเป็นครั้งแรกที่ทั้ง 3 ประเทศออกแถลงการณ์ร่วมกัน

ทั้งนี้ซาอุดีอาระเบียและอิหร่านต่างขอบคุณจีนที่ช่วยอำนวยความสะดวก และความสำเร็จครั้งนี้จะเป็นตัวอย่างของการคลี่คลายความขัดแย้งด้วยการเจรจาในภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก ซึ่งการประสบความสำเร็จในการเจรจามาจากปัจจัย 3 ประการ คือ (1) ทั้งซาอุดีฯและอิหร่านมีเจตนาที่พร้อมที่จะฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างกันอยู่แล้ว (2) ทั้งสองประเทศเชื่อมั่นในจีนที่เป็นตัวกลางการเจรจา และ (3) จีนให้การสนับสนุนและช่วยเหลือโดยไม่ได้แทรกแซง และไม่บีบบังคับ

ล่าสุดเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 6 เมษายน ค.ศ. 2023 นายฮอสเซน อามีร์บดอลลาห์เฮียน รอมว.ต่างประเทศอิหร่าน และเจ้าชายไฟซาล อัลซาอุด รอมว.ต่างประเทศซาอุดีอาระเบียได้ประชุมร่วมกันอย่างเป็นทางการในกรุงปักกิ่ง ของจีน นับเป็นเหตุการณ์สำคัญต่อการเจรจาระหว่างซาอุดีอาระเบียกับอิหร่านที่กรุงปักกิ่งเมื่อวันที่ 10 มีนาคม ซึ่งเป็นการพบปะกันครั้งแรกระหว่างรัฐมนตรีสองประเทศในรอบ 7 กว่าปีที่ผ่านมา

โดยการฟื้นฟูความสัมพันธ์ทางการทูตครั้งนี้ เกิดขึ้นหลังจากการเดินทางเยือนจีนของประธานาธิบดี ไรซี ของอิหร่าน ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.2023 ที่ผ่านมา ซึ่งเป็นไปตามนโยบายต่างประเทศแบบมองตะวันออก หรือ Look East ของอิหร่าน ซึ่งจะเป็นการฟื้นฟูความตึงเครียดที่เกิดขึ้นในภูมิภาคตะวันออกกลางโดยเฉพาะกลุ่มประเทศอาหรับ บริเวณรอบอ่าวเปอร์เซีย รวมทั้ง เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอาหรับให้เกิดความร่วมมือในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงเพื่อสร้างเสถียรภาพในภูมิภาคตะวันออกกลาง

บทวิเคราะห์

จากเหตุการณ์ความขัดแย้งระหว่างสองประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคตะวันออกกลางที่เกิดขึ้นในอดีตจนปัจจุบันที่สามารถบรรลุข้อตกลงเพื่อฟื้นฟูความสัมพันธ์ทางการทูตของทั้งสองประเทศโดยผ่านตัวกลางในการเจรจาอย่างประเศจีน ได้แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จทางการทูตของจีนที่สามารถพูดคุยเจรจจนบรรลุข้อตกลงได้ แม้ว่าซาอุดีอาระเบียและอิหร่านจะผ่านการเจรจาลับมาหลายครั้งโดยผ่านตัวกลางอย่างอิรักและโอมาน โดยการมีบทบาทของจีนในภูมิภาคตะวันออกกลางอาจเสริมสร้างภาพลักษณ์อันดีของจีนสู่สายตาประชาคมโลก ซึ่งจีนอาจใช้โอกาสในครั้งนี้แสวงประโยชน์ต่อประเทศ เนื่องจากภูมิภาคตะวันออกกลางมีความสำคัญกับจีนอย่างยิ่งในด้านการค้าและการลงทุน ซึ่งเป็นเส้นทางการขนส่งทางทะเล เพื่อนำเข้าวัตถุดิบและส่งออกสินค้ามาตะวันออกกลาง และยังเป็นเส้นทางที่สำคัญเชื่อมโยงภายใต้โครงการ “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (One Belt One Road Initiative) อีกด้วย

สำหรับข้อตกลงระหว่างทั้งสองประเทศที่จะฟื้นฟูทางการทูตนั้น จะมีขึ้นภายใน 2 เดือน ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าวอาจเกิดความเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงเพราะความสัมพันธ์ที่ประาะบางระหว่างทั้งสองประเทศ

รวมถึงบทบาทจีนในภูมิภาคตะวันออกกลางที่มีเพิ่มมากขึ้นซึ่งแทนที่บทบาทสหรัฐฯที่กำลังลดถอยลง จึงทำให้ต้องติดตามสถานการณ์ดังกล่าวอย่างใกล้ชิด หากมีตัวแสดงที่เพิ่มมากขึ้นและส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศ อย่างไรก็ตาม การฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของซาอุดีอาระเบียและอิหร่านถือเป็นสัญญาณเชิงของการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคตะวันออกกลาง และอาจเป็นพื้นที่ที่สมรภูมิการแข่งขันที่เพิ่มมากขึ้นระหว่างจีนและสหรัฐฯ

ข้อเสนอแนะ

จีนในฐานะประเทศที่เป็นมหาอำนาจโลกกำลังมีบทบาทที่เพิ่มมากขึ้นอาจจะนำมาสู่การเกิดระเบียบโลกใหม่ ซึ่งประเทศไทยควรติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การกำหนดทิศทางและการวางตัวอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการที่ซาอุดีอาระเบียและอิหร่านได้มีการฟื้นฟูความสัมพันธ์ทางการทูตซึ่งทั้ง 2 ประเทศเป็นมหาอำนาจในตะวันออกกลาง ซึ่งเป็นสัญญาณที่แสดงถึงการมีความมั่นคงและเสถียรภาพของตะวันออกกลางมากขึ้น จึงเป็นโอกาสของไทยที่จะสามารถดำเนินความสัมพันธ์ทั้งในด้านความมั่นคง การสร้างโอกาสในด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนที่เพิ่มมากขึ้น

อ้างอิง

- <https://www.aljazeera.com/news/2023/3/10/iran-and-saudi-agree-to-restore-relations?>
- <https://apnews.com/article/china-iran-saudi-diplomatic-relations-beijing-d12dc5dc4049052c6228caceaa2a2b9f>
- <https://thestandard.co/iran-saudi-arabia-relationship/>
- <https://thestandard.co/saudi-arabian-iranian-relations/>
- <https://www.nationtv.tv/foreign/378910856>
- <https://www.dailynews.co.th/articles/2162788/>

นโยบายการปรับปรุง “ฐานทัพเรือเรียม” ให้ทันสมัยตาม National Defence Policy 2022 ของกัมพูชา

ฉบับที่ 22/66 (17 - 21 เม.ย.66)

เมื่อ 12 พ.ค.65 ที่ผ่านมา รัฐบาลกัมพูชา (The Royal Government of Cambodia: RGC) ได้เผยแพร่เอกสารปกขาวด้านกลาโหม (Defence White Paper 2022) ระบุถึง “นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (National Defence Policy 2022)” ฉบับที่ 3 ซึ่งเป็นฉบับใหม่ในรอบ 16 ปี 1 (กัมพูชาเริ่มใช้นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ในปี 2543 และฉบับที่ 2 ในปี 2549) โดยรัฐบาลกัมพูชาประกาศสนับสนุนเอกสารปกขาวด้านกลาโหมฯ อย่างหนักแน่น เพื่อปกป้องสันติภาพ รับประกันความมั่นคง และการพัฒนาประเทศอย่างรอบด้าน จึงถือเป็นการขับเคลื่อนเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการเร่งให้กองทัพกัมพูชาต้องวางรากฐาน เพื่อนำไปสู่การปฏิรูป และปรับปรุงกองทัพให้ทันสมัยในหลายประการ รวมทั้งการปรับปรุงฐานทัพเรือเรียม

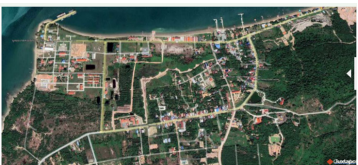
นโยบายการปรับปรุงฐานทัพเรือเรียมให้ทันสมัย (Ream Naval Base Modernisation Policy)

National Defence Policy 2022² ได้ระบุถึง “นโยบายการปรับปรุงฐานทัพเรือเรียมให้ทันสมัย” ไว้ใน **บทที่ 7 ความร่วมมือทางทหารและข้อตกลงด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ** โดยได้กล่าวว่า กองทัพกัมพูชาจะต้องพัฒนาขีดความสามารถเช่นเดียวกับประเทศอื่น และการปรับปรุงฐานทัพเรือเรียมให้ทันสมัยนั้น เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาขีดความสามารถของกองทัพเรือกัมพูชา ซึ่งมีความสำคัญต่อสิทธิอธิปไตยของกัมพูชาในการตอบสนองต่อผลประโยชน์ของกัมพูชาและความมั่นคงของภูมิภาค มีเป้าหมายเพื่อจัดการและควบคุมทางทะเลของกัมพูชาอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่กับประเทศอื่น ๆ ในการคุ้มครองสันติภาพ เสริมสร้างเสถียรภาพ และความมั่นคงในภูมิภาค ไม่ได้มุ่งที่จะคุกคามประเทศใด โดยเฉพาะประเทศในภูมิภาค

ในขณะที่ **กัมพูชาไม่อนุญาตให้มีฐานทัพทหารต่างชาติในกัมพูชา** และ **สงวนสิทธิ์ในการรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ** ในรูปของอาวุธยุทโธปกรณ์ **แต่ยินดีรับความช่วยเหลือในด้าน การฝึกอบรม การศึกษา และความช่วยเหลือรูปแบบอื่น ๆ** เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประชาชนกัมพูชา โดยจุดยืนที่ชัดเจนนี้เป็นไปตามมาตรา 53 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา นอกจากนี้ การปรับปรุงฐานทัพเรือเรียมให้ทันสมัยยังถูกกล่าวถึงใน **บทที่ 4 การป้องกันชายแดนทางทะเล** ที่กัมพูชาจะมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในจุดยุทธศาสตร์ทางทะเล (Strategic Naval Infrastructure) เช่น การพัฒนาโรงซ่อมบำรุง การมีสถานีเรดาร์ การได้มาซึ่งเรือพิฆาตและเรือลาดตระเวนสมัยใหม่ และระบบป้องกันอื่น ๆ เป็นต้น

พัฒนาการล่าสุดในการปรับปรุงฐานทัพเรือเรียมให้ทันสมัย

หลังจากเผยแพร่เอกสารปกขาวด้านกลาโหมได้เพียง 1 เดือนเมื่อ 8 มิ.ย.65 พลเอก เตียบ บัญ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของกัมพูชา และนายหวัง เหวินเทียน เอกอัครราชทูตจีนประจำกัมพูชา พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่กัมพูชาและจีนร่วมพิธีวางศิลาฤกษ์โครงการปรับปรุงฐานทัพเรือเรียม โดยกัมพูชาจะก่อสร้างอู่แห้ง (dry dock) คานเรือ (slipway) และท่าเทียบเรือ (pier) พร้อมกับปรับปรุงฐานทัพเรือเรียมให้ทันสมัยในหลายประการ³

ต่อมาเมื่อ 2 เม.ย.66 รัฐบาลกัมพูชาเปิดเผยแผนการพัฒนาศูนย์ป้องกันทางอากาศและขยายระบบการค้นหาดำแหน่ง (radar system) ที่อุทยานแห่งชาติพระสีหนุเรียม ใกล้กับฐานทัพเรือเรียม จ.พระสีหนุ

โดยรัฐบาลกัมพูชา ได้จัดสรรพื้นที่ให้แก่กระทรวงกลาโหมกัมพูชา เมื่อ 15 ก.ย.65 เพื่อพัฒนาเป็น “ศูนย์ป้องกันทางอากาศและศูนย์บัญชาการ” และจัดสรรพื้นที่เพื่อใช้พัฒนา “ระบบ naval radar”⁴

บทวิเคราะห์

จะเห็นได้ว่า กัมพูชามีนโยบายและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการปรับปรุงฐานทัพเรือเรียมให้ทันสมัย อันจะเสริมสร้างขีดความสามารถของกองทัพกัมพูชา อย่างไรก็ตาม การร่วมพัฒนาฐานทัพกับพันธมิตรต่างชาติ และการสร้างเครือข่ายสิ่งอำนวยความสะดวกทางทหารขนาดใหญ่ของชาติมหาอำนาจในภูมิภาค อาจนำมาสู่ความท้าทาย ดังนี้

1. การเข้าใช้และวางกำลังในท่าเรือและท่าอากาศยานของจีนในกัมพูชา

จากความร่วมมือในการปรับปรุงฐานทัพเรือเรียม และความร่วมมือทางเศรษฐกิจภายใต้ Belt and Road Initiative (BRI) ได้แก่ (1) ฐานทัพเรือเรียม (2) โครงการดาราซากอร์ (Dara Sakor) หรือเขตเศรษฐกิจพิเศษเกาะกง จ.เกาะกง ที่ประกอบไปด้วย ท่าอากาศยานนานาชาติดาราซากอร์ และท่าเรือน้ำลึก ที่กัมพูชามีแผนจะก่อสร้างให้ใหญ่กว่าท่าเรือสีหนุ ซึ่งเป็นท่าเรือพาณิชย์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในกัมพูชาขณะนี้ถึง 6 เท่า (3) ท่าเรือน้ำลึกสีหนุวิลล์ สนามบินนานาชาติ และเขตเศรษฐกิจพิเศษสีหนุวิลล์ สิ่งเหล่านี้ สุ่มเสี่ยงให้จีนใช้เป็นข้ออ้างในการใช้ประโยชน์ทวีประสงค์ (Dual use) ทั้งเชิงพาณิชย์และทางทหาร เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติของจีนได้ เนื่องจากกัมพูชาเป็นจุดยุทธศาสตร์ความมั่นคงทางทะเลอีกแห่งหนึ่งในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก รวมถึงพื้นที่อ่าวไทย

2. การเพิ่มศักยภาพทางทหารและอำนาจต่อรองของกัมพูชา

จนนำมาสู่ความหวาดระแวงด้านความมั่นคง (Security Dilemma) ของประเทศในภูมิภาค ความช่วยเหลือของจีนในการพัฒนาฐานทัพเรือเรียมและพื้นที่ใกล้เคียง ตลอดจนการสนับสนุนทางยุทธโปกรณ์และความรู้จากจีน จะทำให้ขีดความสามารถทางทหารของกัมพูชาเพิ่มขึ้น และอาจเป็นการเพิ่มอำนาจต่อรองของกัมพูชาที่ประเทศในภูมิภาครวมทั้งไทย อันจะเห็นได้จาก⁵ Asia Maritime Transparency Initiative ตั้งข้อสังเกตว่า “การเตรียมการของกัมพูชาสำหรับมีสิ่งอำนวยความสะดวกทางทหารดังกล่าว เป็นการขยายฐานปฏิบัติการทางทหารครั้งใหญ่ เนื่องจากมีระบบป้องกันภัยทางอากาศ ที่อาจรวมถึงจรวดพื้นสู่อากาศ (surface-to-air missiles) และที่กำบังที่แข็งแกร่ง (hardened shelters)” นอกจากนี้ Griffith Asia Institute ของออสเตรเลีย กล่าวว่า “คุณค่าหลักของฐานทัพเรือเรียมต่อกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน (People’s Liberation Army: PLA) คือ การเป็นสัญลักษณ์และเชิงจิตวิทยา แม้ว่า

ฐานทัพนี้จะอยู่ในตำแหน่งที่มีคุณค่าสำหรับการรวบรวมข่าวกรองของประเทศเพื่อนบ้านรอบกัมพูชา” และ La Trobe University ของออสเตรเลีย ให้ข้อสังเกตว่า “สิ่งที่ดูเหมือนจะเป็นไปได้ คือ การประจำการและสับเปลี่ยนเครื่องบินตรวจการณ์ของจีน”

3. การสร้างเงื่อนไขที่นำมาสู่ข้อจำกัดในการสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง การที่ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีการพัฒนากองทัพให้ทันสมัยในระดับที่แตกต่างกันไป แต่หากสิ่งที่กองทัพในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทำอยู่นั้นเกินกว่าการรักษาสถานะทางทหาร จนกลายเป็นการแข่งขันทางอาวุธ อาจสร้างอุปสรรคในการสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงในระดับภูมิภาค

4. คุณภาพด้านความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับชาติมหาอำนาจภายนอก อาจเผชิญอุปสรรคจากการขยายอิทธิพลของจีนในกัมพูชา การร่วมปรับปรุงฐานทัพเรือเรียมของจีน จะยิ่งฉายภาพอย่างชัดเจนว่ากัมพูชาหันไปพึ่งพาจีนในการสนับสนุนทางการเมืองและเป็นการสวนทางกับแรงกดดันทางการเมืองและเศรษฐกิจของชาติตะวันตก ซึ่งอาจเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาที่ทำให้ชาติมหาอำนาจเข้ามาขยายอิทธิพลและสร้างความกดดันประเทศในภูมิภาคมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะต่อไทยและกองทัพ

จากนโยบายเร่งด่วนด้านการเสริมสร้างความร่วมมือทางทหารกับต่างประเทศในปี 66 ของ บก.ทท. ที่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในการให้ความสำคัญในการเจรจาหารือกับประเทศเพื่อนบ้านในทุกระดับ เพื่อแสวงหาความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงตามแนวชายแดนร่วมกันแล้วนั้น มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. ไทยสามารถแสดงจุดยืนสนับสนุนการพัฒนาอ่าวไทยอย่างสร้างสรรค์ให้เป็นพื้นที่แห่งสันติภาพ ส่งเสริมความมั่นคง การป้องกันประเทศ และการข่าวกรอง โดยหลีกเลี่ยงปัจจัยที่นำไปสู่การแข่งขันทางยุทธศาสตร์ในรูปแบบการเผชิญหน้าทางทหาร
2. การไม่หือบายกประเด็นดังกล่าวแสดงความห่วงกังวลต่อกัมพูชาโดยตรง เพราะจะยิ่งทำให้กัมพูชาหวาดระแวงไทยว่าอาจแทรกแซงกิจการภายในจนส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ทวิภาคี
3. ควรมุ่งความสนใจไปที่ประเด็นความมั่นคงที่สนใจร่วมกัน (Common Security/ Common Issues) อาทิ ความเคลื่อนไหวของขบวนการอาชญากรรมข้ามชาติ และประเด็นที่เสี่ยงต่อความมั่นคงของทั้งสองประเทศและในภูมิภาค
4. การที่ไทยมีภูมิเศรษฐศาสตร์ที่ตั้งอยู่จุดกึ่งกลางของอินโด-แปซิฟิก จึงอาจทำให้ชาติมหาอำนาจใช้เหตุผลดังกล่าวเข้ามาบีบบังคับด้านความมั่นคงต่อไทยมากยิ่งขึ้น ดังนั้นไทยสามารถแสวงหาโอกาสท่ามกลางบริบทการแข่งขันนี้ เพื่อตอบสนองผลประโยชน์แห่งชาติและแสดงบทบาทของไทยในเชิงสร้างสรรค์ในเวทีระหว่างประเทศ

อ้างอิง

¹ Phnom Penh Post, <https://www.phnompenhpost.com/national/govt-issues-3rd-defence-white-paper-16-years>
² Kingdom of Cambodia National Defence Policy 2022, <https://dot.mod.gov.kh/dwp2022/>
^{3, 5} ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์. (2566). เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง ฉบับที่ 10/65 (1 - 31 ก.ค.65) เรื่อง “ฐานทัพเรือเรียม” ของกัมพูชา : พื้นที่การแข่งขันใหม่ทางภูมิรัฐศาสตร์ ?, https://sscthailand.org/uploads_ssc/research_202208111660182554963372.pdf
⁴ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, <https://www.nia.go.th/news/page/4000/>
⁶ NIKKEI Asia, <https://asia.nikkei.com/Politics/Defense/Cambodia-reveals-air-defense-plans-near-China-funded-naval-base>

เกาะโคโคกับความสำคัญทางภูมิรัฐศาสตร์ของจีน

ฉบับที่ 23/66 (24-28 เม.ย.66)

เกาะโคโค (Coco Islands) กับความสำคัญทางภูมิรัฐศาสตร์ของจีน

หมู่เกาะโคโค (Coco Islands) เป็นส่วนหนึ่งของมณฑลยูนนาน ประเทศเมียนมา หมู่เกาะโคโค ประกอบด้วยเกาะใหญ่น้อย 5 เกาะ แต่เดิมรัฐบาลยุคนายพล เน วิน ใช้เกาะโคโคเป็นที่คุ้มขังนักโทษ โดยเฉพาะนักโทษการเมือง แต่เรือนจำบนเกาะก็ต้องปิดไปในปี พ.ศ. 2514 เมื่อเกิดการจลาจลครั้งใหญ่ขึ้น และนักโทษทั้งหมดถูกย้ายไปที่เรือนจำอินเส่งซานเมืองย่างกุ้ง

แซตธัมเฮาส์ (Chatham House) สถาบันวิจัยนโยบายระหว่างประเทศ ได้รายงานประเด็น “เมียนมากำลังสร้างฐานสอดแนมบนเกาะเกรทโคโค (Great Coco Island) อยู่หรือไม่” โดยได้วิเคราะห์ภาพถ่ายดาวเทียมจำนวนหนึ่งของหมู่เกาะโคโค (Coco Islands) ในอ่าวเบงกอลที่ถ่ายขึ้นเมื่อเดือน ม.ค. โดยบริษัทเทคโนโลยีอวกาศของสหรัฐฯ Maxar Technologies ได้นำออกเผยแพร่ ซึ่งหมู่เกาะแห่งนี้ประกอบด้วยเกาะหลัก 2 เกาะ คือ Great Coco Island และ Little Coco Island และยังมีเกาะเล็กเกาะน้อยอีกจำนวนหนึ่ง รวมทั้งเกาะเจอร์รี่ ที่ตั้งอยู่ทางตอนใต้สุดของ Great Coco Island โดยภาพถ่ายแสดงให้เห็นการก่อสร้างบนเกาะ พบการเปลี่ยนแปลงที่สังเกตเห็นได้มากที่สุดคือการขยายความยาวของรันเวย์สนามบินจาก 1,300 เมตร ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา เป็น 2,300 เมตร รันเวย์มีขนาดกว้างขึ้น และมีโรงเก็บเครื่องบินใหม่เพิ่มอีก 2 หลัง ยังพบอาคารใหม่บางแห่งทางตอนเหนือของสนามบิน พบสถานีเรดาร์ และท่าเรือขนาดใหญ่ และในพื้นที่ทางตอนใต้ของเกาะ พบการก่อสร้างถนนที่เชื่อมต่อส่วนปลายของเกาะ อย่างไรก็ตามทั้งโฆษกคณะรัฐประหารเมียนมาและกระทรวงการต่างประเทศจีนออกมามีมติว่าไม่เป็นความจริง อย่างไรก็ตาม การรายงานความเคลื่อนไหวของการก่อสร้างเพิ่มเติมของหมู่เกาะ โคโค อาจสอดคล้องกับแนวทาง “ยุทธศาสตร์สร้อยไข่มุก” ของจีน

ยุทธศาสตร์สร้อยไข่มุกของจีน

ยุทธศาสตร์สร้อยไข่มุก หรือ The String of Pearls หมายถึงเครือข่ายของโครงสร้างพื้นฐานทางการทหารและทางการค้าของจีน หมายรวมไปถึงความสัมพันธ์ตามเส้นทางคมนาคมทางทะเล การวางยุทธศาสตร์เครือข่ายทางการทหารและทางเศรษฐกิจของจีนในมหาสมุทรอินเดียว่า “สร้อยไข่มุก” เพื่อจะอธิบายว่าจีนใช้ “ฐานที่มั่น” เหล่านี้ในการโอบล้อมมหาสมุทรอินเดีย โดยเส้นสายยุทธศาสตร์ทางทะเลนี้เคลื่อนไหวผ่านจุดสำคัญทางทะเลหลายจุด รวมถึง ศูนย์กลางการเดินเรือทางยุทธศาสตร์อื่น ๆ เช่น

1. ช่องแคบลอมบอก (เชื่อมระหว่างทะเลชวาและมหาสมุทรอินเดีย)
2. ช่องแคบมะละกา (สิงคโปร์)

3. เมืองเจียวเพียวหรือเจ้าผิว (ทางตะวันตกของเมียนมาในรัฐยะไข่)
4. เมืองท่าจิตตะกอง (บังกลาเทศ)
5. ท่าเรือฮัมบันโตต้า (ศรีลังกา)
6. เมืองท่ากวาดาร์(ปากีสถาน)
7. ช่องแคบฮอร์มุซ (ระหว่างอ่าวเปอร์เซียและอ่าวโอมาน)
8. จิบูตี (แอฟริกา)
9. ช่องแคบมันดัย (ระหว่างเยเมนและคาบสมุทราหรับ)

แม้จีนจะมีพื้นที่กว้างใหญ่ แต่ยังมีจุดอ่อนจากการมีทางออกทะเลเพียงด้านเดียว คือ มหาสมุทรแปซิฟิก ดังนั้น ในการขนส่งค้าขายกับคู่ค้าหลักอย่างสหภาพยุโรป จีนต้องเดินเรือทะเลไปอ้อมช่องแคบมะละกา รวมไปถึงการขนส่งพลังงานสำคัญจากตะวันออกกลางก็ต้องไปอ้อมช่องแคบมะละกาอีกเช่นกัน การพึ่งพาและพึ่งพิงช่องแคบนี้มากเกินไป ย่อมเป็นความเสี่ยง รัฐบาลจีนจึงได้พยายามหาทางออกสู่ทะเลอีกด้าน โดยได้เลือกที่จะใช้เส้นทางผ่านกลางประเทศเมียนมาเพื่อออกสู่มหาสมุทรอินเดีย และได้ริเริ่ม “โครงการริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (Belt and Road Initiative: BRI) ซึ่งเป็นการขยายอิทธิพลของจีนไปยังภูมิภาคอื่นๆ โดยรัฐบาลจีนมุ่งสนับสนุนการพัฒนาโครงการเชื่อมโยงเส้นทางจากนครคุนหมิง เมืองหลวงของมณฑลยูนนานไปยัง ท่าเรื่อน้ำลึกเจ้าผิว (Kyaukpyu) ในเมียนมา ระยะทางรวม 1,922 กิโลเมตร โดยเส้นทางดังกล่าวจะผ่านเมืองรุยลี่ (Ruili) เมืองชายแดนของจีน เชื่อมไปยังมูเซ (Muse) เมืองชายแดนในรัฐฉานของเมียนมา ลงมายังเมืองมันตะเลย์ออกสู่มหาสมุทรอินเดียที่รัฐยะไข่บริเวณท่าเรื่อน้ำลึกเจ้าผิว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเจ้าผิว (Kyaukpyu Special Economic Zone: KPSEZ) ภายใต้การดำเนินการของกิจการร่วมค้า ซึ่งนำโดย CITIC Group Corporation ของจีนที่ชนะการประมูล นอกจากนั้น ยังมีท่อส่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติที่มีความยาวเกือบ 800 กิโลเมตร ส่งน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติจากแหล่งชเว (Shwe) ขึ้นฝั่งเมียนมาที่ Kyaukphyu ในรัฐยะไข่ ผ่าน Mandalay และทางตอนเหนือของรัฐฉาน ก่อนเข้าสู่ประเทศจีนที่เมืองชายแดนรุยลี่ (Ruili) และไปสิ้นสุดที่เมืองคุนหมิง เมืองหลวงของมณฑลยูนนาน ซึ่งท่อขนส่งนี้สามารถนำเข้าน้ำมันดิบได้ 22 ล้านตันต่อปี ท่อขนส่งน้ำมันดิบจีน – เมียนมา เป็นส่วนสำคัญของโครงการ BRI

อ้างอิง

- Posttoday. (2023). สงครามยุทธศาสตร์มังกรกับ 9 ท่าเรือล้อมโลก “String of Pearls”. <https://www.posttoday.com/international-news/690613>
- EXIMThailand. (2017). เมียนมา...Super Highway สู่ที่ใหญ่แห่งเอเชีย . https://www.exim.go.th/eximinter/e-news/7386/enews_april2017_AEC.html
- TheActive. (2023). จับตาท่าที่จีน ต่อสถานการณ์ในเมียนมา. <https://theactive.net/news/20210405-3/>
- The STRAITSTIMES. (2023). India confronts Myanmar about China spy post on remote Coco Islands. <https://www.straitstimes.com/asia/south-asia/india-confronted-myanmar-about-china-spy-post-on-remote-coco-islands>
- ลลิตา หาญวงษ์. (2023). ไทยพบพม่า : เกาะโคโคกับข้อพิพาทระหว่างจีนกับอินเดีย. https://www.matichon.co.th/columnists/news_3933940
- ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. (2013). “ยุทธศาสตร์ไร้พรมแดน” ของจีนกับการส่งสัญญาณสู่ “อาเซียน”. https://www.sscthailand.org/uploads_ssc/SSC%20ASEAN%20weekly%20focus%202013-2013.pdf

“ซูดาน” จากสงครามกลางเมืองสู่ สงครามกลางภูมิภาค

ฉบับที่ 24/66 (1-5 พ.ค.66)

สถานการณ์ความรุนแรงครั้งล่าสุดกลางกรุงคาร์ตุมของซูดาน ที่เปิดฉากขึ้นเมื่อวันที่ 15 เม.ย. ที่ผ่านมา เป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้นำของซูดานที่ต่างก็มีกำลังทหารเป็นของตนเอง ฝ่ายหนึ่ง คือ กองทัพซูดานภายใต้การนำของประธานาธิบดี กับอีกฝ่าย คือ กองกำลัง RSF ซึ่งเป็นกองกำลังกึ่งทหารที่ไม่ได้สังกัดกองทัพซูดานและอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของรองประธานาธิบดี โดยเพียงวันแรกปฏิบัติการยึดสถานที่สำคัญในกรุงคาร์ตุม เช่น ทำเนียบประธานาธิบดี สถานีโทรทัศน์แห่งชาติ และกองบัญชาการกองทัพซูดาน เพื่อเป็นฐานที่มั่นของฝ่ายตนนั้น ก็ส่งผลให้ภายในวันเดียวมีประชาชนอย่างน้อย 56 คนเสียชีวิต และได้รับบาดเจ็บกว่า 200 คน

จุดกำเนิดของความขัดแย้ง

ความไม่สงบในซูดานเป็นสถานการณ์ที่ยืดเยื้อมาตั้งแต่ปี 2564 ซึ่งผู้นำของทั้งฝ่ายกองทัพและฝ่ายพลเรือนได้ร่วมกันก่อรัฐประหารโค่นอำนาจประธานาธิบดีโอมาร์ อัล-บาเซียร์ ที่ปกครองซูดานมายาวนานเกือบ 30 ปี รัฐประหารครั้งนั้นเกิดขึ้นจากซูดานเผชิญกับวิกฤติด้านความมั่นคงในหลายมิติ เช่น ภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่ถดถอยอย่างรุนแรง การขาดแคลนอาหาร เชื้อเพลิง และยารักษาโรคมะเร็งในประเทศ และความเหลื่อมล้ำในสังคม สาเหตุหลักมาจากการบริหารจัดการที่ย่ำแย่ของรัฐบาล และการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ จึงนำไปสู่การรัฐประหารในที่สุด หลังจากทีกองทัพซูดานยึดอำนาจจากประธานาธิบดี อัล-บาเซียร์ ได้สำเร็จแล้ว ก็ได้ประกาศให้ซูดานอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนผ่านเป็นเวลา 2 ปี (2564-2566) โดยเริ่ม

โอมาร์ อัล-บาเซียร์ อดีตประธานาธิบดีซูดาน (ถูกรัฐประหารเมื่อ 2564)

จากการยุบคณะรัฐมนตรี ยุบสภาอธิปไตย และควมรวมอำนาจฝ่ายบริหารประเทศไว้กับกองทัพ และให้คำมั่นว่า รัฐบาลชุดใหม่จะคืนอำนาจให้กับพลเรือนและจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ภายใน 2 ปีด้วย ซึ่งการให้คำมั่นในครั้งนั้น ได้กลายเป็นชนวนเหตุของความวุ่นวายที่เกิดขึ้นเมื่อ 15 เม.ย. ที่ผ่านมา เนื่องจากคณะผู้นำในรัฐบาลไม่สามารถบรรลุข้อตกลงการควมรวมกองกำลังสนับสนุนเคลื่อนที่เร็ว (Rapid Support Forces หรือ RSF) เข้ากับกองทัพซูดานได้ตามเงื่อนไขที่ประกาศไว้

รัฐบาลซูดานในปัจจุบันอยู่ภายใต้อำนาจของนายพล 2 ท่าน คือ พล.อ. อับเดล ฟัตตาห์ อัล-บวร์ฮาน ปธน. และ ผบ.กองทัพซูดาน กับ พล.อ. โมฮัมเหม็ด ฮัมดัน ดากาโล ที่รู้จักกันในนาม “เฮเมดตี” เป็นรอง ปธน. และ ผบ.กกล. RSF กกล.ที่ถูกจัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2556 ในสมัยของประธานาธิบดีอัล-บาเซียร์ เพื่อใช้สำหรับปกป้องตนเอง โดยมีจุดกำเนิดมาจากกลุ่มติดอาวุธจันจาวิด (Janjaweed) ที่มีบทบาทในสงครามกลางเมืองดาร์ฟูร์จากการปราบปรามกลุ่มกบฏอย่างโหดเหี้ยม ดังนั้น “ผู้นำ กกล.

RSF” จึงค่อนข้างมีความก้าวร้าว ดุดัน และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ทั้ง 2 คน มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในการบริหารประเทศ และการนำซูดานกลับคืนสู่การปกครองด้วยรัฐบาลพลเรือน กระทั่งมาถึงจุดแตกหักที่นำซูดานเข้าสู่สถานการณ์สู้รบครั้งนี้

พลเอก อับเดล ฟัตตาห์ อัล-บวร์ฮาน ประธานาธิบดีและผู้บัญชาการกองทัพซูดาน

พลเอก โมฮัมเหม็ด ฮัมดัน ดากาโล (เฮเมดตี) รองประธานาธิบดี และผู้บัญชาการกองกำลัง RSF

สถานการณ์ปัจจุบัน

ปัจจุบันการสู้รบในซูดานยังไม่มีความคืบหน้าที่จะคลี่คลายลง แม้ว่าทหารทั้งสองฝ่ายจะตกลงขยายระยะเวลาการหยุดยิง แต่ยังคงมีการปะทะกันหลายระลอก การโจมตีทางอากาศ และการทิ้งระเบิดอย่างหนักหน่วง โดยเฉพาะเมืองบahrī ซึ่งอยู่ติดกับกรุงคาร์ตุม ทำให้ที่พักอาศัยของประชาชนได้รับความเสียหาย มีผู้เสียชีวิตไปแล้วอย่างน้อย 520 คน และบาดเจ็บกว่า 4,500 คน ซึ่ง ผบ.กกล. RSF เปิดเผยว่า แม้จะอยู่ในช่วงข้อตกลงหยุดยิง แต่ RSF ก็ยังคงถูกกองทัพซูดานโจมตีอย่างหนักหน่วง และล่าสุด กองทัพซูดาน และ กกล. RSF ได้ส่งผู้แทนเดินทางไปหา ๆ เพื่อหารือกันในประเด็นการขอให้ UN ส่งความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเข้าไปยังซูดาน แต่ประเด็นของการสงบศึกและการหยุดยิงถาวรไม่อยู่ในวาระของการหารือแต่อย่างใด ดังนั้น แนวโน้มการเจรจาเพื่อยุติความขัดแย้งจึงเป็นไปได้ยาก อีกทั้งแนวสู้รบที่ขยายวงกว้างออกไปยังเมืองต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว สถานการณ์จะเลวร้ายมากขึ้น ส่งผลให้ประชากร 1 ใน 3 ของประเทศต้องเผชิญภาวะอดอยาก การอพยพหนีความขัดแย้งและความหวาดหวั่นข้ามพรมแดนจากซูดานไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (The United Nations High Commissioner for Refugees: UNHCR) ได้ประเมินตัวเลขผู้อพยพที่อาจเดินทางไปยัง 7 ประเทศเพื่อนบ้านว่า มีประมาณ 8.15 แสนคน ซึ่งในจำนวนนี้คาดว่าเป็นชาวซูดานประมาณ 5.8 แสนคน ส่วนที่เหลือเป็นผู้อพยพสัญชาติอื่น

ผลกระทบต่อความมั่นคงของแอฟริกา

สถานการณ์ที่รุนแรงขึ้นนี้นำมาสู่ความกังวลว่าอาจจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของภูมิภาค เนื่องจากซูดานมีพรมแดนติดกับ 7 ประเทศ ซึ่งมี 3 ประเทศที่อาจได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เลย คือ ลิเบีย สาธารณรัฐแอฟริกากลาง และ เอธิโอเปีย เพราะกำลังเผชิญกับวิกฤติความขัดแย้งภายในประเทศ ซึ่งนักการทูตจำนวนหนึ่งออกมาแสดงความกังวลว่า สถานการณ์การสู้รบในซูดานอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในประเทศอื่นที่อยู่รอบๆ และบั่นทอนต่อเสถียรภาพของภูมิภาคด้วย สถานการณ์ความรุนแรงที่ขยายพื้นที่จากคาร์ตุมออกมา กระทั่งถึงเมือง Port Sudan ซึ่งเป็นเมืองท่าติดทะเลแดงทางตะวันออกของซูดานถือเป็นหนึ่งในเมืองที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ที่มหาอำนาจจากภายนอกต่างให้ความสำคัญมาตลอด เนื่องจากการมีที่ตั้งอยู่ติดกับทะเลแดง ทำให้ Port Sudan เป็นเส้นทางลัดที่ผ่านไปยังคลองสุเอซของอียิปต์ ซึ่งเป็นเส้นทางหลักในการขนส่งทางเรือระหว่างเอเชียกับยุโรปที่ครอบคลุมการขนส่งกว่า 1 ใน 3 ของทั้งโลก ความได้เปรียบทางภูมิยุทธศาสตร์นี้ ทำให้มหาอำนาจต่างเข้ามาสร้างสัมพันธ์ไมตรีกับซูดาน เช่น

รัสเซีย ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลซูดานกับรัสเซียมีมาตั้งแต่สมัยของประธานาธิบดีอัล-บาเซียร์ ซึ่งรัสเซียถือเป็นช่องทางหารายได้จากการค้าอาวุธให้กับกองทัพซูดาน กระทั่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาสร้างฐานทัพใน Port Sudan ต่อมาอิทธิพลทางทหารของรัสเซียก็ชัดเจนมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อกลุ่ม “วากเนอร์” เข้ามาสานสัมพันธ์กับ กกล. RSF และได้ประโยชน์จากเหมืองทองคำในซูดาน ความสัมพันธ์นี้ยิ่งแนบแน่นมากขึ้นหลังเหตุรัฐประหารในซูดานเมื่อปี 2564 และสงครามระหว่างรัสเซีย-ยูเครน ซึ่งซูดานเป็น 1 ใน 35 ประเทศสมาชิก UN ที่งดออกเสียงในมติประณามการรุกรานยูเครนของรัสเซีย

สหรัฐอเมริกา ถูกตั้งข้อสงสัยกันว่า Port Sudan อาจเป็นสาเหตุให้สหรัฐฯ ยอมถดถอยซื้อของซูดาน ออกจากบัญชีรัฐที่สนับสนุนการก่อการร้าย

แต่ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาบทบาทของสหรัฐฯ ในซูดานจะถดถอยลง โดยเฉพาะในยุคของประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์

ตะวันออกกลาง ในช่วงแรกหลังจากสหรัฐฯ ลดบทบาทในภูมิภาคนี้ลง ซูดานสร้างสัมพันธภาพกับกลุ่มประเทศในภูมิภาคที่มีพรมแดนติดต่อกัน เช่น อียิปต์ ซาอุดีฯ ซึ่งเป็นมหาอำนาจในภูมิภาค และเปิดโอกาสให้องค์การสันนิบาตมุสลิมโลก (Muslim World League: MWL) ซึ่งเป็นประเทศมุสลิมเหมือนกัน เข้ามามีบทบาทในการสร้างสันติภาพของซูดานมากขึ้น

เป็นมหาอำนาจที่รุกคืบเข้าไปในซูดานผ่านโครงการฟื้นฟูเส้นทางสายไหมแห่งศตวรรษที่ 21 (Belt and Road Initiative: BRI) นอกจากนี้จีนยังได้ผลประโยชน์ด้านความมั่นคงทางพลังงานจากทรัพยากรน้ำมันจากซูดานด้วย ซึ่งเป็นประเด็นที่จีนให้ความสำคัญในลำดับต้นของนโยบายต่างประเทศ ขณะที่ซูดานก็รับผลประโยชน์จากการจัดหาข้าวจากจีนเพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่กองทัพในการสู้รบกับกลุ่มต่อต้านรัฐบาล ทำให้จีนและซูดานต่างรักษาความสัมพันธ์อันดีในฐานะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ที่ได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน

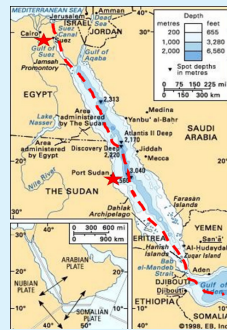
แนวโน้มสถานการณ์

- ทราบไตที่ผู้นำของกองทัพซูดานและ กกล.RSF ยังเป็นคนเดิม โอกาสที่จะยุติการสู้รบและใช้วิธีเจรจาเพื่อแก้ไขความขัดแย้งน่าจะเป็นไปได้ยาก ซึ่งจะทำให้การสู้รบอาจยืดเยื้อออกไปอีกหลายเดือน
 - การสู้รบที่อาจขยายพื้นที่ไปยังชายแดนในประเทศรอบ ๆ ซูดาน ส่งผลต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของประเทศต่าง ๆ และภูมิภาคอัฟริกาและตะวันออกกลาง
 - การเผชิญหน้าทางการทหารสร้างความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินจนนำไปสู่วิกฤตด้านมนุษยธรรมและด้านสาธารณสุขครั้งใหญ่ในภูมิภาคอัฟริกา
 - ประเทศรอบข้างที่ต้องแบกรับค่าใช้จ่ายจากการดูแลผู้พลัดถิ่นภัยสงครามจากซูดาน อาจทำการร้องขอให้ UN เข้าให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในการดูแลผู้พลัดถิ่นทั้งหมด
- ซูดาน อยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่ดีและมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ จึงอาจกลายเป็นเวทีของมหาอำนาจในการเข้ามาช่วงชิงผลประโยชน์ทั้งในด้านเส้นทางการค้าและทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะเหมืองทองคำ

ข้อเสนอนะ

• ซาอุดีฯ และ MWL อาจเป็นตัวเลือกที่เหมาะสมในการเป็นคนกลางเจรจาแก้ไขความขัดแย้ง เนื่องจากเป็นสมาชิกขององค์การสันนิบาตมุสลิมโลกเหมือนกัน และเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากกรณีผู้พลัดถิ่นภัยสงคราม นอกจากนี้ความขัดแย้งในพื้นที่นี้อาจเป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และวิสัยทัศน์ใหม่ของซาอุดีฯ (Saudi Vision 2030) ด้วย

• สำหรับประเทศไทย หลังจากที่รัฐบาลและกองทัพ โดยกองบัญชาการกองทัพไทย และกองทัพอากาศ ได้ปฏิบัติการกิจนำคนไทยในสาธารณรัฐซูดานกว่า 280 รายเดินทางกลับสู่มาตุภูมิโดยสวัสดิภาพเป็นที่เรียบร้อยแล้วนั้น บทบาทของประเทศไทยในเวทีโลกอาจต้องให้ความสำคัญต่อภารกิจให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมตามความเหมาะสมผ่าน MWL เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ในซูดานนับถือศาสนาอิสลามความช่วยเหลือต่าง ๆ จึงอาจมีข้อจำกัดตามหลักการศาสนา ประกอบกับการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมนี้จะช่วย ประคับประคองความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประเทศมุสลิมในวันออกกลางและอัฟริกาตอนบนกับประเทศไทยด้วย

อ้างอิง

- Will Khartoum's Appeal to Putin for Arms and Protection Bring Russian Naval Bases to the Red Sea?. <https://www.aberfoylesecurity.com/?tag=red-sea>
- บทวิเคราะห์ : สมรภูมิ “ซูดาน” สะเทือน “ทวีปแอฟริกา” <https://www.thaipbs.or.th/news/content/326997>
- บทวิเคราะห์ : ปฏิบัติการ “นารักไทย” ภารกิจพาคนไทยกลับบ้าน <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/39/iid/178538>
- บทวิเคราะห์ : สถานการณ์สู้รบในซูดานยังหนักหน่วง <https://www.thairath.co.th/news/foreign/2690308>
- บทวิเคราะห์ : จับตาดูมหาอำนาจชิงผลประโยชน์ในซูดาน <https://www.thaipbs.or.th/news/content/326741>
- บทวิเคราะห์ : จับตาสมรภูมิสู้รบซูดาน ขบวนการสู้สงครามตัวแทน <https://www.thairath.co.th/news/foreign/2691506>

การต้อนรับ “ซีเรีย” กลับคืนสู่สันนิบาตอาหรับ

ฉบับที่ 25/66 (8-12 พ.ศ.66)

ในปี 2011 ประชาชนชาวซีเรียได้ชุมนุมประท้วงเพื่อขับไล่วิธีการของประธานาธิบดีบาชาร์ อัล อัสซาด เนื่องจากปัญหาภายในประเทศ จนนำไปสู่การเกิดสงครามกลางเมือง ที่บานปลายจนมีผู้เสียชีวิตและสูญหายกว่า 500,000 คน ทำให้ซีเรียถูกระงับสถานะการเป็นประเทศสมาชิกสันนิบาตอาหรับ จนระยะเวลาผ่านมา 12 ปีตะวันออกกลางได้มีมติครั้งประวัติศาสตร์ คัดสถานะให้แก่ซีเรีย และเชื่อมสัมพันธ์กับหลาย ๆ ประเทศ ซึ่งอาจจะสะท้อนให้เห็นถึงสัญญาณที่ดีของการสร้างความเป็นเอกภาพของกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง

องค์การสันนิบาตอาหรับ

องค์การสันนิบาตอาหรับ (The Arab League: AL) หรือองค์การ “สันนิบาตแห่งรัฐอาหรับ” (The League of Arab States: LAS) เป็นองค์การระหว่างประเทศในระดับภูมิภาคที่มีความเก่าแก่มากที่สุดในโลกอาหรับ จัดตั้งขึ้นบนพื้นฐานของชาติพันธุ์ ภาษา และวัฒนธรรมของอาหรับที่มีร่วมกัน LAS ถูกจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่ 2 ณ กรุงไคโร ประเทศอียิปต์ เมื่อ 22 มีนาคม 2488 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และประสานนโยบายของรัฐสมาชิกเพื่อให้บรรลุความร่วมมือระหว่างกัน ตลอดจนพิทักษ์เอกราชและอธิปไตย รวมทั้งพิจารณาประเด็นปัญหาที่เป็นข้อห่วงกังวลซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์รัฐสมาชิก ปัจจุบันประเทศสมาชิกมี 22 ประเทศ ครอบคลุมประเทศในตะวันออกกลาง แอฟริกาเหนือ และบางประเทศในแอฟริกา ได้แก่ แอลจีเรีย บาห์เรน คอโมโรส จิบูตี อียิปต์ อิรัก จอร์แดน คูเวต เลบานอน ลิเบีย มอริเตเนีย โมร็อกโก โอมาน ปาเลสไตน์ กาตาร์ ซาอุดีอาระเบีย ซิมบับเว ซูดาน ซีเรีย ตูนิเซีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และเยเมน โดยทุกประเทศเป็นสมาชิกองค์การความร่วมมืออิสลาม (OIC) นอกจากนี้ยังมีประเทศผู้สังเกตการณ์ 5 ประเทศ ได้แก่ อาร์เมเนีย บราซิล เอิริเทรีย อินเดีย และเวเนซุเอลา และล่าสุด LAS ได้คืนสถานะการเป็นสมาชิกให้แก่ซีเรียภายหลังจากการระงับไป 12 ปี จากเหตุการณ์สงครามกลางเมืองในซีเรีย

สงครามกลางเมืองในซีเรีย

ในปี พ.ศ.2554 ท่ามกลางกระแสของ “Arab Spring” ประชาชนชาวซีเรียกำลังประสบกับปัญหาอัตราการว่างงานที่สูง ปัญหาการทุจริต และการขาดเสรีภาพทางการเมือง ทำให้กลุ่มผู้ประท้วงเรียกร้องรัฐบาลให้ปฏิรูป ปลดปล่อยนักโทษการเมืองและให้มีการเลือกตั้งเสรี พร้อมจัดตั้งรัฐสภาที่เป็นตัวแทนของประชาชน แต่รัฐบาลภายใต้การนำของประธานาธิบดี บาชาร์ อัล-อัสซาด เห็นว่า หากซีเรียปกครองด้วยประชาธิปไตยแบบตะวันตก จะยิ่งทำให้ประเทศอ่อนแอจึงปฏิเสธข้อเรียกร้องของฝ่ายต่อต้าน จนนำไปสู่เหตุใช้กำลังในการปราบปรามต่อต้านอย่างรุนแรงจนบานปลายให้เกิดผู้เสียชีวิต

ต่อมาได้มีการจัดตั้งกองกำลังปลดปล่อยซีเรีย (Free Syrian Army) ของฝ่ายที่ต้องการโค่นล้มเผด็จการเพื่อต่อสู้กับรัฐบาลซีเรีย ความขัดแย้งบานปลายกลายเป็นสงครามกลางเมือง (Civil War) ภายใน

ประเทศ ก่อนที่จะถูกข้อหาคือด้วยปัญหาการก่อการร้าย ปัญหาชาวเคิร์ดที่ต้องการจะแยกตัวออกจากซีเรียและปกครองตนเอง ความขัดแย้งระหว่างอิหร่านและ

กลุ่มรัฐอ่าวอาหรับ (Gulf Cooperation Council) ที่นำโดยซาอุดีอาระเบีย รวมถึงผลประโยชน์ของมหาอำนาจอื่น ๆ ในตะวันออกกลางโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาและรัสเซีย จนกลายเป็นสงครามตัวแทน (Proxy War) ในที่สุด ซึ่งมีผู้เสียชีวิตและสูญหายชาวซีเรียมากกว่า 500,000 คน โดยมีตัวแสดงที่สำคัญนั้นคือรัฐบาลของซีเรียที่ต่อสู้กับผู้ก่อการร้ายที่หลายประเทศโดยเฉพาะซาอุดีอาระเบียกับตุรกีเคยสนับสนุนงบประมาณและอาวุธแก่ผู้ก่อการร้ายให้เข้ามาก่อเหตุในซีเรีย และชาติตะวันตกที่สนับสนุนทางการเมืองแก่กลุ่มก่อการร้ายเหล่านี้ จึงทำให้ยังไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยสันติวิธี

แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไป 10 กว่าปี สถานการณ์และท่าทีของผู้นำประเทศต่าง ๆ ที่มีต่อซีเรียเริ่มเปลี่ยนแปลงไป โดยเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2566 ท่ามกลางการประท้วงและต่อต้านของประชาชนชาวซีเรีย ประเทศในภูมิภาคใกล้เคียงกลับเริ่มหันมาสานสัมพันธ์กับซีเรีย โดยเริ่มจากการให้ความสำคัญในประเด็นผู้อพยพ ด้านความมั่นคงและด้านเศรษฐกิจ อีกทั้งในปัจจุบันการต่อสู้ระหว่างฝ่ายรัฐบาลกับฝ่ายต่อต้านมีท่าทีที่สงบลง เว้นพื้นที่ขนาดใหญ่ในทางภาคเหนือของประเทศที่รัฐบาลยังคงไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งยังไม่มีความหวังที่จะแก้ไขหรือหาทางออกได้

การฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างชาติอาหรับ-ซีเรีย

ที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศ LAS ณ กรุงโคโร ของอียิปต์ เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ.2566 มีมติในการคืนสถานะการเป็นสมาชิกสันนิบาตอาหรับให้แก่ซีเรีย เป็นครั้งแรกในรอบ 12 ปี โดยให้ถือว่าเป็นสมาชิกผู้มีอำนาจเต็มของสันนิบาตอาหรับที่มีสิทธิเข้าร่วมประชุม ออกเสียง

และลงมติ เช่นเดียวกับสมาชิกทุกประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นเปิดทางให้ ประธานาธิบดี บาชาร์ อัล-อัสซาด ผู้นำซีเรีย เข้าร่วมการประชุมสุดยอดผู้นำ LAS ที่ซาอุดีอาระเบีย ในวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ.2566 ทั้งนี้ การฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างชาติอาหรับกับซีเรียเกิดขึ้นหลังเหตุแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในตุรกีและซีเรียและการกลับมาฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างซาอุดีอาระเบียและอิหร่านโดยมีจีนเป็นคนกลาง ซึ่งอิหร่านเคยเป็นผู้สนับสนุนรัฐบาลซีเรียมาโดยตลอดของการทำสงครามกับกลุ่มผู้ต่อต้าน

อย่างไรก็ตาม แม้ LAS จะมีมติคืนสถานะสมาชิกให้แก่ซีเรีย แต่ทางการจอร์แดน คูเวต และกาตาร์ ต่างแสดงจุดยืนคัดค้านการที่ผู้นำซีเรียจะเข้าร่วมการประชุมสุดยอดผู้นำ LAS โดยให้เหตุผลว่ารัฐบาลซีเรียต้องดำเนินการตามแผนการสันติภาพอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมเสียก่อน ขณะที่ LAS ยืนยันว่าจะเดินทางแนวทางนี้ต่อไป โดยเฉพาะเหตุภัยอันตรายจากแผ่นดินไหว แสดงให้เห็นว่านานาชาติยังขาดความชัดเจนที่จะนำไปสู่ทางออกในวิกฤตซีเรีย ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบในทางลบอย่างมากต่อประเทศเพื่อนบ้านและชาติอาหรับ ทั้งนี้ ประเทศที่เดินทางฟื้นฟูความสัมพันธ์ก่อน LAS คือ ซาอุดีอาระเบีย ซึ่งจากที่เคยต่อต้านการฟื้นฟูความสัมพันธ์กับซีเรียมานาน ได้นำร่องในการสานสัมพันธ์ไปก่อนแล้วเมื่อช่วงเดือนเมษายน พ.ศ.2566 อีกทั้งยังมีการส่งคณะผู้แทนทางการทูตกลับไปยังซีเรีย และจะหาทางพัฒนาการปฏิบัติการความร่วมมืออาหรับ

บทวิเคราะห์

เหตุการณ์สงครามกลางเมืองในซีเรียได้มีท่าทีที่จะสงบลงโดยประธานาธิบดีบาชาร์ อัล-อัสซาด สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ จนทำให้กลุ่มประเทศในภูมิภาคมีการทบทวนและต้อนรับซีเรียคืนสถานะสู่สมาชิกสันนิบาตอีกครั้ง ได้แสดงให้เห็นถึงสัญญาณของการสร้างความเป็นเอกภาพของกลุ่มประเทศในตะวันออกกลางที่สามารถรวมตัวกันได้ของกลุ่มประเทศที่เคยมีความขัดแย้งโดยเริ่มต้นมาจากการฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซาอุดีอาระเบียและอิหร่าน ที่มีจีนเป็นตัวกลางทางการทูตที่เชื่อมความสัมพันธ์นี้ จึงทำให้ทั้งสองประเทศสามารถเจรจาเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งลงได้

นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นอีกว่า บทบาทของสหรัฐฯ ในปัจจุบันที่มีต่อภูมิภาคตะวันออกกลางกำลังมีท่าทีลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยมีอิทธิพลของจีนเข้ามาแทนที่และเป็นไปในทิศทางด้านเศรษฐกิจมากกว่าสร้างความขัดแย้งหรือการใช้ความรุนแรง รวมถึงการสร้างความร่วมมือกันระหว่างจีน ออสเตรเลีย และปากีสถาน ซึ่งเป็นการขยายอิทธิพลทั้งในภูมิภาคตะวันออกกลางและเอเชียใต้และบทบาทรัสเซียซึ่งเป็นพันธมิตรกับจีนมาอย่างยาวนาน ก็อยู่เบื้องหลังและให้การสนับสนุนซีเรียรวมถึงประเทศอื่น ๆ ในตะวันออกกลางมาโดยตลอด ดังนั้น จึงต้องติดตามอย่างใกล้ชิดถึงสถานการณ์ในตะวันออกกลางที่อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงได้อีก รวมไปถึงอาจกลายเป็นพื้นที่การแข่งขันที่เข้มข้นระหว่างจีนและสหรัฐฯ ทั้งในด้านความมั่นคงและด้านเศรษฐกิจ

ข้อเสนอแนะ

จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในภูมิภาคตะวันออกกลางอาจไม่ได้ก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อไทยแต่ก็มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสัมพันธ์

ภายในโลกมุสลิมประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศสังคมนิยมวัฒนธรรม ดังนั้นควรติดตามสถานการณ์ในภูมิภาคตะวันออกกลางอย่างใกล้ชิดซึ่งไทยอาจจะต้องอาศัยความร่วมมือภายใต้กรอบของความเป็นมุสลิม เพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อาทิ ความร่วมมือด้านข่าวกรอง และการต่อต้านการก่อการร้าย เป็นต้น รวมไปถึงการเป็นภูมิภาคที่มีอิทธิพลด้านพลังงานนอกจากนี้หากภูมิภาคตะวันออกกลางมีความเป็นเสถียรภาพและมีความเป็นเอกภาพขึ้นและความขัดแย้งลดลงประเทศไทยสามารถที่จะแสวงหาความร่วมมือกับกลุ่มประเทศในสันนิบาตอาหรับได้ทั้งด้านการเมือง ด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมได้ในอนาคต

อ้างอิง

- <https://prachatai.com/journal/2023/01/102289> / <https://thestandard.co/syria-war-in-expert-opinion/> /
- <https://intsharing.co/league-of-arab-states-las#1611818440424-e9eee6e9-4779/>
- <https://www.naewna.com/lady/730585> / <https://www.thaipost.net/columnist-people/352864/>
- <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG23051108474757>
- <http://www.ias.chula.ac.th/ias/en/Article-Detail.php?id=42>

การประชุม G7 HIROSHIMA SUMMIT 2023: การแข่งขันสำคัญ การสนับสนุนยูเครน และการกานอำนาจอิทธิพลจีน

ฉบับที่ 27/66 (22- 26 พ.ค.66)

การประชุม G7 HIROSHIMA SUMMIT 2023 ครั้งที่ 49 จัดขึ้นที่จังหวัดฮิโรชิมา ประเทศญี่ปุ่น ในช่วงวันที่ 19 - 21 พฤษภาคม 2566 มีนัยสำคัญที่ประเทศสมาชิกอาเซียนอย่างอินโดนีเซียซึ่งเป็นประธานของอาเซียนในปี และเวียดนามที่เป็นพันธมิตรของสหรัฐฯและยุโรปตะวันตก รวมทั้ง ประธานาธิบดียูเครน ที่ได้รับเชิญเป็นแขกพิเศษในการเข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ เพื่อขอความช่วยเหลือทางทหารจากสหรัฐฯและชาติพันธมิตร จึงเป็นที่น่าจับตามองอย่างยิ่งว่าในการประชุม G7 Summit ครั้งนี้จะมีท่าทีอย่างไรต่อสถานการณ์การสู้รบในยูเครนรวมทั้งการขยายอิทธิพลของจีนในอินโด-แปซิฟิก

Group of Seven หรือ G7 คือ การรวมกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการของประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ จัดตั้งขึ้นในปี 1975 (พ.ศ. 2518) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศซึ่งสมาชิก 7 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐฯ แคนาดา อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี และญี่ปุ่น และ 1 กลุ่มประเทศ คือ สหภาพยุโรป (European Union: EU) ถือเป็นประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ โดยมี

การจัดการประชุมขึ้นเป็นประจำทุก ๆ ปี เพื่อจัดการปัญหาทางเศรษฐกิจและการเมืองที่มีความสำคัญต่อประเทศสมาชิก และปัญหาระหว่างประเทศอื่น ๆ โดยเน้นไปที่การพัฒนาาระบบเศรษฐกิจมหภาค

การประชุม G7 HIROSHIMA SUMMIT 2023 ครั้งที่ 49 จัดขึ้นที่จังหวัดฮิโรชิมา ประเทศญี่ปุ่น ในช่วงวันที่ 19 - 21 พฤษภาคม 2566 นอกจากนี้ชาติสมาชิกยังมี ผู้แทนสหประชาชาติ (UN) และองค์การอนามัยโลก (WHO) เข้าร่วมด้วย นอกจากนี้ญี่ปุ่นในฐานะเป็นเจ้าภาพได้เชิญผู้แทนจากออสเตรเลีย (เจ้าภาพการเจรจาความมั่นคง 4 ฝ่าย (QUAD) ปี 2023) บราซิล (ประธานองค์การสนธิสัญญาความร่วมมือ Amazon

(ACTO)) อินเดีย (เจ้าภาพการประชุมสุดยอด 2023 G20 New Delhi Summit) อินโดนีเซีย (ประธานอาเซียน ปี 2023) หมู่เกาะคุก (ประธานการประชุมหมู่เกาะแปซิฟิก (PIF) 2023) คอโมโรส (ประธานสหภาพแอฟริกา (AU) 2023) เกาหลีใต้ และเวียดนาม เข้าร่วมสังเกตการณ์ และยังมีแขกพิเศษที่นำจับตามองในการประชุมครั้งนี้ คือ โวลอดิเมียร์ เซเลนสกีประธานาธิบดียูเครน เข้าร่วมประชุมเพื่อขอความช่วยเหลือทางทหารจากสหรัฐอเมริกาและชาติพันธมิตร หลังจากที่สงครามระหว่างรัสเซียและยูเครนยืดเยื้อมานานมากกว่า 1 ปี

ประเด็นที่สำคัญในการประชุม ได้แก่ การรุกรานของรัสเซียต่อยูเครน และการเสริมสร้างความร่วมมือในอินโด-แปซิฟิก รวมทั้ง การลดอาวุธนิวเคลียร์และการไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ ความยืดหยุ่นทางเศรษฐกิจและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สภาพภูมิอากาศ พลังงาน อาหาร และการป้องกันและเตรียมรับมือกับวิกฤตด้านสาธารณสุข จะเห็นได้ว่าหนึ่งในเนื้อหาสำคัญที่ถูกหารือในการประชุมครั้งนี้คือ การลดอาวุธนิวเคลียร์และการไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ ซึ่งมีความหมายเป็นพิเศษต่อประเทศญี่ปุ่นเป็นอย่างมาก ถึงแม้ว่า ในปัจจุบันญี่ปุ่นยังไม่ได้ลงนามสนธิสัญญาไม่เผยแพร่อาวุธนิวเคลียร์ของสหประชาชาติ และประเทศมหาอำนาจด้านนิวเคลียร์ไม่เข้าร่วมสนธิสัญญานับนี้

อย่างไรก็ตาม ญี่ปุ่นยังคงยืนยันถึงจุดยืนเกี่ยวกับโลกที่ปลอดอาวุธนิวเคลียร์อยู่เสมอ ซึ่งมีความประสงค์ที่จะบรรลุความคืบหน้าอย่างแท้จริงและมั่นคงเกี่ยวกับมาตรการในการลดนิวเคลียร์ ในขณะที่ยังคงดำรงและเพิ่มความสามารถในการป้องกันเพื่อรับมือภัยคุกคามต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ ผู้นำชาติสมาชิกยังได้เดินทางไปยังพิพิธภัณฑ์อนุสรณ์สันติภาพฮิโรชิมา เพื่อแสดงความมุ่งมั่นในการทำให้โลกปลอดจากอาวุธนิวเคลียร์ด้วย

ประเด็นที่สำคัญของการประชุมครั้งนี้ คือ ประเด็นของสงครามระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ยืดเยื้อมานานมากกว่า 1 ปี ซึ่งประเทศสมาชิกเห็นพ้องต้องกันที่จะประกาศคว่ำบาตรรัสเซียเพิ่ม และพร้อมที่จะสนับสนุนยูเครนในการต่อสู้กับรัสเซียเต็มกำลัง พร้อมร่วมมือต่อต้านการมีอิทธิพลของจีน โดยประเด็นที่น่าสนใจ มีดังนี้

1. สหรัฐฯ สนับสนุนความร่วมมือของชาติพันธมิตรที่จะร่วมกันฝึกองรบให้หนักขึ้น F-16 ให้กับยูเครน ซึ่งชาติที่จะช่วยในการฝึกองรบ ได้แก่ สหรัฐฯ อังกฤษ เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม และเดนมาร์ก นอกจากนี้ สหรัฐฯ ยังจะอนุญาตให้ชาติอื่น ๆ สามารถจัดหาเครื่องบิน F-16 ให้กับยูเครนได้ จะไม่ส่งผลกระทบต่อหลักการของสหรัฐฯ เพื่อเพิ่มเสริมแสนยานุภาพทางอากาศ หลังจากที่ถูกรัสเซียโจมตีอย่างหนักและหวังจะพลิกเกมในสมรภูมिरบกับรัสเซีย

2. ผู้นำชาติสมาชิกได้ประกาศมาตรการคว่ำบาตรรัสเซียรอบใหม่ เช่น สหรัฐฯ และอังกฤษ ซึ่งมุ่งเป้าไปยังบุคคลหรือองค์กรอีกกว่า 300 แห่งของรัสเซีย อีกทั้ง ยังได้ประกาศความช่วยเหลือทางทหารแก่ยูเครนมูลค่า 375 ล้านดอลลาร์ ซึ่งรวมถึงปืนใหญ่ กระสุน และระบบยิงจรวด HIMARS และอังกฤษได้ประกาศแผนห้ามการนำเข้าเพชรทองแดง อะลูมิเนียม และนิกเกิล จากรัสเซีย รวมถึงมีการประกาศมาตรการคว่ำบาตรระลอกใหม่ต่อรัสเซียด้วย โดยมุ่งเป้าไปที่บริษัทที่ถูกกล่าวหาว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการขโมยข้อมูลของยูเครน

3. ผู้นำชาติสมาชิกประกาศเจตนารมณ์พร้อมที่จะยื่นหยัดและเสียงข้างยูเครนในระยะยาว อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ประธานาธิบดีของยูเครน ได้พบปะพูดคุยกับผู้นำชาติอื่น ๆ นอกเหนือจากกลุ่ม G7 เช่น บราซิลและอินเดีย ในการประชุมวันสุดท้าย

4. ผู้นำชาติสมาชิกได้ระบุถึงแนวทางที่มีต่อจีน โดยทุกประเทศเรียกร้องให้จีนเข้ามามีบทบาทในการกดดันให้รัสเซียเพื่อยุติสงครามในยูเครน นอกจากนี้ยังพูดถึงความร่วมมือกับจีนถือเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจีนเป็นชาติที่มีบทบาทสำคัญบนเวทีโลก โดยจีนเป็นประเทศที่มีเขตเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลก ทุกประเทศหวังที่จะได้มีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจกับจีนต่อไป โดยยึดหลักการ ‘ลดความเสี่ยง แต่ไม่แยกตัวออกจากกัน’ (De-Risk, Not Decouple) ทั้งนี้ ผู้นำชาติสมาชิกเห็นพ้องกันว่า ควรมีการดำเนินการเพื่อปกป้องความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีจากจีนด้วยซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของแต่ละชาติได้ แต่การดำเนินการในส่วนดังกล่าวต้องเป็นข้อจำกัดต่อการค้าและการลงทุนมากเกินไป ยังคงเน้นย้ำถึงความสำคัญในการรักษาสันติภาพและเสถียรภาพข้ามช่องแคบไต้หวัน ท่ามกลางความสัมพันธ์ระหว่างจีนและไต้หวันที่มีความตึงเครียด และเห็นได้ชัดว่าจีนพยายามเพิ่มแรงกดดันทางทหารต่อไต้หวันมากขึ้นกว่าเดิม

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จะเห็นได้ว่าการประชุมสุดยอดผู้นำกลุ่ม G7 ครั้งนี้ นอกจากจะมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศแล้ว ยังเชิญประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมเพื่อเป็นผู้สังเกตการณ์อีกด้วย มีวาระสำคัญเพื่อให้ชาติพันธมิตรร่วมกันสนับสนุนทางการทหารแก่ยูเครน ตามที่ประธานาธิบดียูเครนร้องขอ รวมทั้งสมาชิกกลุ่ม G7 ได้ประกาศมาตรการคว่ำบาตรรัสเซียรอบใหม่ นอกจากนี้ ยังเรียกร้องให้จีนกดดันทางเศรษฐกิจต่อรัสเซีย เพื่อหาหนทางยุติสงครามดังกล่าวยุติ

นอกจากนั้น ในห้วงเดือน พ.ค. 66 ประธานาธิบดียูเครน ได้เดินทางเยือนประเทศต่าง ๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนด้านยุทธโศปกรณ์และขอให้เพิ่มมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจกับรัสเซียเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง โดยเมื่อวันที่ 14 พ.ค.66 เดินทางไปประเทศเยอรมนี เพื่อหารือและขอความช่วยเหลือด้านการป้องกันทางอากาศและอาวุธยุทธโศปกรณ์ วันที่ 15 พ.ค. 66 เดินทางไปเยือนยุโรป ได้แก่ อังกฤษ และอิตาลี เพื่อขอรับการสนับสนุนอาวุธยุทธโศปกรณ์ และวันที่ 19 พ.ค. 66 เพื่อเข้าร่วมการประชุมสุดยอดสันนิบาตอาหรับ ถือเป็นการเดินทางออกกลางและเอเชียเป็นครั้งแรก นับตั้งแต่ถูกรัสเซียรุกรานในปี 65 ก่อนที่จะเดินทางเข้าร่วมการประชุมสุดยอดผู้นำ G7 ที่อิโรซิม่า ในวันที่ 21 พ.ค. 66

ผู้นำชาติสมาชิก G7 เป็นการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจ การกำหนดมาตรการใด ๆ ย่อมส่งผลกระทบต่อโลกและภูมิภาคอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะการเพิ่มการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อรัสเซียและสนับสนุนยุทธโศปกรณ์แก่ยูเครน ประเทศไทยควรติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง เพื่อเตรียมความพร้อมรับมืออย่างเหมาะสม โดยเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองภายในประเทศให้เข้มแข็งและมีเสถียรภาพพร้อมกับการดำเนินยุทธศาสตร์การต่างประเทศบนพื้นฐานของการรักษาความความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ

อ้างอิง

- https://en.m.wikipedia.org/wiki/49th_G7_summit
- <https://edition.cnn.com/2023/05/19/china/g7-summit-russia-china-agenda-intl-hnk/index.html>
- <https://www.reuters.com/world/us-will-back-training-ukrainian-pilots-f-16s-biden-tells-g7-leaders-reports-2023-05-19/>
- <https://thestandard.co/important-topics-g7-2023/>
- <https://www.pptvhd36.com/news/A8/196551>

สถานการณ์ระดับโลก

1. ขั้วมหาอำนาจ

1.1 สหรัฐอเมริกา

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.หญิงจุฬารัตน์ เพชรวิเศษ และ ร.ท.หญิง ภิญญา อุไรรัตน์

สถานการณ์ของสหรัฐอเมริกา ด้านความมั่นคงภายในประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในห้วงเดือน เม.ย.66 – มิ.ย.66 มีประเด็นความเคลื่อนไหวสำคัญ สรุปได้ดังนี้

เมื่อ 12 เม.ย.66 สหรัฐฯ กับฟิลิปปินส์จัดทำแผนความช่วยเหลือด้านความมั่นคงในระยะ 10 ปี ภายใต้กรอบความร่วมมือแบบ 2+2 คือ กต. และ กท.สหรัฐฯ กับ กต. และ กท.ฟิลิปปินส์ โดยแผนดังกล่าวจะเอื้อให้สหรัฐฯ ให้ความช่วยเหลือด้านความมั่นคงต่อฟิลิปปินส์ในห้วงปี 2566 - 2570 เพื่อปกป้องสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ได้แก่ 1) การส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคง อาทิ การส่งมอบยุทโธปกรณ์เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการป้องกันประเทศของฟิลิปปินส์ การขยายการซ้อมรบและปฏิบัติการร่วมทางทะเลการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางทหาร 2) การส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และ 3) การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเมื่อเกิดภัยพิบัติ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความมั่นคงทางพลังงาน และความมั่นคงทางอาหาร นอกจากนี้ ยังหารือแนวทางประสานงานร่วมกับพันธมิตรอื่น อาทิ ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย

เมื่อ 2 พ.ค.66 ฟิลิปปินส์-สหรัฐฯ ยืนยันความเป็นพันธมิตรที่แข็งแกร่งและยาวนาน ประธานาธิบดีเฟอร์ดินานด์ มาร์กอส จูเนียร์ ของฟิลิปปินส์ หารือกับประธานาธิบดีโจเซฟ ไบเดน ของสหรัฐฯ เพื่อกระชับความสัมพันธ์และความร่วมมือทวิภาคี ท่ามกลางสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนในทะเลจีนใต้และภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก โดยผู้นำฟิลิปปินส์แสดงความกังวลว่า ฟิลิปปินส์ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่แข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์ที่ซับซ้อน และต้องการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับสหรัฐฯ เพื่อพัฒนาสันติภาพในภูมิภาคและโลก ด้านผู้นำสหรัฐฯ ย้ำพันธกรณีของสหรัฐฯ ในการปกป้องฟิลิปปินส์รวมถึงทะเลจีนใต้ พร้อมสนับสนุนการพัฒนากองทัพฟิลิปปินส์ให้ทันสมัย

เมื่อ 27 เม.ย.66 สหรัฐฯ ยืนยันจะปกป้องเกาหลีใต้จากภัยคุกคามด้านนิวเคลียร์และขีปนาวุธของเกาหลีเหนือ โดยออกแถลงการณ์ร่วมกัน หลังการประชุมสุดยอดที่ทำเนียบประธานาธิบดีสหรัฐฯ ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ ผู้นำทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องจะเสริมสร้างความเข้มแข็งในด้านการขยายการป้องปราม (Extended Deterrence) ที่สหรัฐฯ จะปกป้องเกาหลีใต้จากภัยคุกคามด้านนิวเคลียร์และขีปนาวุธของเกาหลีเหนือ โดยใช้ขีดความสามารถทางทหารเต็มรูปแบบ รวมถึงขีดความสามารถด้านนิวเคลียร์ โดยจะจัดตั้ง Nuclear Consultative Group เป็นคณะทำงาน ขณะที่เกาหลีใต้ยืนยันปฏิบัติตามสนธิสัญญาไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ (Nuclear Nonproliferation Treaty) ที่จะไม่พัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ของตัวเอง พร้อมเน้นย้ำความสำคัญของความร่วมมือ 3 ฝ่าย ระหว่างเกาหลีใต้ สหรัฐฯ และญี่ปุ่น นอกจากนี้ จะส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เน้นในด้านเทคโนโลยีขั้นสูง ทั้งสองฝ่ายยังร่วมกันประณามรัสเซียที่โจมตียูเครน

เมื่อ 16 พ.ค.66 สหรัฐฯ ย้ำความสำคัญต่อการเสริมความได้เปรียบเหนือจีนห้วงปี 2567 ในพื้นที่อินโด-แปซิฟิก จากการประชุมของคณะกรรมการธิการ สมาชิกวุฒิสภาของสหรัฐฯ ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณปี 2567 รมว.กต.สหรัฐฯ ชี้แจงสหรัฐฯ มีพันธะต่อพันธมิตรในการรักษาความเสรีและเปิดกว้างในอินโด-แปซิฟิก ซึ่งเป็นพื้นที่ด้านหน้าในการแข่งขันกับจีน และสหรัฐฯ ต้องเพิ่มความน่าเชื่อถือในสิ่งที่จะเสนอให้กับประเทศต่าง ๆ ขณะเดียวกัน รมว.กท.สหรัฐฯ แถลงย้ำเหตุผล 5 ข้อที่ควรได้รับงบประมาณ เพื่อการแข่งขันกับจีน ได้แก่ 1) รัฐบาลสหรัฐฯ ต้องนำหน้าจีนในทุกทาง 2) กท.สหรัฐฯ มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนภารกิจด้านการค้าและการทูต 3) เสริมสร้างระเบียบระหว่างประเทศในอินโด-แปซิฟิก 4) กระชับความสัมพันธ์กับประเทศพันธมิตรผ่านการฝึกซ้อมต่าง ๆ และ 5) ยกระดับการป้องปรามแบบบูรณาการ ซึ่งมีผลลัพธ์เชิงบวกจากห้วงที่ผ่านมาทั้งญี่ปุ่น AUKUS ฟิลิปปินส์ และสหรัฐฯ กำลังขยายความร่วมมือด้านความมั่นคงกับเกาหลีใต้ อินเดีย ไทย สิงคโปร์ และกับอีกหลายประเทศ รวมทั้งมีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นมากขึ้นกับอาเซียนและ Quadrilateral Security Dialogue (QUAD) ซึ่งเป็นกลุ่มพันธมิตรด้านความมั่นคงระหว่างสหรัฐฯ ออสเตรเลีย อินเดีย และญี่ปุ่น

เมื่อ 8 พ.ค.66 สหรัฐฯ มีแผนสร้างเรือดำน้ำสอดแนมลำใหม่เพื่อทดแทนเรือดำน้ำยูเอสเอส โดยจะจัดซื้อเรือดำน้ำโจมตีพลังนิวเคลียร์ชั้นเวอร์จิเนียและสอดแนม ซึ่งสามารถบรรทุกยานใต้น้ำแบบไร้คนขับ รวมถึงยานควบคุมด้วยรีโมต และเรือดำน้ำปฏิบัติการพิเศษ และยังรวมถึง “ออร์กา” ยานยนต์ใต้น้ำไร้คนขับขนาดใหญ่พิเศษที่ผลิตโดยบริษัทโบอิงกับ ยานขับเคลื่อนใต้น้ำขนาดเล็ก หรือ MK 11 SDV โดยออร์กายานยนต์ใต้น้ำไร้คนขับขนาดใหญ่พิเศษนี้ สามารถทำหน้าที่สอดแนม และโจมตีใต้น้ำ เช่น วางทุ่นระเบิด ต่อต้านเรือดำน้ำ และปฏิบัติการพิเศษ ส่วนยานขับเคลื่อนใต้น้ำขนาดเล็กสามารถนำหน่วยซีล เข้าไปทำลายสถานที่ตั้งทางทหารของจีนในหมู่เกาะอันโกลโฟ้นในทะเลจีนใต้ ตลอดจนแทรกซึมเข้าสู่ฐานทัพเรือของฝ่ายตรงข้าม รวมถึงจมเรือรบ หรือซีเป้าหมายให้สหรัฐฯ โจมตี

เมื่อ 22 พ.ค.66 สหรัฐฯ เยือนปาปัวนิวกินี ก่อนการประชุมสุดยอดของผู้นำจาก 18 ประเทศและดินแดนในหมู่เกาะแปซิฟิก ปธน.ไบเดนมีแผนการที่จะแวะที่กรุงพอร์ตมอร์สบี เมืองหลวงของปาปัวนิวกินีในระหว่างการเดินทางไปร่วมประชุมสุดยอดผู้นำกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ 7 ประเทศ หรือ G7 กับการประชุมสุดยอดกรอบความร่วมมือด้านความมั่นคง 4 ฝ่าย หรือควอด (QUAD) ที่นครซิดนีย์ของออสเตรเลีย ซึ่งการเยือนปาปัวนิวกินีของปธน.ไบเดนนั้น ถือเป็น การเยือนครั้งแรกของประธานาธิบดีสหรัฐฯ โดยการหารือระหว่าง ปธน.ไบเดนกับผู้นำของปาปัวนิวกินีจะครอบคลุมเรื่องเศรษฐกิจ ความมั่นคงและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งการเยือนปาปัวนิวกินีครั้งนี้ อาจจะเป็นการพูดคุยในขั้นสุดท้ายเกี่ยวกับข้อตกลงความร่วมมือด้านกลาโหมระหว่างสหรัฐฯ กับปาปัวนิวกินี ที่จะเปิดทางให้มีการซ้อมรบร่วมมากขึ้น และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านความมั่นคง จะเห็นได้ว่า สหรัฐฯ ได้เพิ่มความพยายามที่จะคานอิทธิพลที่เพิ่มมากขึ้นของจีนในภูมิภาคนี้ หลังจากจีนได้ทำสนธิสัญญาความมั่นคงกับหมู่เกาะโซโลมอนเมื่อปี 2565

เมื่อ 1 มิ.ย.66 สหรัฐฯ และได้หัวหน้างานข่าวตลกการคำฉบับแรก ที่เรียกว่า “ความริเริ่มสหรัฐฯ-ไต้หวันด้านการค้าในศตวรรษที่ 21” โดยจะเป็นด้านศุลกากรและพิธีการทางชายแดน แนวปฏิบัติด้านกฎระเบียบ และด้านธุรกิจขนาดย่อมทางด้านสำนักผู้แทนการค้าสหรัฐฯ

หรือ USTR ระบุว่า หลังการลงนามครั้งนี้ขึ้นไป 2 ประเทศจะเริ่มเจรจากันต่อ ภายใต้กรอบเจรจาการค้าใหม่ต่อไป ในด้านการค้าอื่น ๆ ที่ซับซ้อนมากขึ้น รวมถึงการเกษตร การค้าด้านดิจิทัล มาตรฐานแรงงานและสิ่งแวดล้อม รัฐวิสาหกิจ รวมไปถึงนโยบายและแนวปฏิบัติในด้านอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ทางด้านตลาดด้วย อย่างไรก็ตาม การเจรจากรอบการค้าใหม่สหรัฐฯ-ไต้หวัน จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงด้านภาษีศุลกากรของสินค้าต่าง ๆ แต่จะส่งเสริมความผูกพันด้านเศรษฐกิจระหว่าง 2 ประเทศให้แน่นแฟ้นมากขึ้น ไต้หวันจะเปิดรับสินค้าส่งออกจากสหรัฐฯ มากขึ้น และจะสามารถเพิ่มความสามารถในการต้านทานอิทธิพลทางเศรษฐกิจของจีน

เมื่อ 12 มิ.ย.66 “นาโต” เริ่มซ้อมรบ Arctic Challenge 2023 ให้คำมั่นจะปกป้องฟินแลนด์ โดยกองทัพของนาโตจากนอร์เวย์ สหราชอาณาจักร สหรัฐฯ และสวีเดน กำลังเข้าร่วมการฝึกซ้อมในอาร์กติก โดยให้คำมั่นว่าจะปกป้องประเทศสมาชิกใหม่อย่างฟินแลนด์ สำหรับการฝึกซ้อมครั้งนี้เป็นการซ้อมรบทางบกสมัยใหม่ครั้งใหญ่ที่สุดของฟินแลนด์เหนือวงกลมอาร์กติก และการฝึกซ้อมของนาโตมีขึ้นที่สนามฝึกปืนใหญ่ที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของยุโรป ในเมืองโรวาจาโรวี ทางตอนเหนือของฟินแลนด์ ไม่ไกลจากชายแดนรัสเซียมากนัก ด้าน พล.ต.เกรกอรี แอนเดอร์สัน แห่งกองทัพสหรัฐฯ จากกองพลภูเขาที่ 10 กล่าวว่า สหรัฐฯ พร้อมที่จะปกป้องฟินแลนด์ ซึ่งการฝึกพร้อมกับพันธมิตรนาโตนี้ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการปกป้องฟินแลนด์

บทสรุป ความพยายามของสหรัฐฯ ที่มุ่งแสวงหาพันธมิตรเพื่อมุ่งสกัดกั้นในการขยายอิทธิพลของจีน เพื่อรักษาความเป็นมหาอำนาจหนึ่งเดียวในโลก ภายใต้ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก อย่างเข้มข้นนั้น สหรัฐฯ ยังคงมองจีนเป็นภัยคุกคามที่สำคัญยิ่ง ในขณะที่รัสเซียเป็นประเทศก่ออาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ ซึ่งสหรัฐฯ มุ่งแสดงบทบาทที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก โดยการเพิ่มงบประมาณด้านความมั่นคงและการแข่งขัน เพื่อเสริมความได้เปรียบเหนือจีนในความพยายามมุ่งยับยั้งภัยคุกคามในภูมิภาคและเสริมความแข็งแกร่งในการป้องกันประเทศในขณะเดียวกัน สหรัฐฯ ได้ให้ความสำคัญต่อพันธมิตรอย่างแน่นแฟ้นเพื่อกระชับความสัมพันธ์และความร่วมมือทวิภาคี ท่ามกลางสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนในทะเลจีนใต้และภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก โดยเฉพาะฟิลิปปินส์ ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่แข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์ที่ซับซ้อน และการเข้าร่วมการประชุมสุดยอดประเทศและดินแดนในหมู่เกาะแปซิฟิก ได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการคานอิทธิพลของจีนที่เพิ่มมากขึ้นในภูมิภาคแปซิฟิก รวมถึงการพัฒนาและการจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยและการเข้าร่วมฝึกซ้อมรบอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถทางทหารอย่างเต็มศักยภาพ สำหรับประเด็นที่น่าจับตามองต่อจากนี้ คือ ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและแน่นแฟ้นระหว่างสหรัฐฯ และไต้หวัน ที่อาจเป็นฉนวนความขัดแย้งที่รุนแรงยิ่งขึ้นระหว่างสหรัฐฯ และจีน

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กศย.ศสย.สปท.
โทรศัพท์ 0 2275 5715 E-mail: research.ssc@gmail.com

1.2 จีน

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรทวีชัย และ ร.ท.หญิง นิตยา งานไว

สรุปประเด็นสำคัญการกล่าวสุนทรพจน์ของ พล.อ. หลี่ ฉางฟู่ (General Li Shangfu) รมว.กท.จีน

ที่มา: Global Times. (2023). China presents path to true, sustainable security for Asia-Pacific in contrast to US' bloc confrontation approach at Shangri-La Dialogue Retrieved 8 June 2023, from <https://www.globaltimes.cn/page/202306/1291935.shtml>

พล.อ. หลี่ ฉางฟู่ รมว.กท.จีน ได้กล่าวสุนทรพจน์ในหัวข้อ “China’s New Security Initiatives” ซึ่งเป็นการกล่าวต่อสาธารณะเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่เข้ารับตำแหน่ง รมว.กท. เมื่อมี.ค.66 ในการประชุม Shangri-La Dialogue ครั้งที่ 20 ที่จัดขึ้นที่สิงคโปร์ เมื่อวันที่ 4 มิ.ย.66 ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. การขับเคลื่อนข้อริเริ่มความมั่นคงระดับโลก (Global Security Initiative: GSI) พล.อ. หลี่ ได้กล่าวถึงข้อริเริ่มความมั่นคงระดับโลกที่เสนอโดยประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ซึ่งถือว่าเป็นภูมิปัญญาของจีนในการจัดการกับความท้าทายด้านความมั่นคงในระดับโลก นอกจากนี้ยังได้เน้นย้ำว่าความเจริญรุ่งเรืองและเสถียรภาพที่ยั่งยืนของภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก “ขึ้นอยู่กับความมั่นคงและสภาพแวดล้อมการพัฒนาที่ดี” และระบุว่าภูมิภาคนี้กำลังเผชิญกับ “ความท้าทายด้านความมั่นคงอย่างไม่เคยมีมาก่อน” ดังนั้นเป้าหมายของจีน คือ สร้างสันติภาพ การพัฒนา และความร่วมมือที่ยั่งยืนบนพื้นฐานของ Win-win Solution ภายใต้ผลประโยชน์ร่วมกันของทุกฝ่าย

2. การเคารพซึ่งกันและกัน (Mutual Respect) การเคารพซึ่งกันและกันเป็นสิ่งสำคัญ พล.อ. หลี่ ยังได้ระบุว่า “บางประเทศ” ซึ่งได้เข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่น ด้วยการกำหนดมาตรการคว่ำบาตรฝ่ายเดียว ทำให้เกิด “ความโกลาหลและความปั่นป่วน” ด้วยการปฏิวัติสี (Colour Revolutions) และสงครามตัวแทน (Proxy War) ก่อนจะเดินจากไปโดยทิ้ง “ความยุ่งเหยิงไว้เบื้องหลัง” ไม่ควรปล่อยให้พฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก พร้อมย้ำว่าจีนสนับสนุนการเป็นแกนกลางของอาเซียน (China’s support for ASEAN Centrality) และความเป็นอิสระเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Autonomy)

3. ความเท่าเทียมและยุติธรรม (Fairness & Justice) ทุกประเทศเป็น “สมาชิกที่เท่าเทียมกันของประชาคมระหว่างประเทศ” ไม่ควรถูกกดดันหรือบีบบังคับโดยประเทศใดประเทศหนึ่ง พร้อมทั้งได้กล่าวว่า กิจการระหว่างประเทศควรได้รับการจัดการผ่านการปรึกษาหารือแทนที่จะ “ถูกบงการ” โดยประเทศใดประเทศหนึ่งหรือสองสามประเทศ และเน้นย้ำถึงความมุ่งมั่นของจีนในการสนับสนุนระบบระหว่างประเทศที่มีสหประชาชาติเป็นศูนย์กลาง

4. ความไว้วางใจซึ่งกันและกันและการให้คำปรึกษาหารือ (Mutual Trust & Consultation) พล.อ. หลี่ ระบุว่าความขัดแย้งและการเผชิญหน้า ควรถูกขจัดออกไปด้วยความไว้วางใจและการปรึกษาหารือร่วมกัน โดยแสดงว่าเป็นเรื่องปกติที่ประเทศต่าง ๆ จะไม่ลงรอยกัน เขากล่าวว่าแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง คือ การแสวงหาฉันทมติและส่งเสริมการเจรจา แทนที่จะเพิ่มความตึงเครียด

จีนมุ่งมั่นที่จะรักษาสันติภาพ โดยจะสังเกตได้ว่าจีนมีบทบาทที่สร้างสรรค์ในการอำนวยความสะดวกในประเด็นทางการเมืองระหว่างประเทศในช่วงหลายเดือนที่ผ่านมา เช่น จีนได้มีส่วนร่วมในการนำ

ชาอู่อีอาระเบียและอิหร่านเข้าสู่การเจรจา รวมทั้งส่งคณะทูตเพื่อพยายามเป็นตัวกลางในการเจรจาสันติภาพระหว่างรัสเซียและยูเครน

5. **เปิดกว้างและครอบคลุม ไม่มีพันธมิตรทางทหาร (Open & Inclusive, No to Military Alliances)** ในประเด็นนี้ พล.อ.หลี่เน้นย้ำถึงความสำคัญของ “การป้องกันการแข่งขันของภูมิภาค” ในช่วงเวลาที่ “ความคิดแบบสงครามเย็น (Cold War Mentality)” กลับมาอีกครั้ง โดยระบุว่าบางประเทศพยายามขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก ขณะที่จีนไม่มียุทธศาสตร์ แต่เน้นให้ทุกประเทศร่วมมือกัน ไม่มีการสร้างองค์กรรูปแบบที่คล้าย NATO ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้เกิดความไม่มั่นคงในภูมิภาค ซึ่งอาจผลักดันให้ประเทศต่าง ๆ เข้าสู่ “วังวนแห่งความขัดแย้งและการแตกแยก” จากนั้นเขายังได้ชี้ให้เห็นถึงบทเรียนที่ได้รับจากสงครามโลกครั้งที่ 2 และสงครามเย็น โดยเน้นย้ำว่า โศกนาฏกรรมเช่นนี้ไม่ควรเกิดขึ้นอีก

6. **ความทันสมัยอย่างสันติ (Peaceful Modernisation)** พล.อ.หลี่ เน้นย้ำว่าความทันสมัยของจีนมีบทบาทในการปรับปรุงธรรมาภิบาลทั่วโลก (Global Governance) โดยยกตัวอย่าง ปริมาณการค้าระหว่างจีนกับอาเซียน ผ่าน BRI รวมถึงการสนับสนุนวัคซีน “2.3 พันล้านโดส” ให้กับกว่า 120 ประเทศทั่วโลก จะเห็นได้ว่าจีนกำลัง “ปกป้องความมั่นคงของโลกและภูมิภาค” ด้วยปฏิบัติการรักษาสันติภาพ การปกป้องทางเรือ และการอพยพพลเมืองของตนออกจากชูดานที่บอบช้ำจากสงคราม การส่งทหารจีนไปปฏิบัติการกิจที่เสี่ยงอันตราย ถือเป็น “ความมุ่งมั่นที่กองทัพจีนมีต่อโลก”

นอกจากนี้ยังระบุว่าจีนมุ่งมั่นที่จะ “เชื่อมโยงความแตกต่าง (Bridging Differences)” โดยยกตัวอย่างความพยายามของจีนในตะวันออกกลางและยุโรป เกี่ยวกับการรุกรานยูเครนของรัสเซีย หลี่กล่าวว่า จีนมี “จุดยืนที่เป็นกลาง” นอกจากนี้ยังเน้นย้ำการมีส่วนร่วมของจีนในกลไกระดับภูมิภาคและการฝึกซ้อมความร่วมมือ เช่นการฝึกซ้อมทางทหารร่วมกันที่จัดขึ้นระหว่างกองทัพเรือของสิงคโปร์และจีน

7. **ผลประโยชน์หลักและประเด็น (Core Interests and Issues)** ในช่วงสุดท้ายของสุนทรพจน์ พล.อ.หลี่ กล่าวว่าจีน “จะไม่ลังเลที่จะปกป้องสิทธิและผลประโยชน์อันชอบธรรม (ของตน)” เพื่อแสดงให้เห็นถึงจุดยืนของประเทศ และได้อ้างอิงเนื้อเพลงจีนที่ระบุว่า “เมื่อเพื่อนมาเยี่ยมเรา เราต้อนรับพวกเขาด้วยไวน์รสเลิศ เมื่อหมาจิ้งจอกหรือหมาป่ามา เราจะเผชิญหน้ากับพวกมันด้วยปืนลูกซอง”

8. **ประเด็นได้หวั่น** พล.อ.หลี่ เน้นย้ำจุดยืนของจีนเกี่ยวกับสถานการณ์ได้หวั่น ว่า “ได้หวั่น คือ ได้หวั่นของจีน และวิธีแก้ปัญหาก็ได้หวั่นนั้นเป็นเรื่องที่ชาวจีนต้องตัดสินใจ ไม่มีการแทรกแซงจากกองกำลังต่างชาติ”

พร้อมทั้งย้ำถึงจุดยืนเกี่ยวกับการใช้กำลังต่อได้หวั่นของจีนว่า “ถ้าใครกล้าแยกได้หวั่นออกจากจีน กองทัพจีนจะไม่ลังเลแม้แตวินาทีเดียว

เราจะไม่กลัวคู่ต่อสู้ และจะปกป้องอธิปไตยของชาติและบูรณภาพแห่งดินแดนอย่างเด็ดเดี่ยว โดยไม่คำนึงถึงค่าใช้จ่ายใด ๆ”

9. **สถานการณ์ทะเลจีนใต้** พล.อ.หลี่ระบุว่าสถานการณ์ในทะเลจีนใต้ที่เป็นข้อพิพาทนั้น “โดยทั่วไปยังคงมีเสถียรภาพ และการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือในระดับภูมิภาคก็แข็งแกร่งขึ้น”

อย่างไรก็ตามมีบางประเทศนอกภูมิภาคใช้ความเป็นเจ้าโลกในการเดินเรือ ในนามของเสรีภาพในการเดินเรือ” เขากล่าว โดยอาจพาดพิงถึงการสกัดกั้นเครื่องบินสอดแนมของสหรัฐฯ โดยเครื่องบินขับไล่ของจีนในเขตดังกล่าว เมื่อไม่นานมานี้ โดยระบุว่าจีนและประเทศในอาเซียนเป็นเหมือน “พี่น้อง” จีนต้องการผลักดันให้มีการเจรจาในการจัดทำประมวลการปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct in the South China Sea: COC) ร่วมกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน โดยไม่เกี่ยวข้องกับประเทศภายนอกภูมิภาค

10. **ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ-จีน** พล.อ.หลี่ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับจีน ซึ่งปัจจุบันเป็น “จุดที่ทั่วโลกให้ความสนใจ” เขากล่าวว่าจีนเชื่อว่ามหาอำนาจทั้งสอง “ควรดำเนินชีวิตตามความคาดหวังของประเทศต่าง ๆ ในโลก และเป็นไปตามกระแสของยุคสมัย” ความขัดแย้งที่รุนแรงระหว่าง 2 ประเทศจะเป็น “หายนะสำหรับโลก” และเชื่อว่า “ประเทศใหญ่ควรทำตัวเหมือนกัน แทนที่จะอยู่ให้เกิดการเผชิญหน้ากัน”

นอกจากนี้ยังได้เน้นย้ำว่า “จีนและสหรัฐฯ มีระบบที่แตกต่างกัน และมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างนี้ไม่ควรกีดกันทั้งสองฝ่ายจากการแสวงหาจุดร่วมและผลประโยชน์ร่วมกันเพื่อกระชับความสัมพันธ์ทวิภาคีและกระชับความร่วมมือให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น” จีนเปิดกว้างที่จะแสวงหาความสัมพันธ์ทวิภาคี “รูปแบบใหม่” กับสหรัฐฯ ซึ่งทั้ง 2 ชาติควรจะต้องเติบโตไปด้วยกัน โดยการจัดการกับความแตกต่างอย่างเหมาะสมและ “หาวิธีที่เหมาะสมในการอยู่ร่วมกัน”

พล.อ.หลี่แสดงความหวังในการทำงานร่วมกับสหรัฐฯ เพื่อนำความสัมพันธ์กลับมาสู่แนวทางเดิม ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการประชุมที่ประสบความสำเร็จระหว่างประธานาธิบดีสี จิ้นผิงและประธานาธิบดีโจ ไบเดน ที่บาห์ลีในเดือนพฤศจิกายน 2565 (Yen Zhi Yi, 2023)

ที่มา:
Yen Zhi Yi. (2023). China's defence chief Li Shangfu slams a 'certain country' for meddling, but says world is big enough for China & US to grow together. Retrieved 4 June 2023, from <https://mothership.sg/2023/06/li-shangfu-speech-shangri-la/>
Global Times. (2023). China presents path to true, sustainable security for Asia-Pacific in contrast to US' bloc confrontation approach at Shangri-La Dialogue Retrieved 8 June 2023, from <https://www.globaltimes.cn/page/202306/1291935.shtml>

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กภศ.ศสย.สปท.
โทรศัพท์ 0 2275 5716 E-mail: rsdssc2559@gmail.com

2. รัสเซีย-ยูเครน / ยุโรป

2.1 รัสเซีย - ยูเครน

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.หญิงจุฬารัตน์ เพชรวิเศษ และ น.ส.ปภาณิสรา เทียนอ่อน

สถานการณ์ภายในประเทศรัสเซีย โดยเฉพาะประเด็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนมีประเด็นสำคัญ สรุปได้ดังนี้

เมื่อ 26 มี.ค. 66 ประธานาธิบดี วลาดิมีร์ปูติน ให้สัมภาษณ์

สถานีโทรทัศน์ของรัฐบาลว่า รัสเซียจะประจำการอาวุธนิวเคลียร์ทางยุทธวิธีในเบลารุส ซึ่งเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 ที่รัสเซียจะติดตั้งอาวุธดังกล่าวนอกประเทศ โดยจะก่อสร้างโรงเก็บอาวุธนิวเคลียร์ทางยุทธวิธีในเบลารุสภายในวันที่ 1 ก.ค.66 ทั้งนี้ เมื่อ 4 เม.ย.66 กองทัพอากาศเบลารุสจะสามารถทำการโจมตีด้วยอาวุธนิวเคลียร์ได้จากการที่รัสเซียได้ส่งมอบระบบยิงขีปนาวุธแบบ Iskander-M ที่มีขีดความสามารถในการติดตั้งหัวรบนิวเคลียร์ให้แก่เบลารุสเรียบร้อยแล้ว ปัจจุบันกองทัพบเบลารุสอยู่ระหว่างการสร้างความชำนาญในการใช้งานระบบขีปนาวุธ Iskander-M ในสนามฝึกทางทหารแห่งหนึ่งในประเทศรัสเซีย

ผู้นำรัสเซียลงนามร่างกฎหมายการเรียกเกณฑ์ทหารผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เมื่อ 14 เม.ย.66 เพื่อให้ข้อมูลของบุคคลที่ถูกเกณฑ์เข้าสู่ระบบถือว่าเป็นการเรียกเกณฑ์ทหารอย่างสมบูรณ์ ซึ่งมีผลให้ผู้ที่ไม่มารายงานตัวตามหมายเรียกไม่ได้รับอนุญาตให้เดินทางออกนอกประเทศ ระเบียบใบอนุญาตขับขี่ ระเบียบการขายทรัพย์สินหรือห้องชุด ทั้งนี้ ร่างกฎหมายดังกล่าวเป็นการปิดช่องโหว่วิธีการเลี่ยงเข้ารับการเกณฑ์ทหารด้วยการย้ายไปอาศัยพื้นที่อื่น

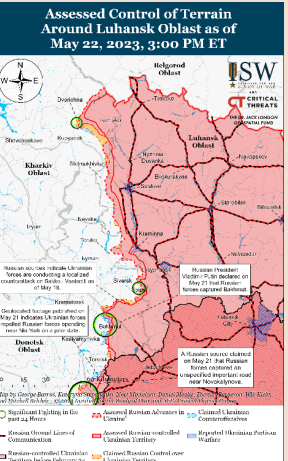
ประธานาธิบดีปูตินของรัสเซียได้ลงนามในกฎหมายฉบับใหม่ที่จะให้ชายยูเครนและพลเมืองต่างชาติอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่ใน “ดินแดนผนวกใหม่” ของสหพันธรัฐรัสเซีย โดยกฎหมายฉบับนี้มีผลครอบคลุมถึงเขตยึดครองของเคอร์ซอน ซาโปริซเซีย โดเนตสค์ และลูฮานส์ค์ ตลอดจนดินแดนไครเมีย ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของรัสเซีย ตั้งแต่ปี 2014 ทั้งนี้ การตัดสินใจไม่ยื่นขอสัญชาติรัสเซียอาจนำไปสู่การถูกเนรเทศออกนอกประเทศ ด้วยเหตุผลด้าน “ความมั่นคงแห่งชาติ”

เมื่อ 4 พ.ค.66 รัสเซียกล่าวหายูเครนส่งอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) เพื่อโจมตีทำเนียบเครมลินและเพื่อลอบสังหารประธานาธิบดีของรัสเซีย อ้างแถลงการณ์ของ นาย Dmitry Peskov โฆษกทำเนียบประธานาธิบดีรัสเซียว่า สหรัฐฯ น่าจะเป็นผู้อยู่เบื้องหลังเหตุการณ์ที่โดรนจำนวน 2 ลำ พยายามโจมตีทำเนียบประธานาธิบดีรัสเซียในกรุงมอสโก จากเหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ภูมิภาคต่าง ๆ ในรัสเซีย เริ่มออกคำสั่งห้ามบินโดรน เนื่องจากความกังวลด้านความปลอดภัย โดยเมืองเซนต์ปีเตอส์เบิร์กของรัสเซีย ประกาศปิดน่านฟ้าของเมืองสำหรับการบินโดรนไปจนถึงวันที่ 15 พ.ค.66

เมื่อ 18 พ.ค.66 รัสเซียตัดสินใจขยายเวลาให้ยูเครนสามารถส่งัญชีพืชผ่านทะเลดำเพิ่มอีก 2 เดือน แม้ว่า ความขัดแย้งระหว่างรัสเซีย-ยูเครนยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยข้อตกลงดังกล่าวได้รับการต่ออายุหลายครั้งตั้งแต่เกิดความขัดแย้ง ซึ่งยูเครนเป็นหนึ่งในผู้ผลิตัญชีพืชอันดับต้นๆ ของโลก แต่หลังจากรัสเซียเข้าุกรานยูเครน เมื่อ ก.พ.65 รัสเซียได้นำกำลังทางเรือมาปิดทางเข้าออกการเข้าถึงท่าเรือในทะเลดำของยูเครน ทำให้ยูเครนไม่สามารถส่งออกัญชีพืชได้

สำหรับสถานการณ์การโจมตีที่สำคัญ ได้แก่ เมื่อ 8 พ.ค.66 รัสเซียเปิดฉากโจมตียูเครนด้วยขีปนาวุธระลอกใหญ่ในกรุงเคียฟและอีกหลายเมือง และใช้อากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ที่ผลิตในอิหร่านกว่า 100 ลำในการโจมตี นอกจากนี้ รัสเซียยังกระทำการโจมตีเมืองบัคมุต (Bakhmut) เพื่อหวังยึดครองเมืองดังกล่าวให้ได้เพื่อเป็นของขวัญก่อนงานเฉลิมฉลองครบรอบ 78 ปี วันแห่งชัยชนะ (Victory Day) ใน 9 พ.ค.66 ทั้งนี้ รัสเซียได้รับการสนับสนุนจากกองกำลัง Wagner Group ปฏิบัติการ โดยเฉพาะสมรภูมิเมือง Bakhmut ถือว่าเป็นจุดยุทธศาสตร์

ที่สำคัญของยูเครน โดยกองกำลัง Wagner และกองกำลังรัสเซียอยู่ห่างจากเมืองดังกล่าวประมาณ 1.2 กิโลเมตร ซึ่งถือว่าเป็นสมรภูมิที่ยึดเยื้อและรุนแรงมากที่สุด พื้นที่ดังกล่าวมีการถอนร่นของกำลังพลอยู่หลายครั้ง รวมถึงการรื้อของให้มีการจัดส่งเครื่องกระสุนและยุทธโศปกรณ์เพื่อสนับสนุนให้แก่ Wagner Group ส่งผลให้เกิดการต่อสู้รบอย่างต่อเนื่องยาวนานกว่า 224 วัน จนในที่สุดได้รับชัยชนะสามารถปลดปล่อยได้สำเร็จเมื่อวันที่ 21 พ.ค.66

นอกจากนี้ มีการรายงานว่ากลุ่มก่อวินาศกรรมของยูเครนบุกรุกเข้ามาในภูมิภาค Belgorod ของรัสเซีย ภายหลังจากที่กลุ่ม Wagner Group เข้าควบคุมพื้นที่ Bakhmut ตั้งแต่ 22 พ.ค.66 โดยกลุ่มก่อวินาศกรรมข้ามชายแดนมายังภูมิภาค Belgorod และทำการโจมตีบ้านเรือนหลายแห่งจากกระเบิดแสวงเครื่องและอากาศยานไร้คนขับติดอาวุธในเมือง Grayvoron อยู่ห่างจากชายแดนยูเครน 7 กม. และหมู่บ้าน Borisovka อยู่ห่างจากชายแดน 25 กม. รวมถึงใช้อากาศยานไร้คนขับติดอาวุธ 1 ลำ ทั้งนี้ กองทัพรัสเซีย, กองกำลังพิทักษ์มาตุภูมิรัสเซีย, กองกำลังป้องกันชายแดนรัสเซีย และหน่วยงาน FSB ของรัสเซียดำเนินการใช้มาตรการเพื่อต่อต้านและกำจัดกลุ่มดังกล่าว

บทสรุป

นับตั้งแต่วันที่ 24 ก.พ.65 รัสเซียได้เข้าไปปฏิบัติการทางทหารในยูเครนนั้น สถานการณ์ความขัดแย้งได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ และมีตัวแสดงที่มากไปกว่ารัสเซียและยูเครน อันจะเห็นได้จาก การที่รัสเซียติดตั้งอาวุธนิวเคลียร์เชิงยุทธวิธีในประเทศเบลารุส พร้อมกับส่งมอบระบบยิงขีปนาวุธแบบ Islander-M ให้ นั่น ขณะที่สหรัฐฯ ได้ติดตั้งอาวุธนิวเคลียร์ของตนในเบลเยียม เยอรมนี อิตาลี เนเธอร์แลนด์และตุรกี เมื่อปี 64 ดังนั้น การติดตั้งอาวุธนิวเคลียร์ของประเทศต่าง ๆ อาจนำไปสู่จุดเริ่มต้นของสงครามนิวเคลียร์ในอนาคตได้หรือไม่เป็นประเด็นที่น่าติดตามยิ่ง รวมถึงการที่ผู้นำของรัสเซียดำเนินการเรียกเกณฑ์ทหารอย่างเป็นทางการและการลงนามในกฎหมายเพื่อให้ประชาชนทั้ง 4 แคว้นที่รัสเซียรับรองให้เข้ามาถือสัญชาติรัสเซียได้นั้น อาจเป็นการเตรียมความพร้อมในการยกระดับของการระดมมวลชนและการเคลื่อนไหวในไม่ช้า สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ถูกตอกย้ำด้วยการที่รัสเซียมีการโจมตีระลอกใหม่ทั้งในพื้นที่กรุงเคียฟและพื้นที่อื่น ๆ โดยเฉพาะพื้นที่ Bakhmut ที่มีการใช้กองกำลัง Wagner Group เข้ามาร่วมปฏิบัติการ จนสามารถได้รับชัยชนะในที่สุดเมื่อ 21 พ.ค.66 ซึ่งภายหลังจากการพ่ายแพ้ของยูเครนในพื้นที่ดังกล่าว ยูเครนเริ่มหันมาดำเนินการก่อการร้ายภายใต้กองกำลังชาตินิยมยูเครนกลุ่มต่าง ๆ ในภูมิภาค Belgorod โดยมุ่งเป้าหมายไปที่พลเรือนเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ดินแดนรัสเซียที่ติดชายแดนของรัสเซีย-ยูเครนถูกโจมตีหลายครั้งด้วยขีปนาวุธ ปืนใหญ่ และอากาศยานไร้คนขับติดอาวุธ ซึ่งการก่อการร้ายถือเป็นเรื่องปกติของการทำสงครามอสมมาตร (Asymmetric Warfare) แต่การที่พุ่งเป้าโจมตีประชาชนนั้น อาจเป็นมูลเหตุที่สำคัญที่ทำให้สงครามบานปลายและขยายความรุนแรง รวมทั้งอาจมีแนวโน้มของการก่อการร้ายในพื้นที่ดินแดนของรัสเซียมากยิ่งขึ้น

สถานการณ์ในยูเครน มีประเด็นที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.หญิงจุฬารัตน์ เพชรวิเศษ และ น.ส.สิริภัทร เทียมพัฒน์

ยูเครนเรียกร้องให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) จัดการประชุมวิสามัญ เพื่อตอบโต้ต่อกรณีที่ประธานาธิบดี

วลาดิมีร์ ปูติน ของรัสเซีย ประกาศว่า จะติดตั้งฐานอาวุธนิวเคลียร์เชิงยุทธวิธีในเบลารุส ซึ่งนับเป็นการยั่วยุและบ่อนทำลายสนธิสัญญาไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์โครงสร้างของการปลดอาวุธนิวเคลียร์และระบบความมั่นคงระหว่างประเทศ อีกทั้ง กต.ยูเครนยังได้เรียกร้องให้เบลารุสยับยั้ง การกระทำดังกล่าว

ของรัสเซีย เนื่องจากเป็นเครื่องมือดำเนินการอาชญากรรม

อย่างไรก็ตาม การประชุมของ UNSC อาจไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากรัสเซียเป็นสมาชิกถาวรของ UNSC ซึ่งสามารถใช้สิทธิวีต่านามติหรือการดำเนินการใด ๆ ในที่ประชุมเสนอได้ ทั้งนี้ การที่เบลารุสเปิดประเทศให้รัสเซียติดตั้งอาวุธปรมาณู จะเป็นการเพิ่มความตึงเครียดของดำเนินการอย่างไร้ความรับผิดชอบ และภัยคุกคามต่อความมั่นคงของยุโรป และอาจนำไปสู่การคว่ำบาตรเพิ่มขึ้น

ประธานาธิบดีโวลอดีมีร์ เซเลนสกี ของยูเครน หารือกับนายราฟาเอล กรอสซี ผอ.สำนักงานพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (International Atomic Energy Agency-IAEA) เมื่อวันที่ 28 มี.ค.66 ว่าที่โรงไฟฟ้าพลังงานน้ำตนิโปร ทางตะวันออกเฉียงเหนือของโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ซาปอริชเซีย ของยูเครน การที่กองทัพรัสเซียบุกยึดโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ซาปอริชเซีย เมื่อ มี.ค.65 และการสูบน้ำที่โรงไฟฟ้างดังกล่าว ทำให้ระบบหล่อความเย็น อาจทำงานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ส่งผลให้โรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ซาปอริชเซีย มีความเสี่ยงสูงที่จะระเบิด อาจสร้างภัยพิบัตินิวเคลียร์ต่อทั่วโลก

ยูเครนตั้งเป้าหมายจะเริ่มกระบวนการเจรจาเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป (EU) ภายในปี 2566 เมื่อ 31 มี.ค.66 มีการรายงานว่า รมว. กต.ยูเครน เปิดเผยว่ารัฐบาลยูเครนตั้งเป้าจะเริ่มกระบวนการเจรจาเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป (EU) ภายในปี 2566 และคาดว่ากระบวนการเจรจาดังกล่าวอาจใช้ระยะเวลาประมาณ 1 ปี ทั้งนี้ เมื่อ มิ.ย.65 คณะกรรมาธิการยุโรปรับรองการสมัครเข้าเป็นสมาชิก EU ของยูเครนโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการพิจารณาสมาชิกภาพ ขณะที่ ประธานาธิบดีโวลอดีมีร์ เซเลนสกี ของยูเครน ระบุว่า เป้าหมายของยูเครนคือการเข้าร่วมกับประเทศในยุโรปด้วยสถานะที่เท่าเทียมกัน

รมช.กต.ยูเครน เยือนอินเดียเพื่อกระชับความสัมพันธ์และหารือเกี่ยวกับสถานการณ์ในยูเครน เมื่อวันที่ 9 เม.ย.66 ว่า รมช.กต.ยูเครน เยือนอินเดียอย่างเป็นทางการ ระหว่าง 9-12 เม.ย.66 เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างกัน เกี่ยวกับการกระชับความสัมพันธ์ทวิภาคี สถานการณ์ในยูเครน และประเด็นที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกัน พร้อมกับส่งคำเชิญให้ นรม.เรนทรา โมดี ของอินเดีย เยือนยูเครนในโอกาสต่อไป การเยือนครั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องจาก นรม.อินเดีย กล่าวกับประธานาธิบดีโวลอดีมีร์ เซเลนสกี ของยูเครน ทางโทรศัพท์เมื่อ ต.ค.65 ว่า อินเดียพร้อมจะร่วมมือในทุกกระบวนการที่นำไปสู่สันติภาพ

ประธานาธิบดีโวลอดีมีร์ เซเลนสกี ของยูเครน หารือกับประธานาธิบดี แฟรงก์-วอลเตอร์ ชไตน์ไมเออร์ แห่งเยอรมนี และ นรม. โอลาฟ ชอลซ์ ของเยอรมนี ที่ทำเนียบประธานาธิบดีเยอรมนี ในระหว่างการเยือนเยอรมนีครั้งแรก เมื่อ 14 พ.ค. 66 นับตั้งแต่รัสเซียปฏิบัติการทางทหารในยูเครน โดยมีการหารือถึงความช่วยเหลือด้านการปกป้องทางอากาศและอาวุธยุทโธปกรณ์

การหารือเรื่องการขยายข้อตกลงให้ยูเครนขนส่งธัญพืชผ่าน

ทะเลดำ มีการส่งสัญญาณจากรัสเซียว่าจะไม่ขยายเวลาข้อตกลงที่จะหมดอายุในวันที่ 18 พ.ค.66 นี้ มีการรายงานว่าวันที่ 5 พ.ค.66 เจ้าหน้าที่จากรัสเซีย ยูเครน ตุรกี และ สหประชาชาติ (EU) จะพบหารือกันที่อิสตันบูลของตุรกี หลังจากการหารือของคณะผู้แทนแล้ว เพื่อหารือเรื่องการขยายข้อตกลงดังกล่าว และย้อนไปเมื่อเดือน ก.ค.ปีที่แล้ว รัสเซีย และ ยูเครนได้บรรลุข้อตกลงร่วมเกี่ยวกับการค้าประกันความปลอดภัยในการส่งออกธัญพืชเพื่อหลีกเลี่ยงวิกฤตอาหารโลก ซึ่ง (UN) ยูเอ็น และ ตุรกี เป็นคนกลางข้อตกลงดังกล่าวมีการขอเวลาการบังคับใช้และมีการขยายระยะเวลาเป็นช่วง ๆ ล่าสุด จะครบกำหนดในวันที่ 18 พ.ค. 66

ประธานาธิบดีโวลอดีมีร์ เซเลนสกี ของยูเครน ได้เดินทางเพื่อร่วมประชุมกับชาติสมาชิกกลุ่ม G7 ที่อิโรซิม่า ประเทศญี่ปุ่น วันที่ 21 พ.ค. 66 เกี่ยวกับการขอความช่วยเหลือทางทหารจากสหรัฐอเมริกาและชาติพันธมิตร หลังจากที่เพิ่งเสร็จสิ้นภารกิจเดินทางเยือนซาอุดีอาระเบีย ทั้งนี้ รัฐบาลสหรัฐฯ จะสนับสนุนความพยายามของชาติพันธมิตรที่จะร่วมกันฝึกอบรมให้ทหารของยูเครนสามารถขับเครื่องบินรบ F-16 รวมถึงจะอนุญาตให้ชาติอื่นๆ สามารถจัดหาเครื่องบินรบดังกล่าวให้กับยูเครนได้ พร้อมทั้งประกาศมาตรการคว่ำบาตรรัสเซียรอบใหม่

ยูเครนผลักดันกฎหมายคว่ำบาตรอิหร่าน 50 ปี ตอบโต้ที่สนับสนุนอาวุธแก่รัสเซีย อ้างถ้อยแถลงของหัวหน้าคณะทำงานว่า ประธานาธิบดีโวลอดีมีร์ เซเลนสกี ของยูเครน สนับสนุนร่างกฎหมายคว่ำบาตรอิหร่านเป็นเวลา 50 ปี และจะเสนอให้รัฐสภายูเครนพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าวต่อไป โดยร่างกฎหมายฉบับดังกล่าวจะเป็นอุปสรรคสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างยูเครนกับอิหร่าน ทั้งด้านการค้า การอำนวยความสะดวกทางการเงิน การขนส่งสินค้าและบินผ่านน่านฟ้า เพื่อตอบโต้อิหร่านที่สนับสนุนอาวุธแก่รัสเซีย เฉพาะอย่างยิ่งอากาศยานไร้คนขับ สำหรับใช้ปฏิบัติการทางทหารในยูเครน ซึ่งเมื่อ 28 พ.ค.66 ทอ.ยูเครนยืนยันพบว่ามีรัสเซียใช้อากาศยานไร้คนขับของอิหร่านถึง 54 ลำปฏิบัติการทางอากาศต่อกรุงเคียฟของยูเครนในช่วงตีกลางคืนวันที่ 27 พ.ค.66

บทสรุป

จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในยูเครน ห้วง มี.ค. - พ.ค. 66 พบว่า สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน ยังคงยืดเยื้อ ทวีความรุนแรงและไม่มีความที่จะสิ้นสุดลง ทั้งนี้ ยูเครนเรียกร้องให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) จัดการประชุมวิสามัญเพื่อตอบโต้ต่อกรณีที่เกิดขึ้น ปูติน ของรัสเซีย ประกาศว่าจะติดตั้งฐานอาวุธนิวเคลียร์เชิงยุทธวิธีในเบลารุส เป็นการยั่วยุและบ่อนทำลายสนธิสัญญาไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์โครงสร้างของการปลดอาวุธนิวเคลียร์ นอกจากนี้ ยูเครนยังตั้งเป้าหมายที่จะเริ่มกระบวนการเจรจาเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป (EU) ภายในปี 2566 เพราะเป้าหมายของยูเครนคือการเข้าร่วมกับประเทศในยุโรปด้วยสถานะที่เท่าเทียมกัน พร้อมทั้งผู้นำของยูเครนยังได้เดินทางไปพบปะกับผู้นำหลาย ๆ ประเทศ ได้แก่ อังกฤษ อิตาลี เยอรมนี อินเดีย เพื่อกระชับความสัมพันธ์และหารือเกี่ยวกับสถานการณ์ในยูเครน ในขณะเดียวกัน ได้เข้าร่วมการประชุมสุดยอดผู้นำ G7 ที่อิโรซิม่า ประเทศญี่ปุ่น เพื่อขอความช่วยเหลือทางทหารจากสหรัฐฯ และชาติพันธมิตร ทั้งนี้ รัฐบาลสหรัฐฯ จะสนับสนุนความพยายามของชาติพันธมิตรที่จะร่วมกันฝึกอบรมให้ทหารของยูเครนสามารถขับเครื่องบินรบ F-16 รวมถึงจะอนุญาตให้ชาติอื่น ๆ สามารถจัดหาเครื่องบินรบดังกล่าวให้กับยูเครนและชาติพันธมิตรยังได้ประกาศมาตรการคว่ำบาตรรัสเซียรอบใหม่อีกด้วย

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กศย.ศคย.สทพ. โทรศัพท์ 0 2275 5715 E-mail: research.ssc@gmail.com

2.2 ยูโรป

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.หญิงจุฬารัตน์ เพชรวิเศษ และ น.ส.สิริภัทร เทียมพัฒน์

สถานการณ์ภายในทวีปยุโรป มีประเด็นที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

เมื่อวันที่ 9 มี.ค. 66 สหราชอาณาจักรเปิดฐานทัพอากาศใหม่ชื่อว่า Camp Viking ทางตอนเหนือของนอร์เวย์ เพื่อสนับสนุนปฏิบัติการและเสริมขีดความสามารถของ (NATO) ในภูมิภาคอาร์กติก หลังจากรัสเซียรุกรานยูเครน และเป็นศูนย์กลางหน่วยคอมมานโดสังกัดนาวิกโยธินสหราชอาณาจักร ทั้งนี้ ในเบื้องต้นนี้ (NATO) มีกำหนดการใช้งานฐานทัพอากาศเพียง 10 ปี ขณะที่นอร์เวย์ยืนยันไม่อนุญาตให้ต่างชาติเข้ามาใช้พื้นที่เพื่อตั้งฐานทัพเป็นการถาวร

สหราชอาณาจักรจะจัดส่งขีปนาวุธพิสัยไกลแบบ Storm Shadow ให้ยูเครน โดยอาวุธดังกล่าวเป็นขีปนาวุธแบบปล่อยจากอากาศยาน มีพิสัยมากกว่า 250 กม. ซึ่งมากกว่าขีปนาวุธโจมตีภาคพื้นดินแบบ HIMARS ที่สหรัฐฯ ส่งมอบให้ยูเครนซึ่งมีพิสัยเพียง 80 กม. ทั้งนี้ ขีปนาวุธดังกล่าวสามารถติดตั้งได้กับเครื่องบินรบของยูเครนและจะช่วยให้ยูเครนสามารถป้องกันตนเองได้ดีขึ้น

ประเทศในยุโรปยกระดับการป้องกันประเทศโดยนำเข้าอาวุธเพิ่มขึ้น อ้างการแถลงของนักวิจัยอาวุโสของ (SIPRI) ว่าประเทศในยุโรปนำเข้าอาวุธระหว่างปี 2561-2565 เพิ่มขึ้นร้อยละ 47 ซึ่งอาวุธส่วนใหญ่คือ เครื่องบิน เรือรบ รถถัง ปืนใหญ่ ขีปนาวุธ และระบบป้องกันภัยต่าง ๆ ขณะที่สหรัฐฯ มีส่วนแบ่งในตลาดการส่งออกอาวุธเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 33 เป็นร้อยละ 40 ทั้งนี้ การรุกรานยูเครนของรัสเซีย ส่งผลให้หลายประเทศในยุโรปยกระดับการป้องกันประเทศและสะสมอาวุธเพิ่มขึ้น โดยประเทศพันธมิตรนอกเหนือเพิ่มการนำเข้าอาวุธร้อยละ 65 ขณะที่การส่งออกอาวุธของรัสเซียลดลงจากร้อยละ 22 เหลือร้อยละ 16 เนื่องจากการรุกรานยูเครนส่งผลให้รัสเซียต้องเตรียมอาวุธสำหรับกองทัพ

สหราชอาณาจักรและญี่ปุ่นตกลงจะร่วมมือกันในด้านอวกาศที่ครอบคลุมการแบ่งปันข้อมูลอวกาศ การฝึกอบรมร่วมกัน และการแลกเปลี่ยนบุคลากร ทั้งนี้ มีความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดและแบ่งปันค่านิยมรวมถึงผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์ร่วมกัน ซึ่งพื้นที่ด้านอวกาศมีความสำคัญต่อความปลอดภัยและความเจริญรุ่งเรืองร่วมกันของทั้งสองประเทศ อันเป็นผลสืบเนื่องจากข้อตกลงฯ ที่ลงนาม เมื่อ ม.ค.66 ภายใต้กรอบความร่วมมือตามโครงการ Global Combat Air Program (GCAP) ที่ประกาศตั้งแต่ปี 65

ประธานคณะกรรมาธิการยุโรปเรียกร้องให้ EU เพิ่มความระมัดระวังการค้าเทคโนโลยีกับจีน อ้างถ้อยแถลงของประธานฯ สหภาพยุโรป (EU) ต้องดำเนินการมาตรการคุ้มครองการค้าและการลงทุนด้านเทคโนโลยีอ่อนไหวของยุโรป เช่น เทคโนโลยีไมโครอิเล็กทรอนิกส์ ควอนตัมคอมพิวเตอร์ หุ่นยนต์ ปัญญาประดิษฐ์ และเทคโนโลยีชีวภาพ เพื่อป้องกันเงินนำไปแสวงประโยชน์ในด้านความมั่นคง การทหาร และการละเมิดสิทธิมนุษยชน ขณะเดียวกันควรรักษาความสัมพันธ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และวิทยาศาสตร์ กับจีนซึ่งเป็นผู้ค้าสำคัญควบคู่กันไปด้วย นอกจากนี้ EU จะติดตามการกระทำของจีนต่อสถานการณ์ในยูเครน ซึ่งจะเป็นปัจจัยกำหนดความสัมพันธ์ EU-จีนต่อไป

สหราชอาณาจักรเข้าร่วมเป็นสมาชิกในความตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (CPTPP) เมื่อ 31 มี.ค.66 มีญี่ปุ่น ออสเตรเลีย สิงคโปร์ บรูไน แคนาดา ชิลี มาเลเซีย เม็กซิโก นิวซีแลนด์ เปรูและเวียดนาม เป็นสมาชิกและให้การ

รับรองการเข้าร่วมดังกล่าว สหราชอาณาจักรจะต้องนำผลการรับรองเสนอต่อรัฐสภาและการลงนามในความตกลง ก่อนจะเป็นสมาชิก โดยสมบูรณ์ คาดว่าจะสามารถดำเนินการทั้งหมดได้ภายในปี 66 ทำให้สหราชอาณาจักรเป็นสมาชิกใหม่ประเทศแรก ทั้งนี้ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกฯ จะทำให้เศรษฐกิจของสหราชอาณาจักรเติบโตคิดเป็นมูลค่าประมาณ 1,800 ล้านปอนด์ต่อปี จากการปรับลดกำแพงภาษีสำหรับการนำเข้ารถยนต์ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และผลิตภัณฑ์ประเภทนม

ฟินแลนด์จะเป็นสมาชิกลำดับที่ 31 ของ NATO โดยจะมีการชักธงชาติของสมาชิกใหม่อย่างเป็นทางการนอกสำนักงานใหญ่ ในวันที่ 4 เม.ย.66 ทั้งนี้ การรุกรานยูเครนของรัสเซียตั้งแต่ปี 65 ได้ยกระดับความมั่นคงของยุโรป และผลักดันให้ฟินแลนด์และสวีเดน ซึ่งเป็นประเทศแถบสแกนดิเนเวียที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดมานาน หันมาเข้าร่วมเครือข่ายพันธมิตรทางทหาร

เยอรมนีจะสนับสนุนด้านการทหารเพิ่มเติมให้ยูเครน อ้าง รมว.กท.เยอรมนี เมื่อ 13 พ.ค.66 ว่า รวมมูลค่าประมาณ 2,950 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ประกอบด้วย รถหุ้มเกราะลำเลียงทหารราบ 20 คัน รถถังรุ่น Leopard-1 จำนวน 30 คัน รถถังต่อต้านอากาศยาน รุ่น Gepard จำนวน 15 คัน โดรนลาดตระเวน 200 ลำ

สหภาพยุโรปจะปรับนโยบายการต่างประเทศที่มีต่อจีน เมื่อ 12 พ.ค.66 อ้างแถลงของผู้แทนระดับสูงด้านการต่างประเทศและนโยบายความมั่นคงสหภาพยุโรปว่าสหภาพยุโรปจะปรับนโยบายการต่างประเทศที่มีต่อจีน โดยพิจารณาบทบาทของจีนในการแข่งขันทางการเมืองระหว่างประเทศ คู่แข่งทางเศรษฐกิจและความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อลดความเสี่ยงจากการดำเนินนโยบายของจีนที่อาจมีต่อสหภาพยุโรป เฉพาะอย่างยิ่งการลดการพึ่งพาทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม สหภาพยุโรปจะไม่ดำเนินการแยกห่วงโซ่อุปทานจากจีน

ชาติพันธมิตรเข้าร่วมการประชุมผู้นำประเทศกลุ่ม G7 จ.อีโรซิมะ ญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 19-21 พ.ค. 66 เตรียมออกมาตรการคว่ำบาตรครั้งใหม่ต่อรัสเซีย รวมถึงการห้ามนำเข้าเทคโนโลยีที่มีความขัดแย้งที่ยึดเยื้อ ทั้งนี้ สหราชอาณาจักรประกาศมาตรการห้ามนำเข้าเพชรรัสเซียและนำเข้าโลหะจากรัสเซีย พร้อมทั้งยังตั้งเป้าดำเนินการคว่ำบาตรบุคคลและบริษัทอีก 86 ราย จากศูนย์อุตสาหกรรมทางทหาร เช่นเดียวกับสหรัฐฯ โดยจะให้อำนาจกว่า 70 แห่งในรัสเซีย และประเทศอื่น ๆ ถูกขึ้นบัญชีดำของสหรัฐฯ และยังมีมาตรการลงโทษมากกว่า 300 รายการที่ใช้บังคับกับบุคคลองค์กร เรือและเครื่องบิน ขณะที่ประธานสภายุโรปจะจำกัดการขายเพชรรัสเซีย

บทสรุป

พบว่า สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียยูเครน ยังคงความตึงเครียด ส่งผลให้หลายประเทศในยุโรปยกระดับการป้องกันประเทศและสะสมอาวุธเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ยังมีเหตุการณ์ที่สำคัญคือ การเข้าเป็นสมาชิก (NATO) ของฟินแลนด์อย่างเป็นทางการ ทำให้ (NATO) มีเขตแดนติดกับรัสเซียเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าอีกด้วย นอกจากนี้ สหราชอาณาจักรได้เปิดฐานทัพแห่งใหม่ทางตอนเหนือของนอร์เวย์ เพื่อสนับสนุนปฏิบัติการและเสริมขีดความสามารถของ (NATO) ในภูมิภาคอาร์กติก หลังจากรัสเซียรุกรานยูเครน เกิดความร่วมมือด้านการทหารรวมทั้งค่านิยมรวมถึงผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์ร่วมกัน ชาติสมาชิกในยุโรป เช่น สหราชอาณาจักร เยอรมนี ยังคงให้การสนับสนุนอาวุธยุทโธปกรณ์แก่ยูเครน ทั้งนี้ ในการประชุมสุดยอดผู้นำ G7 ชาติสมาชิกได้มีการสนับสนุนยูเครนเครื่องบิน F-16 ให้แก่ยูเครน และยังได้ประกาศมาตรการคว่ำบาตรรัสเซียเพิ่มเติม

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กศย.ศศย.สพท.

โทรศัพท์ 0 2275 5715 E-mail: research.ssc@gmail.com

3. ตะวันออกกลาง - เอเชียใต้

3.1 ตะวันออกกลาง

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.หญิงจุฬารัตน์ เพชรวิเศษ และ น.ส.ปณณกา โชติชินเชาว์

สถานการณ์ตะวันออกกลาง มีประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้
ตุรกีรับรองการสมัครเข้าเป็นสมาชิก NATO ฟินแลนด์ เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2566 ภายหลังจากการเกิดสงครามรัสเซีย-ยูเครนส่งผลให้ฟินแลนด์แสดงท่าทีละทิ้งความเป็นกลางไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด และสมัครเข้าเป็นประเทศสมาชิก NATO โดยตุรกีภายใต้การนำของประธานาธิบดีเรเจป ไตยิป แอร์โดอัน เลื่อนการลงมติรับรองฟินแลนด์ รวมถึงสวีเดนมาเป็นระยะเวลาหลายเดือนแล้ว หลังจากที่ตุรกีเรียกร้องให้รัฐบาลทั้งสองประเทศปฏิบัติตามคำเรียกร้องของตุรกี โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการยุติการสนับสนุนและให้พื้นที่กับกลุ่มชาวเคิร์ดที่เกี่ยวข้องกับการก่อเหตุความไม่สงบในตุรกีมานานหลายทศวรรษ ซึ่งฟินแลนด์ได้แสดงความพยายามที่จะปฏิบัติตามคำร้องขอดังกล่าว จนตุรกีปรับเปลี่ยนท่าทีและลงมติรับรองให้ในท้ายที่สุด

สันนิบาตอาหรับต้อนรับซีเรียกลับเป็นสมาชิกแล้ว หลังระงับไป 11 ปี เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2566 ที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศสันนิบาตอาหรับ ที่กรุงไคโร ของอียิปต์ เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2566 มีมติคืนสถานะสมาชิกสันนิบาตอาหรับให้แก่ซีเรีย หลังระงับสถานะสมาชิกของรัฐบาลซีเรีย มานานกว่า 11 ปี นับตั้งแต่เกิดสงครามกลางเมืองในซีเรียเมื่อเดือนมีนาคม ปี 2554 นายอาเหม็ด อาบูล เกห์อิด เลขาธิการสันนิบาตอาหรับ ระบุว่า นับจากนี้ ซีเรีย ถือเป็นสมาชิกผู้มีอำนาจเต็มของสันนิบาตอาหรับ ที่มีสิทธิเข้าร่วมประชุม ออกเสียง และลงมติ เช่นเดียวกับสมาชิกทุกประเทศ พร้อมเน้นย้ำว่า ประธานาธิบดีบารัค อับ-อัลฮาด ผู้นำซีเรียสามารถเข้าร่วมการประชุมสุดยอดผู้นำสันนิบาตอาหรับ ที่ซาอุดีอาระเบียจะเป็นเจ้าภาพ ในวันที่ 19 พฤษภาคม 2566

ผู้นำซีเรียเยือนซาอุดีอาระเบีย เข้าร่วมประชุมสันนิบาตอาหรับ เมื่อ วันที่ 19 พฤษภาคม 2566 ประธานาธิบดีบารัค อับ-อัลฮาด ผู้นำซีเรีย เดินทางถึงเมืองเจดดาห์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย เพื่อเตรียมเข้าร่วมการประชุมสุดยอดผู้นำสันนิบาตอาหรับ อนึ่ง อัลฮาด เข้าร่วมการประชุมสุดยอดผู้นำสันนิบาตอาหรับด้วยตัวเอง ครั้งล่าสุด ที่ลิเบีย เมื่อปี 2553 หรือ 1 ปีก่อนการปะทุของสงครามกลางเมืองในซีเรีย ซึ่งยึดเยื้อตั้งแต่เดือน มี.ค. 2554 ซึ่งหลังจากนั้นสันนิบาตอาหรับระงับสถานะสมาชิกของซีเรีย ก่อนคืนสถานะให้

‘เออร์โดวาน’ ชนะเลือกตั้งนั่งเก้าอี้ประธานาธิบดีตุรกีต่ออีกสมัย เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2566 ผลการนับคะแนนอย่างเป็นทางการชี้ว่า ปธน.เออร์โดวาน ได้คะแนนเสียง 52.1% ขณะที่คู่แข่งของเขา คือ เคมีล คิลิดชาโรกลู ได้คะแนนไป 47.9% โดยผู้ทำชิงผู้นำกล่าวว่า “เป็นการเลือกตั้งที่ยุติธรรมที่สุดในรอบหลายปี” การเลือกตั้งครั้งนี้ถูกมองว่าเป็นครั้งสำคัญที่สุดครั้งหนึ่งของตุรกี ซึ่งทางฝ่ายค้านเชื่อว่ามีโอกาสที่จะล้มเออร์โดวานให้ลงจากตำแหน่งและหวังว่าจะปรับเปลี่ยนนโยบายของรัฐบาลชุดนี้ได้ หลังจากที่ความนิยมในตัวของเออร์โดวานลดลงไปมาก เพราะปัญหาเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทั้งนี้ ผลการเลือกตั้งได้ส่งผลให้แอร์โดอันเป็นผู้นำที่ครองเก้าอี้ประธานาธิบดียาวนานที่สุดเป็นเวลา 20 ปี รวมทั้งวาระการดำรงตำแหน่งอีก 5 ปี เท่ากับว่า เขาทำสถิติแซงหน้าอดีตประธานาธิบดี มุสตาฟา เคมาล อตาเติร์ก (Mustafa Kemal Atatürk) ผู้ก่อตั้งสาธารณรัฐตุรกี หลังจากระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของมุสตาฟาฟาสิ้นสุดแค่เพียง 15 ปี

‘ซาอุฯ-โอเปกพลัส’ ประกาศลดกำลังการผลิต ดันราคาน้ำมันโลก ราคาน้ำมันโลกพุ่งหลังประเทศผู้ผลิตน้ำมันประกาศปรับลดกำลังการผลิตอย่างต่อเนื่อง เพื่อพยุงราคาน้ำมันให้อยู่ในระดับสูง โดยการซื้อขายน้ำมันล่วงหน้าในตลาดเอเชียเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2566 ราคาน้ำมันดิบเบรนท์เพิ่มขึ้นกว่า 2% มาอยู่ที่ 78 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ซาอุดีอาระเบียประเทศผู้ผลิตน้ำมันรายใหญ่ที่สุดของโลก ประกาศว่าจะลดกำลังการผลิตน้ำมันลง 1 ล้านบาร์เรลต่อวัน ในเดือนกรกฎาคมนี้ ขณะที่โอเปกพลัสซึ่งเป็นการรวมตัวกันของประเทศผู้ผลิตน้ำมัน ก็ประกาศเป้าหมายว่าจะลดกำลังการผลิตลงอีก 1.4 ล้านบาร์เรลต่อวันในปี 2567 เจ้าชายอับดุลอาซิซ บิน ซัลมาน รัฐมนตรีกระทรวงพลังงานของซาอุดีอาระเบีย กล่าวว่า การปรับลดกำลังการผลิต 1 ล้านบาร์เรลต่อวันอาจขยายออกไปเกินเดือนกรกฎาคมหากจำเป็น ภายใต้อุปสงค์ที่คาดว่าจะทำให้เกิดเสถียรภาพในตลาด ซาอุดีอาระเบียมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ราคาน้ำมันดิบอยู่ที่มากกว่า 80 ดอลลาร์ต่อบาร์เรลเพื่อให้ถึงจุดคุ้มทุน เนื่องจากซาอุดีอาระเบียก็ต้องการเงินทุนหลายพันล้านดอลลาร์สหรัฐไปกับโครงการพัฒนาต่างๆ ของมกุฎราชกุมาร โมฮัมเหม็ด บิน ซัลมาน ที่พยายามจะกระจายเศรษฐกิจของประเทศแทนที่จะพึ่งพาแต่เพียงน้ำมันเป็นหลัก

อิหร่านเผย ซิปนารู ‘พิตตาร์ท’ เร็วเหนือเสียง 5 กม.ต่อวินาที ไกล 1,400 กม. โดย อายาตุลเลาะห์ อาลี คาเมเนอี ผู้นำสูงสุดอิหร่าน ได้ตั้งชื่อพิตตาร์ทให้แก่ซิปนารูซึ่งแปลได้คร่าวๆ ว่า “ผู้เปิด” ซึ่งซิปนารูความเร็วเหนือเสียงพิตตาร์ทนั้นสามารถผ่านระบบป้องกันซิปนารูทางอากาศรุ่นใหม่ล่าสุดของสหรัฐฯ และ “ไอรอน โดม” ระบบป้องกันซิปนารูของอิสราเอล ทั้งนี้ ซิปนารูความเร็วเหนือเสียงสามารถบินได้เร็วกว่าความเร็วเสียงถึง 5 เท่า รวมไปถึงสามารถหักเลี้ยวในทิศทางที่ซับซ้อนได้ จึงทำให้ซิปนารูประสบกับความยากลำบากในการสกัดกั้นซิปนารูประเภทนี้และสามารถเล็งเป้าหมายไปที่ระบบป้องกันซิปนารูทางอากาศล้ำสมัยของซิปนารูได้อีกด้วย นับเป็นก้าวกระโดดของซิปนารูความเร็วเหนือเสียง ในปี 2561 โดแนลด์ ทรัมป์ อดีตประธานาธิบดีสหรัฐฯ ในขณะนั้น ได้ประกาศว่า สหรัฐฯ ถอนตัวจากข้อตกลงนิวเคลียร์ของอิหร่านฉบับปี 2558 และประกาศคว่ำบาตรอิหร่านอีกครั้ง ทำให้อิหร่านเริ่มกลับมาพัฒนาโครงการนิวเคลียร์ ส่งผลให้สหรัฐฯ, ซาอุดีอาระเบีย และอิสราเอลต่างแสดงความกังวล อย่างไรก็ตาม อิหร่านยังคงปฏิเสธข้อกล่าวอ้างเหล่านั้นเรื่อยมา ในขณะที่การเจรจาทางอ้อมระหว่างอิหร่านและรัฐบาลไบเดน เพื่อนำไปสู่การบรรลุข้อตกลงนิวเคลียร์ในอดีตได้หยุดชะงักลงตั้งแต่เดือนกันยายน ในปีที่ผ่านมา.

บทสรุป

จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในภูมิภาคตะวันออกกลาง สามารถกล่าวได้ว่า ในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมาเกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน ได้แก่ ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านเทคโนโลยี ซึ่งล้วนแล้วมีผลต่อความมั่นคงในภาพรวมของภูมิภาคอย่างยิ่ง อาทิ ตุรกียอมรับฟินแลนด์เข้าร่วมสมาชิก NATO แต่ยังไม่ยอมรับสวีเดนเข้าเป็นสมาชิก NATO ซึ่งภายหลังจากการเลือกตั้งครั้งใหญ่ของตุรกี พบว่าผู้นำคนเก่ายังคงดำรงตำแหน่งเช่นเคย จึงน่าจับตามองต่อไปว่าการยอมรับสวีเดนเข้าสู่การเป็นสมาชิก NATO หรือไม่ นอกจากนี้ ยังมีการสร้างความเป็นปึกแผ่นของกลุ่มประเทศอาหรับผ่านการคืนสถานะให้ซีเรีย และการสร้างซิปนารูตัวใหม่ของอิหร่าน ที่อาจสร้างความกังวลให้กลุ่มประเทศตะวันตก ต่อความสามารถของอิหร่าน ทั้งนี้ภาพรวมของภูมิภาคสะท้อนให้เห็นถึงการไม่เกรงกลัวต่อชาติมหาอำนาจอย่างสหรัฐฯซึ่งเคยสร้างอิทธิพลในภูมิภาคนี้ แต่ปัจจุบันบทบาทของสหรัฐฯได้ลดน้อยลง เนื่องจากบทบาทที่เพิ่มมากขึ้นของจีนในภูมิภาคตะวันออกกลาง

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กศย.ศย.สปท. โทรศัพท์ 0 2275 5715 E-mail: research.ssc@gmail.com

3.2 เอเชียใต้

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.หญิงจุฬารัตน์ เพชรวิเศษ และ น.ส.ปณณา โชติชินชาวี

สถานการณ์เอเชียใต้ มีประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้

อดีตนายกฯ ปากีสถานถูกจับ ขณะมาขึ้นศาลลี้ภัยทางการเมือง ทำให้ผู้สนับสนุนประท้วงทั่วประเทศ เจ้าหน้าที่ความมั่นคงของปากีสถานได้บุกเข้าจับกุมนายอิมราน ข่าน อดีตนายกรัฐมนตรี ที่บริเวณด้านนอกศาลในกรุงอิสลามาบัด เมืองหลวงของปากีสถานในวัน 9 พฤษภาคม 2566 การจับกุมเกิดขึ้นในขณะที่นายข่านกำลังแสดงข้อมูลอัตลักษณ์บุคคลเพื่อเตรียมตัวขึ้นศาล หลังถูกฟ้องร้องในคดีทุจริตหลายกระทง รวมถึงคดีที่นำของขวัญที่ได้รับมอบมาจากผู้นำต่างชาติสมัยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีระหว่างปี 2018-2022 ไปขายโดยมิชอบ ทั้งนี้ นายข่านพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีปากีสถานตั้งแต่เดือน เม.ย. ปีที่แล้ว หลังพ่ายแพ้การลงมติอภิปรายไม่ไว้วางใจจากพรรคฝ่ายค้าน นับตั้งแต่นั้นมา เขาก็ได้พยายามปลุกระดมกลุ่มผู้สนับสนุนของตนเองออกมาเดินขบวนต่อต้านรัฐบาลของนายเซห์บาซ ชารีฟ นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน และกดดันให้รัฐบาลประกาศยุบสภาเพื่อจัดการเลือกตั้งใหม่เร็วกว่าที่กำหนดไว้โดยมั่นใจว่าจะสามารถกลับมาใช้อำนาจได้อีกครั้ง

ขณะเดียวกัน มีรายงานจากสื่อท้องถิ่นว่า สถานการณ์ในปากีสถานขณะนี้อยู่ในความตึงเครียดอย่างหนัก หลังจากที่ข่านนายข่านถูกจับกุมตัวได้แพร่กระจายไปทั่วประเทศ ทำให้ผู้สนับสนุนของเขาจำนวนมากได้ออกมาชุมนุมประท้วงตามท้องถนน และเริ่มมีการปะทะกับเจ้าหน้าที่ตำรวจแล้วในหลายพื้นที่

จีน อีฟกานีสถาน และปากีสถาน ให้คำมั่นที่จะกระชับความร่วมมือไตรภาคีด้านความมั่นคงและการต่อต้านการก่อการร้ายให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2566 รัฐมนตรีต่างประเทศปากีสถาน บิลาวัล บูตโตชาร์ดารี ,รักษาการรัฐมนตรีต่างประเทศของรัฐบาลชั่วคราวของอีฟกานีสถาน อามิร คาน มุตตาคี ,และ มন্ত্রীแห่งรัฐและรัฐมนตรีต่างประเทศจีน ฉินกั๋ง ฉินยินดีที่จะแบ่งปันโอกาสในการพัฒนาและเผชิญกับความท้าทายด้านความมั่นคงกับทั้งสองประเทศ เพื่อเป็นแบบอย่างของความร่วมมือในประเทศเพื่อนบ้าน ลัทธิพหุภาคีขนาดเล็ก ผ่านกลไกทวิภาคีและไตรภาคี โดย ฝ่ายจีนสัญญาว่าจะเสริมสร้างความร่วมมือไตรภาคีกับอีฟกานีสถานและปากีสถานในด้านความมั่นคงและการต่อต้านการก่อการร้าย รักษาวิสัยทัศน์ของความมั่นคงร่วมกัน ครอบคลุม ร่วมมือ และยั่งยืน และต่อต้านการก่อการร้ายทุกรูปแบบ ทั้งนี้

รัฐมนตรีต่างประเทศจีนคาดหวังให้อีฟกานีสถานและปากีสถานดำเนินมาตรการเพิ่มเติมเพื่อประกันความมั่นคงและความปลอดภัยของพลเมืองสถาบัน และโครงการต่าง ๆ ของจีน ฉินยินดีที่จะเสริมสร้างการสื่อสารเชิงกลยุทธ์และการประสานงานด้านนโยบายกับอีฟกานีสถานและปากีสถานผ่านกลไกความร่วมมือไตรภาคี เพื่อเพิ่มความเป็นเพื่อนบ้านที่ดีและความไว้วางใจซึ่งกันและกันทางยุทธศาสตร์

นอกจากนี้ รมต.อีฟกันและปากีฯ กล่าวว่า ความร่วมมือระหว่างจีน-อีฟกานีสถาน-ปากีสถานมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสันติภาพและความเจริญรุ่งเรืองในภูมิภาค และอีฟกานีสถานและปากีสถานยินดีที่จะส่งเสริมความร่วมมือไตรภาคีอย่างแข็งขัน กำหนดแผนงานสำหรับความร่วมมือในด้านต่าง ๆ เช่น การเมือง ความมั่นคง และเศรษฐกิจ ปกป้องผลประโยชน์ร่วมกันของทั้งสามประเทศ บรรลุผลประโยชน์ร่วมกันและผลลัพธ์ที่ได้ทั้งสองฝ่าย ประชาชนของเพื่อนบ้านทั้งสามและประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค

รัฐมนตรีต่างประเทศทั้งสามเห็นพ้องที่จะรักษาความเป็นเพื่อนบ้านที่ดีและมิตรภาพ เพิ่มความไว้วางใจทางการเมืองซึ่งกันและกันให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เคารพอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของกันและกัน และจัดการกับความแตกต่างและข้อพิพาทอย่างเหมาะสมผ่านการปรึกษาหารือที่เท่าเทียมกัน

อินเดียและสหรัฐเห็นพ้องเพิ่มความร่วมมือด้านการป้องกันประเทศ นายลอยด์ ออสติน รัฐมนตรีกลาโหมของสหรัฐและนายราชนาถ สิงห์ รัฐมนตรีกลาโหมของอินเดียได้เห็นพ้องที่จะเพิ่มความร่วมมือระหว่าง 2 ประเทศ นายออสตินได้พบกับนายสิงห์ที่กรุงนิวเดลีเมื่อวันที่ 5 มิถุนายนโดยเป็นส่วนหนึ่งของการเยือนอินเดียเป็นเวลา 2 วันของรัฐมนตรีกลาโหมสหรัฐ กระทรวงกลาโหมของอินเดียได้ประกาศว่า รัฐมนตรีกลาโหมของทั้ง 2 ประเทศ “ได้สรุปแนวทางสำหรับความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมทางทหารระหว่างสหรัฐกับอินเดีย ซึ่งจะเป็แนวทางนโยบายในอีก 2-3 ปีข้างหน้า”

นายกฯ อินเดียเยือนออสเตรเลีย ประกาศข้อตกลงการเคลื่อนย้ายพลเมืองฉบับใหม่ หวังยกระดับความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2566 นเรนทรา โมดี นายกรัฐมนตรีอินเดีย เข้าพบแอนโทนี อัลบานีส นายกรัฐมนตรีของออสเตรเลีย ในเมืองซิดนีย์ โดยภายหลังการประชุมเสร็จสิ้น ทั้งสองฝ่ายได้ร่วมกันประกาศข้อตกลงการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานฉบับใหม่ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อกระชับความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างสองประเทศ โดยส่งเสริมการเดินทางระหว่างกันของนักเรียน นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา นักวิจัย และนักธุรกิจ ทั้งนี้ การเจรจาข้อตกลงการเคลื่อนย้ายพลเมืองฉบับนี้ได้ดำเนินมาหลายปีแล้ว โดยปัจจุบันออสเตรเลียเป็นจุดหมายการย้ายถิ่นฐานของประชากรอินเดียจำนวนมาก โดยข้อมูลชี้ให้เห็นว่า นับตั้งแต่ปี 2016 มีผู้คนมากกว่า 1 ล้านคนที่ย้ายไปตั้งถิ่นฐานในออสเตรเลีย โดยเกือบ 1 ใน 4 มาจากอินเดีย แลกเปลี่ยนร่วมระบุไว้ว่า ข้อตกลงฉบับนี้จะนำไปสู่การจัดตั้งโครงการใหม่ที่เรียกว่า MATES (Mobility Arrangement for Talented Early Professionals Scheme) ซึ่งจะเปิดทางให้มีการเคลื่อนย้ายของบุคลากรระดับหัวกะทิในสาขาอาชีพต่าง ๆ สำหรับชาวอินเดียโดยเฉพาะ และนายกรัฐมนตรีอินเดีย ยังกล่าวว่า ชุมชนชาวอินเดียในออสเตรเลียถือเป็น ‘สะพานที่มีชีวิต’ ระหว่างสองประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างอินเดีย-ออสเตรเลียตั้งอยู่บนพื้นฐานความไว้วางใจและความเคารพซึ่งกันและกัน

บทสรุป

จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชียใต้พบว่าภูมิภาคแห่งนี้กำลังเดินทางขับเคลื่อนในการสร้างความร่วมมือกับพันธมิตรประเทศต่าง ๆ ในหลากหลายมิติ อาทิ มิติการเมืองและความมั่นคง มิติสังคม รวมไปถึงมิติเทคโนโลยี ซึ่งประเทศที่กำลังเข้ามามีบทบาทอย่างมากในภูมิภาคแห่งนี้ก็คือประเทศจีน ที่ดึงความร่วมมือทั้ง ปากีสถาน ประเทศมหาอำนาจรองลงมาจากอินเดียในภูมิภาคเอเชียใต้ และ ความร่วมมือกับอีฟกานีสถานที่มีพื้นที่คาบเกี่ยวบริเวณเอเชียใต้และตะวันออกกลาง นอกจากนี้อีกหนึ่งมหาอำนาจที่ยังคงมีบทบาทอย่างต่อเนื่องผ่านกรอบความร่วมมือ QUAD นั่นคือสหรัฐฯ โดยมีอินเดียเป็นประเทศสมาชิกกรอบความร่วมมือดังกล่าวนี้ ดังนั้นจึงควรติดตามอย่างใกล้ชิด ถึงบทบาทและการขยายอำนาจผ่านความร่วมมือต่าง ๆ ที่อาจเพิ่มมากขึ้นของประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคแห่งนี้ ซึ่งในอนาคตอาจจะกำลังเป็นอีกพื้นที่ของการแข่งขันระหว่างมหาอำนาจ

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กศย.ศศย.สปท. โทรศัพท์ 0 2275 5715 E-mail: research.ssc@gmail.com

สถานการณ์ภูมิภาค

1. เอเชียตะวันออก

1.1 เกาหลีเหนือ - เกาหลีใต้

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.หญิงจุฬารัตน์ เพชรวิเศษ และน.ส.ปภาณิสรา เทียนอ่อน

สถานการณ์ภายในประเทศเกาหลีเหนือ-เกาหลีใต้

มีประเด็นสำคัญ สรุปได้ดังนี้

ชาวเกาหลีเหนือราว 800,000 คน แสดงความประสงค์ต้องการเข้าร่วมกองทัพเพื่อต่อสู้กับสหรัฐฯ และการทดสอบขีปนาวุธข้ามทวีป (Intercontinental Ballistic Missile: ICBM) จำนวนหลายครั้ง รวมถึงมีการยิงทดสอบอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ติดตั้งอาวุธนิวเคลียร์โจมตีใต้น้ำ Haeil-2 ในบริเวณทะเลตะวันออก (ทะเลญี่ปุ่น) โดยโดรนดังกล่าว มีขีดความสามารถในการสร้างคลื่นสึนามิกัมมันตภาพรังสี (Radioactive Tsunami) เพื่อตอบโต้การฝึกซ้อมทางทหาร ภายใต้รหัส “Freedom Shield” ของเกาหลีใต้และสหรัฐฯ ระหว่างวันที่ 13-23 มี.ค.66 และก่อนที่ผู้นำเกาหลีใต้จะเดินทางไปญี่ปุ่นเพื่อประชุมสุดยอดกับ นรม. ญูปูนที่กรุงโตเกียว

➢ เมื่อ 5 เม.ย.66 เกาหลีใต้และสหรัฐฯ ฝึกซ้อมทางอากาศเพื่อเสริมสร้างการขยายการป้องกันภัยคุกคาม โดยสหรัฐฯ ส่ง บ.ทิ้งระเบิดข้ามทวีปบี52H อย่างน้อย 1 เครื่อง บ.ขับไล่ F-35B และ F-16 ส่วนเกาหลีใต้ส่ง บ.ขับไล่ F-35A เข้าร่วมการฝึกครั้งนี้เป็นการฝึกปกป้อง บ.ทิ้งระเบิด B-52H ของสหรัฐฯ ที่สามารถบรรทุกอาวุธนิวเคลียร์และการปฏิบัติการร่วมของทั้งสองฝ่าย

➢ เมื่อ 10 เม.ย.66 นายคิม จองอึน ผู้นำสูงสุดของเกาหลีเหนือกล่าวระหว่างการประชุม Central Military Commission ต้องการให้กองทัพเพิ่มศักยภาพในการป้องกันประเทศเชิงรุกและสามารถปฏิบัติได้จริง เพื่อตอบโต้การเคลื่อนไหวทางทหารของเกาหลีใต้และสหรัฐฯ

➢ เมื่อ 14 เม.ย.66 เกาหลีเหนือประกาศความสำเร็จการทดสอบขีปนาวุธข้ามทวีปรุ่นล่าสุด “ฮวาซอง-18” โดยขีปนาวุธข้ามทวีปเป็นปฏิรูปองค์ประกอบในด้านการป้องกันทางยุทธศาสตร์ของเกาหลีเหนือในการส่งเสริมประสิทธิภาพในการโจมตีตอบโต้ด้วยนิวเคลียร์ พร้อมกับสร้างความเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ของเกาหลีเหนือให้เป็นเชิงรุก และเป็นครั้งแรกที่ใช้เชื้อเพลิงแข็งในการขับเคลื่อน เพราะการใช้เชื้อเพลิงแข็งจะช่วยให้ขีปนาวุธเคลื่อนที่ได้เร็วและไกลยิ่งขึ้น

➢ จากการประชุม Defense Trilateral Talks (DTT) ในสหรัฐฯ เมื่อ 15 เม.ย.66 ซึ่งเป็นการหารือร่วมกันระหว่าง กท.เกาหลีใต้ สหรัฐฯ และ ญี่ปุ่น เห็นพ้องให้จัดการฝึกซ้อมป้องกันขีปนาวุธและต่อต้านเรือดำน้ำขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันและตอบโต้ภัยคุกคามจากเกาหลีเหนือ หลังจากเกาหลีเหนือยิงทดสอบขีปนาวุธอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีการหารือในการรื้อฟื้นปฏิบัติการฝึกซ้อม 3 ฝ่ายในโครงการต่าง ๆ เช่น การปฏิบัติการทางเรือ และการต่อต้านโจรสลัด เป็นต้น

➢ เมื่อ 17 เม.ย.66 เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และสหรัฐฯ จัดซ้อมรบป้องกันขีปนาวุธทางเรือร่วมกัน บริเวณน่านน้ำสากลระหว่างเกาหลีใต้กับญี่ปุ่นในวันเดียวกันนี้ โดยมีเรือพิฆาต Aegis Yulgok Yi I ของ ทร.เกาหลีใต้ เรือพิฆาต Atago ติดตั้งระบบเรดาร์ Aegis ของ ทร.ญี่ปุ่น และเรือพิฆาต Benfold ติดตั้งขีปนาวุธนำวิถีของ ทร.สหรัฐฯ เข้าร่วม การซ้อมรบดังกล่าว

มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาความร่วมมือด้านความมั่นคงและการตอบโต้ภัยคุกคามจากขีปนาวุธของเกาหลีเหนือที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

➢ รมว.กค.ของเกาหลีใต้และญี่ปุ่นหารือร่วมกันเป็นครั้งแรกในรอบ 7 ปี ในการประชุมประจำปีของธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) ที่เกาหลีใต้เป็นเจ้าภาพ ระหว่าง 2-5 พ.ค.66 เพื่อพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และอาจนำไปสู่การรื้อฟื้นการประชุมร่วมกันที่เดิมจัดขึ้นทุกปี แต่ถูกระงับไปเมื่อปี 59 ขณะที่นักลงทุนต่างชาติหวังว่าการพบกันในครั้งนี้ อาจนำมาสู่การเจรจาซื้อขายพันธบัตรแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศระหว่างกัน (Currency Swap) ที่ระงับไปตั้งแต่ปี 58

➢ ประธานาธิบดียูน ซ็อก-ย็อล ของเกาหลีใต้เยือนสหรัฐฯ อย่างเป็นทางการระหว่าง 24-29 เม.ย.66 ในวาระครบรอบ 70 ปีของความเป็นพันธมิตรเกาหลีใต้-สหรัฐฯ โดยมีประเด็นหารือที่สำคัญ ได้แก่ สถานการณ์สู้รบระหว่างรัสเซียกับยูเครน และภัยคุกคามด้านนิวเคลียร์จากเกาหลีเหนือ โดยผู้นำทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องจะเสริมสร้างความเข้มแข็งในด้านการขยายการป้องปราม (Extended Deterrence) ที่จะปกป้องเกาหลีใต้จากภัยคุกคามด้านนิวเคลียร์และขีปนาวุธของเกาหลีเหนือ พร้อมกับจัดตั้ง Nuclear Consultative Group เป็นคณะทำงาน ขณะที่เกาหลีใต้ยืนยันปฏิบัติตามสนธิสัญญาไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ (Nuclear Nonproliferation Treaty) ที่จะไม่พัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ของตัวเอง โดยสหรัฐฯ จะส่งเสริมความร่วมมือด้านนิวเคลียร์กับเกาหลีใต้ และช่วยป้องกันไม่ให้เกาหลีใต้ถูกโจมตีด้วยนิวเคลียร์จากเกาหลีเหนือด้วยเช่นกัน

บทสรุป

จากการทดสอบยิงขีปนาวุธและอากาศยานไร้คนขับนิวเคลียร์ใต้น้ำจำนวนหลายครั้งของเกาหลีเหนือ ทั้งในช่วงเวลาที่มีการฝึกซ้อมระหว่างเกาหลีใต้และสหรัฐฯ รวมถึงญี่ปุ่น เพื่อเป็นการแสดงการตอบโต้สหรัฐฯ ที่เข้ามาฝึกซ้อมและขยายอิทธิพลในมิติต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออก (ทะเลตะวันออก) ซึ่งการกระทำดังกล่าว ถือว่าเป็นการสร้างความตึงเครียดให้กับบริเวณคาบสมุทรเกาหลี และเป็นการช่วยเพิ่มความรุนแรงทวีคูณมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจะเป็อันตรายต่อเสถียรภาพและความมั่นคงภายในคาบสมุทรเกาหลี ประชาคมระหว่างประเทศ และถือว่าเป็นการละเมิดมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติด้วย ประกอบกับการที่เกาหลีเหนือมีนโยบายเพิ่มศักยภาพกองทัพบกในการป้องกันเชิงรุกและปฏิบัติได้จริงนั้น ยังสร้างความหวาดระแวงให้กับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ด้วยการพัฒนาขีดความสามารถทางการทหารและอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยต่าง ๆ ทั้งนี้ จากสถานการณ์ตึงเครียดบริเวณคาบสมุทรเกาหลีนั้น ในทิศทางตรงข้ามกลับส่งผลให้เกิดความร่วมมือที่แน่นแฟ้นระหว่างประเทศสหรัฐฯ กับเกาหลีใต้และญี่ปุ่น ซึ่งเห็นได้จากการพัฒนาความร่วมมือด้านต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อเป็นการต่อต้านภัยคุกคามที่มาจากเกาหลีเหนือ อย่างไรก็ตาม การที่สหรัฐฯ เข้ามาร่วมฝึกทางทหารและการส่งยุทโธปกรณ์ทางยุทธศาสตร์เข้ามา ร่วมใช้ในการฝึกด้วยนั้น สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการที่จะเข้ามาปกป้องเกาหลีใต้และเสริมสร้างขีดความสามารถในการขยายการป้องปราม (Extended Deterrence) ภัยคุกคามจากเกาหลีเหนือ อีกทั้ง ยังเป็นการยับยั้งอิทธิพลของเกาหลีเหนือในพื้นที่ ควบคู่กับการขยายอิทธิพลของสหรัฐฯ ในอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งความตึงเครียดดังกล่าว เป็นประเด็นที่ควรเฝ้าระวังและนำจับตามอง

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กศย.ศสย.สทพ. โทรศัพท์ 0 2275 5715 E-mail: research.ssc@gmail.com

1.2 ได้หัววัน

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ และ ร.ท.หญิง นิตยา งานไว

สถานการณ์ในช่องแคบไต้หวัน มีความเคลื่อนไหวจากผู้เล่นสำคัญทั้งไต้หวัน จีน และสหรัฐฯ ดังนี้

1. ความเคลื่อนไหวของไต้หวัน

1.1 การเดินทางเยือนภูมิภาคอเมริกากลาง ได้แก่ กัวเตมาลา เบลีซ และหยุดพักที่สหรัฐฯ ของประธานาธิบดีไช่ อิงเหวินในช่วง 29 มี.ค.- 7 เม.ย.66 โดยในวันที่ 29 มี.ค.66 ประธานาธิบดีไช่ อิงเหวิน ได้เดินทางถึงนครนิวยอร์ก สหรัฐฯ เพื่อพำนักระหว่างเปลี่ยนเครื่องบินโดยสารก่อนเดินทางเยือนกัวเตมาลาและเบลีซ โดยผู้นำไต้หวันกล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างไต้หวันกับสหรัฐฯ แน่นแฟ้น และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพันธมิตรที่มีอุดมการณ์ประชาธิปไตย จะทำให้ไต้หวันเข้มแข็ง แม้เผชิญความท้าทายหลายประการ (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566)

เมื่อ 1 เม.ย.66 ประธานาธิบดีไช่ อิงเหวิน ได้เดินทางเยือนกัวเตมาลา โดยพบหารือกับประธานาธิบดี Alejandro Giammattei ของกัวเตมาลา ที่ทำเนียบประธานาธิบดีกัวเตมาลา โดยผู้นำทั้งสองฝ่ายให้คำมั่นในการรักษาความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งระหว่างกันท่ามกลางแรงกดดันจากจีน ด้านประธานาธิบดีไช่กล่าวขอบคุณประธานาธิบดี Giammattei ที่สนับสนุนไต้หวันในทางการฝึกซ้อมรบทางทหารของจีนบริเวณใกล้กับเกาะไต้หวัน เมื่อปี 2565 และเน้นย้ำถึงการเสริมสร้างความร่วมมือขึ้นพื้นฐานร่วมกัน นอกจากนี้ ประธานาธิบดีไช่ยังมีกำหนดการเยี่ยมชมโรงพยาบาลแห่งใหม่ในเมือง Chimaltenango ทางตะวันตกของกัวเตมาลา ที่รัฐบาลไต้หวันสนับสนุนเงินทุนในการก่อสร้างมูลค่า 22 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยในปัจจุบันไต้หวันมีความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการกับ 13 ประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มประเทศในทะเลแคริบเบียน หมู่เกาะแปซิฟิก และภูมิภาคลาตินอเมริกา (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566)

เมื่อวันที่ 5 เม.ย.66 ประธานาธิบดีไช่ อิงเหวิน ได้พบหารือกับนายเควิน แมคคาร์ธี ประธานสภาผู้แทนราษฎรสหรัฐฯ จากพรรครีพับลิกัน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่อาวุโสอันดับ 3 ของสหรัฐฯ รองจากประธานาธิบดี และรองประธานาธิบดี ที่แคลิฟอร์เนีย สหรัฐฯ ซึ่งผู้นำไต้หวันมีกำหนดพักเปลี่ยนเครื่องที่สหรัฐฯ ก่อนเดินทางกลับไต้หวันหลังเยือนอเมริกากลาง (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566)

1.2 หม่า อิงจิว อดีตประธานาธิบดีไต้หวันได้เดินทางเยือนจีนระหว่าง 27 มี.ค.-7 เม.ย.66 โดยเดินทางเยือนเมืองหนานจิง อุ๋ฮั่น ฉางซา ฉงชิ่ง และเซี่ยงไฮ้ของจีน ระหว่าง 27 มี.ค.-7 เม.ย.66 ซึ่งถือว่าเป็นการเดินทางเยือนจีนครั้งแรกของอดีตผู้นำไต้หวันนับตั้งแต่รัฐบาลสาธารณรัฐจีนอพยพไปยังเกาะไต้หวัน เมื่อปี 2492 โดยอดีตประธานาธิบดีหม่าจะพบปะกับนักศึกษาและเข้าเยี่ยมชมสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ อาทิ สงครามโลกครั้งที่ 2 ความขัดแย้งระหว่างจีนกับญี่ปุ่น รวมทั้งการปฏิวัติซินไฮ่ เมื่อปี 2454 อย่างไรก็ตาม การเดินทางเยือนจีนของอดีตประธานาธิบดีหม่า เกิดขึ้นในห้วงที่ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับไต้หวันอยู่ในภาวะตึงเครียด ขณะที่จีนยังคงเพิ่มแรงกดดันทางการทหารและการเมืองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้พรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า (Democratic Progressive Party: DPP) ของประธานาธิบดีไช่ อิงเหวิน ยอมรับอำนาจอธิปไตยของจีน และยังเป็นช่วงเวลาเดียวกันกับที่ประธานาธิบดีไช่ อิงเหวินเดินทางเยือนภูมิภาคอเมริกากลาง ได้แก่ กัวเตมาลา เบลีซ และหยุดพักที่สหรัฐฯ อีกด้วย (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566)

2. ความเคลื่อนไหวของจีน

สืบเนื่องการพบปะระหว่างประธานาธิบดีไช่ อิงเหวิน ส่งผลให้จีนมีความเคลื่อนไหวในการพบปะดังกล่าว โดยได้มีการตอบโต้ทั้งมาตรการด้าน

การทูตและทางทหาร ซึ่งสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการทูต เมื่อวันที่ 4 เม.ย.66 กงสุลจีน ณ นครลอสแอนเจลิส เตือนว่าระหว่างการพบหารือระหว่างทั้งสองฝ่ายเป็นการกระทำที่ผิดพลาดเหมือนในอดีตและไม่ช่วยให้เกิดสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค และส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างจีน-สหรัฐฯ

เมื่อ 6 เม.ย.66 กระทรวงการต่างประเทศของจีนได้คัดค้านและประณามการพบปะระหว่างประธานาธิบดีไช่ อิงเหวิน ของไต้หวัน กับนายเควิน แมคคาร์ธี ประธานสภาผู้แทนราษฎรสหรัฐฯ ที่แคลิฟอร์เนีย สหรัฐฯ เมื่อ 5 เม.ย.66 ว่าเป็นการฝ่าฝืนคำมั่นสัญญาที่สหรัฐฯ มีต่อจีนในสัญญาซื้อขายเงินตราอย่างร้ายแรง โดยเฉพาะประเด็นที่นายแมคคาร์ธีได้เน้นย้ำกับประธานาธิบดีไต้หวันถึงความจำเป็นที่จะเร่งทำการส่งมอบอาวุธให้ไต้หวัน ท่ามกลางภัยคุกคามที่เพิ่มมากขึ้นจากจีน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการตอบโต้การกระทำที่ผิดพลาดและร้ายแรงจากการสมรู้ร่วมคิดระหว่างสหรัฐฯ กับไต้หวัน จีนจะใช้มาตรการที่เด็ดเดี่ยวและมีประสิทธิภาพเพื่อปกป้องอธิปไตยของชาติและบูรณภาพแห่งดินแดน ตลอดจนสันติภาพและเสถียรภาพในช่องแคบไต้หวัน (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566)

2.2 ด้านการทหาร

เมื่อ 5 เม.ย.66 เรือบรรทุกเครื่องบินของจีนแล่นเข้าใกล้เส้นทางตะวันออกเฉียงใต้ของไต้หวัน โดยเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นในวันเดียวกันกับที่ประธานาธิบดีไช่ อิงเหวิน มีกำหนดเข้าพบนายเควิน แมคคาร์ธี ประธานสภาผู้แทนราษฎรสหรัฐฯ

เมื่อ 8 เม.ย.66 กองบัญชาการยุทธบริเวณภาคตะวันออกของกองทัพจีน ประกาศซ้อมรบรอบเกาะไต้หวันระหว่าง 8-10 เม.ย.66 ว่ากองทัพจีนจะทำการซ้อมรบรอบเกาะไต้หวัน ครอบคลุมการฝึกโจมตีกองลาดตระเวนและการซ้อมรบร่วมบริเวณช่องแคบไต้หวัน รวมทั้งน่านน้ำและน่านฟ้าทางเหนือ ใต้ และตะวันออกของเกาะไต้หวัน การซ้อมรบดังกล่าวของจีนเป็นการตอบโต้กรณีประธานาธิบดีไช่ อิงเหวินของไต้หวัน พบปะกับนายเควิน แมคคาร์ธี ประธานสภาผู้แทนราษฎรสหรัฐฯ เมื่อ 5 เม.ย.66 ระหว่างแวะเปลี่ยนเครื่องบินที่สหรัฐฯ (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566)

3. ความเคลื่อนไหวของสหรัฐฯ

เมื่อ 9 เม.ย.66 โฆษก สอท.สหรัฐฯ ณ ไทเป แถลงว่าสหรัฐฯ จะติดตามกิจกรรมการซ้อมรบของจีนรอบเกาะไต้หวันอย่างใกล้ชิด และสหรัฐฯ มั่นใจว่ามีทรัพยากรและศักยภาพเพียงพอในการประกันสันติภาพและเสถียรภาพ

ในภูมิภาค พร้อมวิจารณ์จีนว่าใช้กรณีประธานาธิบดีไช่ อิงเหวินของไต้หวันพบหารือกับประธานสภาผู้แทนราษฎรสหรัฐฯ ที่รัฐแคลิฟอร์เนียเมื่อ 5 เม.ย.66 เป็นข้ออ้างในการซ้อมรบเพื่อขู่ไต้หวันและสหรัฐฯ โดยสหรัฐฯ ระบุว่า การซ้อมรบดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดประโยชน์และยังบั่นทอนความมั่นคงในภูมิภาค

ในขณะเดียวกันเมื่อ 10 เม.ย.66 กองทัพสหรัฐฯ ก็ได้ปฏิบัติการทหารในทะเลจีนใต้ เพื่อตอบโต้ปฏิบัติการทางทหารของจีนในช่องแคบไต้หวัน โดยกองทัพสหรัฐฯ ส่งเรือพิฆาตติดซีปนาวุธนำวิถี USS Milius ปฏิบัติภารกิจลาดตระเวนในทะเลจีนใต้ใกล้กับหมู่เกาะสแปรตลีย์ โดยอ้างว่าปฏิบัติการดังกล่าวสอดคล้องกับสิทธิและเสรีภาพในการเดินเรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ ห่วงที่กองทัพจีนจำลองการโจมตีเป้าหมายสำคัญในไต้หวัน ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างจีนและสหรัฐฯ ตึงเครียดเพิ่มขึ้นในช่องแคบไต้หวันและทะเลจีนใต้ (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566)

ที่มา: TNN World. (2566). เหตุไต้หวันไม่พอใจ “แมคคาร์ธี” และ “ไช่ อิงเหวิน” พบกัน. สืบค้นเมื่อ 8 มิถุนายน 2566, เข้าถึงได้จาก <https://www.tnnthailand.com/news/world/143336/>

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กภศ.ศยศ.สปท.
โทรศัพท์ 0 2275 5716 E-mail: rdsdsc2559@gmail.com

2. เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2.1 กัมพูชา

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชุตติศักดิ์ เกษตรเจริญ และ ร.อ.หญิง ศิวสิทธิ์ สิริโรจน์บริรักษ์

สถานการณ์ของประเทศกัมพูชา มีประเด็นความเคลื่อนไหวในมิติด้านการเมืองและความมั่นคงที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้
สถานการณ์การเลือกตั้งทั่วไป ห้วงกรกฎาคม 2566

เมื่อ 2 เมษายน 2566 พรรคประชาชนกัมพูชา (Parti Populaire Cambodgien: CPP) ซึ่งเป็นพรรครัฐบาลของ กัมพูชา กำหนดให้ พล.อ.ฮุน มาเนต อยู่ในอันดับที่ 1 จาก 12 ผู้สมัครในบัญชีรายชื่อของพรรคประชาชนกัมพูชา ซึ่งบ่งชี้ว่า นายกรัฐมนตรีฮุน เซน กำหนดตัวให้ พล.อ.ฮุน มาเนต เป็นทายาททางการเมืองและเตรียมถ่ายทอดอำนาจให้ต่อไป

ทั้งนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งแห่งชาติของกัมพูชา (Cambodia's National Election Committee: NEC) ได้รับรองพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการแล้ว จำนวน 18 พรรค คงเหลืออยู่ระหว่างการพิจารณาอีก 2 พรรค สำหรับการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในห้วงกรกฎาคม 2566 นี้ หลังจากได้ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องของทุกพรรคการเมืองเป็นอันเสร็จสมบูรณ์แล้ว ทั้งนี้ ตามที่ NEC ได้ตัดสิทธิ์พรรคสังคมนิยม (CP) ในการเลือกตั้งในครั้งนี้ เนื่องจากไม่สามารถแสดงเอกสารการจดทะเบียนพรรคต่อกระทรวงมหาดไทยได้ (สถานีวิทยุกระจายเสียงเวียดนาม: 2566)

นอกจากนี้ กกต.กัมพูชา ยังได้ร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์การจัดการเลือกตั้งทั่วไปของไทยเมื่อ 14 พฤษภาคม 2566 โดยนาย Sam Kunt-heamy ผู้อำนวยการคณะกรรมการเป็นกลางและเป็นธรรมเพื่อการเลือกตั้งที่เสรีและเป็นธรรมกัมพูชา (สำนักข่าว The Intelligence: 2566) กล่าวว่า กัมพูชาสามารถเรียนรู้ ศึกษา และนำบางประเด็นมาปรับใช้กับการเลือกตั้งทั่วไปของกัมพูชาที่จะมีขึ้นใน 23 กรกฎาคม 2566 โดยคำนึงถึงรัฐธรรมนูญ วัฒนธรรม ระเบียบข้อบังคับ และสถานการณ์ทางการเมืองในประเทศ

ความสัมพันธ์ระหว่างกัมพูชาและจีน

เมื่อ 24 เมษายน 2566 สำนักข่าว AKP ของทางการกัมพูชา รายงานว่า กัมพูชาจะเปิดท่าอากาศยานนานาชาติเสียมราฐ-อังกอร์ ที่ตั้งอยู่ใน ต. Tayek อ. Sotr Nikum ห่างจากตัวเมืองเสียมราฐและนครวัด

51 กม. และ 40 กม. ในห้วงตุลาคม 2566 โดยผลการหารือระหว่างนาย Tekreth Samrach ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีกัมพูชา และนายนาย Zou Yuhui ประธานคณะกรรมการบริษัท Yunnan Air Investment Cambodia Airport Management (YACA) ซึ่ง เป็นบริษัทผู้ลงทุนจากจีน ระบุว่า การก่อสร้างท่าอากาศยานนานาชาติเสียมราฐ-อังกอร์มีความคืบหน้าแล้วร้อยละ 92 ตามแผนที่วางไว้ และพร้อมจะเปิดทดสอบการบินใน พฤษภาคม 2566 ก่อนเปิดใช้งานอย่างเป็นทางการใน ตุลาคม 2566 ทั้งนี้ ท่าอากาศยานดังกล่าวเริ่มก่อสร้างเมื่อมีนาคม 2563 มีมูลค่า 880 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (30,360 ล้านบาท) ตามลำดับ

นอกจากนี้ จีนยังได้พิจารณาจะสร้างมหาวิทยาลัยด้านเทคนิคและวิทยาศาสตร์ในกัมพูชา โดยหนังสือพิมพ์ Khmer Times รายงานเมื่อ 25 พฤษภาคม 2566 ว่า จีนได้พิจารณาจะสร้างมหาวิทยาลัยด้านเทคนิคและวิทยาศาสตร์ในกัมพูชา เพื่อเป็นโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างสองประเทศ รวมถึงขยายขีดความสามารถด้านการวิจัยเทคนิค และวิทยาศาสตร์ร่วมกัน

การบริหารจัดการชายแดน

มิติเศรษฐกิจ เอกชนกัมพูชาและไทยร่วมมือการให้บริการโอนเงินข้ามประเทศผ่าน easy2se (ประชาชนชาติธุรกิจออนไลน์: 2566) โดยหนังสือพิมพ์ Khmer Times รายงานเมื่อ 22 พฤษภาคม 2566 ว่า สถาบันไมโครไฟแนนซ์เอเอ็มเค (AMK) ซึ่งเป็นสถาบันการเงินขนาดเล็ก (Microfinance Institution) ของกัมพูชา กับบริษัท 2P2C ของไทย ร่วมกันให้บริการโอนเงินข้ามประเทศในเวลาจริง (real-time) ผ่านบริการ easy2send ทั้งนี้ ประธานคณะกรรมการ AMK ระบุว่า มีแรงงานกัมพูชาในไทย 1.3 ล้านคน ส่งเงินกลับประเทศจำนวน 2,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 91,500 ล้านบาท แรงงานส่วนใหญ่นิยมส่งเงินกลับประเทศผ่านคนกลางที่ไม่ได้จดทะเบียนถูกต้อง พร้อมกับคาดหวังว่า ความร่วมมือกับ 2P2C จะช่วยอำนวยความสะดวกในการโอนเงินของชาวกัมพูชา คิดค่าธรรมเนียมเป็นธรรม และไม่ต้องผ่านคนกลาง

มิติความมั่นคง กัมพูชาพร้อมหารือการเปิดช่องทางขึ้นปราสาทพระวิหารด้าน จ.ศรีสะเกษ หากไทยร้องขอ โดย Khmer Times รายงานเมื่อ 23 พฤษภาคม 2566 อ้างถ้อยแถลงของ พล.อ.สรชัย ตึก รอง ผบ.ทบ./ ผบ.พล.สสน.3 จ.พระวิหาร กัมพูชา เมื่อ 22 พฤษภาคม 2566 ว่า เจ้าหน้าที่ไทยได้ประสานขอให้กัมพูชาเปิดช่องทางขึ้นปราสาทพระวิหารด้าน จ.ศรีสะเกษ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และว่าทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์ทางการทูตและความมั่นคงตามแนวชายแดนที่ดี ด้าน พล.ต.อ.เคียว โส๊ะเพ็ญ โฆษก กระทรวงมหาดไทยของกัมพูชา กล่าวว่า รัฐบาลกัมพูชาพร้อมจะหารือหากไทยร้องขอ ส่วนนาย Kin Phea ผอ.สถาบันความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของกัมพูชา เห็นว่า หากกัมพูชาเปิดช่องทางขึ้นปราสาทพระวิหารด้าน จ.ศรีสะเกษ จะดึงดูดนักท่องเที่ยวไทยและต่างชาติ แต่กัมพูชาต้องได้สิทธิ์เพียงผู้เดียวในการจำหน่ายบัตรเข้าชมสถานที่ และใช้มาตรการกักชาวกัมพูชาเท่านั้น (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ: 2566)

บทสรุป

สถานการณ์ด้านการเมืองและความมั่นคงของกัมพูชาในห้วงที่ผ่านมา นานาประเทศต่างให้ความสนใจกับสถานการณ์การเลือกตั้งทั่วไปที่จะจัดขึ้นในห้วงกรกฎาคม 2566 โดยเฉพาะประเด็นที่ นายกรัฐมนตรีฮุน เซน เตรียมถ่ายทอดอำนาจ ให้ พล.อ.ฮุน มาเนต เป็นทายาททางการเมืองต่อไป สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างกัมพูชาและจีนนั้น การเตรียมเปิดท่าอากาศยานนานาชาติเสียมราฐ-อังกอร์ ซึ่งเป็นสนามบินนานาชาติขนาดใหญ่ในห้วง ตุลาคม 2566 นั้น จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจในเขตภาคเหนือ ที่ประกอบด้วย จ.เสียมราฐ จ.อุดรมีชัย จ.กำปงธม และ จ.พระวิหาร ของกัมพูชาได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ จีนยังได้พิจารณาจะสร้างมหาวิทยาลัยด้านเทคนิคและวิทยาศาสตร์ในกัมพูชา เพื่อเป็นโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างสองประเทศ อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างกัมพูชาและจีนในประเด็นต่าง ๆ อาจสร้างความกังวลต่อมหาอำนาจอื่น โดยเฉพาะสหรัฐฯ ต่อกรณีการเข้ามาอิทธิพลของจีนในภูมิภาค และอาจเป็นเหตุผลให้สหรัฐฯ เข้ามาปฏิสัมพันธ์กับภูมิภาคนี้มากยิ่งขึ้น และในประเด็นเรื่องการบริหารจัดการชายแดน ทั้งมิติเศรษฐกิจในการช่วยอำนวยความสะดวกในการโอนเงินของชาวกัมพูชา คิดค่าธรรมเนียมเป็นธรรม และไม่ต้องผ่านคนกลาง และการที่กัมพูชาพร้อมหารือการเปิดช่องทางขึ้นปราสาทพระวิหารด้าน จ.ศรีสะเกษ หากไทยร้องขอ เป็นโอกาสและปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินความสัมพันธ์ต่อประเทศเพื่อนบ้านกับการบูรณาการงานความมั่นคงชายแดนในปัจจุบัน

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กกต.ศสย.สทพ.
โทรศัพท์ 0 2275 5716 E-mail: rsdssc2559@gmail.com

2.2 อินโดนีเซีย

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรทวีชัย และ น.ส.นภิส ภรภักดีวัฒนจินดา

สถานการณ์ของประเทศอินโดนีเซีย มีประเด็นความเคลื่อนไหวที่สำคัญทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านการทหาร สรุปพอสังเขปได้ดังนี้

มิติด้านเศรษฐกิจ

เมื่อ 20 มี.ค.66 ว่า **รัฐบาลอินโดนีเซียวางแผนจะให้เงินอุดหนุนจำนวน 456 ล้านดอลลาร์สหรัฐ** เพื่อส่งเสริมธุรกิจจำหน่ายชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์ไฟฟ้าไปจนถึงปี 2567 นอกจากนี้ รัฐบาลอินโดนีเซียประกาศมาตรการส่งเสริมธุรกิจรถยนต์ไฟฟ้าใน เม.ย.66 โดยกระทรวงการคลังอินโดนีเซียระบุว่า เงินอุดหนุนจำนวนดังกล่าว จะครอบคลุมการจำหน่ายรถจักรยานยนต์ไฟฟ้าจำนวน 800,000 คัน และการปรับเปลี่ยนชิ้นส่วนเครื่องยนต์รถจักรยานยนต์ไฟฟ้าจำนวน 200,000 ชิ้น และรัฐบาลอินโดนีเซียตั้งเป้าจะให้มียอดจำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าจำนวนเพิ่มขึ้นอีก 1 ล้านคันภายในปี 2567 รวมทั้งการพัฒนาธุรกิจรถยนต์ไฟฟ้าเนื่องจากอินโดนีเซียมีแรงจูงใจ ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญของแบตเตอรี่รถยนต์จำนวนมาก

อินโดนีเซียเรียกร้องให้ EU พิจารณามาตรการกีดกันน้ำมัน

ปาล์ม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สหภาพยุโรป (EU) ให้พิจารณามาตรการกีดกันน้ำมันปาล์มของอินโดนีเซียอีกครั้ง เนื่องจากเมื่อเดือน เม.ย.66 สหภาพยุโรปออกกฎหมายการตัดไม้ทำลายป่าเพื่อสกัดกั้นการนำเข้าน้ำมันปาล์มเนื้อวัว ถั่วเหลือง และสินค้าอื่น ๆ หากเกี่ยวข้องกับการทำลายป่าไม้ อินโดนีเซียและมาเลเซียในฐานะสมาชิกผู้ก่อตั้งสภาประเทศผู้ผลิตน้ำมันปาล์ม (CPOPC) จึงจะส่งชุดไปยังสหภาพยุโรปในปลาย พ.ค.66 เพื่อหารือเกี่ยวกับผลกระทบของกฎหมายดังกล่าวที่มีต่อผู้ผลิตน้ำมันปาล์ม

มิติด้านการเมือง

อินโดนีเซียและรัสเซียบรรลุข้อตกลงส่งผู้ร้ายข้ามแดน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ นับเป็นข้อตกลงส่งผู้ร้ายข้ามแดนฉบับแรกที่อินโดนีเซียลงนามกับประเทศในยุโรป โดยข้อตกลงฉบับนี้จะทำให้อินโดนีเซียสามารถบังคับใช้กฎหมายในการปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติในประเภทต่าง ๆ ได้ อาทิ อาชญากรรมทางไซเบอร์ การฟอกเงิน ยาเสพติด และการทุจริต ทั้งนี้ การลงนามในข้อตกลงส่งผู้ร้ายข้ามแดนของอินโดนีเซียและรัสเซียเป็นความพยายามสืบเนื่องมาจากการบรรลุข้อตกลงความช่วยเหลือทางกฎหมายร่วมกัน (Mutual Legal Assistance-MLA) ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอาชญากรรมของทั้งสองประเทศเมื่อ 13 ธ.ค.62 ที่มา: สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

อินโดนีเซียต้องการยืนยันถึงความสำคัญและความสัมพันธ์ของอาเซียนในการประชุมสุดยอดอาเซียน รายงานอ้างอิงถ้อยแถลงของนาง Retno Marsudi รัฐมนตรีอินโดนีเซีย เมื่อ 25 เม.ย.66 ว่า อินโดนีเซียต้องการยืนยันถึงความสำคัญและความสัมพันธ์ของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 42 ซึ่งอินโดนีเซียเป็นเจ้าภาพจัดประชุมระหว่าง 9 - 11 พ.ค.66 ที่เมือง

2.3 เมียนมา

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรทวีชัย และ นาย สิทธิชัย สุขะตะ

สถานการณ์ภายในประเทศเมียนมา มีประเด็นสำคัญที่สรุปได้ดังนี้

➢ สถานการณ์โรคระบาดและภัยพิบัติ

เมียนมาขยายเวลาการบังคับใช้มาตรการควบคุม และป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ไปจนถึงวันที่ 30 มิ.ย. โดยคณะกรรมการ

Labuan Bajo จังหวัด East Nusa Tenggara รวมถึงยึดมั่นความเป็นเอกภาพเพื่อคงความเป็นศูนย์กลางในการรักษาสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคทำให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นศูนย์กลางการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของโลก

อินโดนีเซียหารือกรอบกับสหภาพยุโรปและเกาหลีใต้ ระหว่างการประชุม G7 หลังหารือทวิภาคีกรอบการประชุม G7 กับผู้นำต่าง ๆ ได้แก่ ประธานคณะกรรมการการสหภาพยุโรป ประธานาธิบดีเกาหลีใต้ ประธานาธิบดียูเครน รวมถึงได้พบปะกับนักลงทุนชาวญี่ปุ่น โดยมีการหารือที่สำคัญ ดังนี้ 1) อินโดนีเซียพยายามเสริมสร้างความร่วมมือเชิงกลยุทธ์รอบด้านกับสหภาพยุโรป รวมถึง Global Gateway และความร่วมมือในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก 2) อินโดนีเซียต้องการผลักดันความร่วมมือด้านเศรษฐกิจกับเกาหลีใต้ให้บรรลุผลสำเร็จ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ยานยนต์ เฟอร์นิเจอร์ อาหารและเครื่องดื่ม สิ่งทอ และผลิตภัณฑ์สีเขียว 3) อินโดนีเซียพร้อมที่จะเป็นหุ้นส่วนการลงทุนที่สำคัญกับญี่ปุ่น เช่น การก่อสร้างถนน เส้นทางรถไฟ และโครงการด้านพลังงาน และ 4) อินโดนีเซียพร้อมที่จะเป็นสะพานสันติภาพระหว่างยูเครนและรัสเซียและยินดีที่จะขยายข้อตกลงสัญชาติออกไปอีก 2 เดือน

มิติด้านการทหาร

อินโดนีเซียและอินโดนีเซียฝึกลาดตระเวนร่วมทางทะเลครั้งที่ 4 ภายใต้รหัส Samudra Shakti-23 ระหว่าง 17 - 19 พ.ค.66 เพื่อแสดงความเป็นหุ้นส่วนที่แน่นแฟ้นระหว่างอินโดนีเซียและอินโดนีเซีย รวมถึงยืนยันถึงความมุ่งมั่นของกองทัพเรือสองประเทศในการส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคร่วมกันโดยการฝึกครั้งนี้ฝ่ายอินโดนีเซียส่งเรือลาดตระเวนต่อต้านเรือดำน้ำ INS Kavaratti เฮลิคอปเตอร์ Chetak และเครื่องบินลาดตระเวนทางทะเล Dornier ขณะที่อินโดนีเซียส่งเรือลาดตระเวน KRI Sultan Iskandar Muda เฮลิคอปเตอร์ Panther และ เครื่องบินลาดตระเวนทางทะเล CN 235 เข้าร่วม

บทสรุป

สถานการณ์ของประเทศอินโดนีเซียในช่วง 15 มีนาคม - 30 พฤษภาคม 2566 ที่ผ่านมาพบว่า ความเคลื่อนไหวล่าสุดในด้านเศรษฐกิจอินโดนีเซียยังให้ความสำคัญกับการปรับสมดุลห่วงโซ่อุปทานทั้งการเจรจาถึงผลกระทบด้านการจำกัดการส่งออกน้ำมันปาล์มกับสหภาพยุโรป หลังมีการออกกฎหมายการตัดไม้ทำลายป่าเพื่อสกัดกั้นการนำเข้าน้ำมันปาล์ม เนื่องจากน้ำมันปาล์มยังเป็นส่วนประกอบของสินค้าอุปโภคบริโภคหลายชนิด ในประเด็นทางการเมืองพบว่าในช่วงหลายเดือนที่ผ่านมาได้มีการส่งเสริมความร่วมมือในการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ จากการทำข้อตกลงส่งผู้ร้ายข้ามแดนฉบับแรกที่อินโดนีเซียลงนามกับประเทศในยุโรป และให้ความสำคัญในประเด็นทางการเมืองเกี่ยวกับความมุ่งมั่นด้านความเป็นหุ้นส่วนทางทหารกับมิตรประเทศ โดยทำการฝึกร่วมลาดตระเวนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคร่วมกัน

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กภค.ศยศ.สพท. โทรศัพท์ 0 2275 5716 E-mail: rsdssc2559@gmail.com

ว่าด้วยการป้องกัน ควบคุม และรักษาโควิด-19 ของเมียนมา ระบุการขยายระยะเวลาดังกล่าวที่เดิมบังคับใช้ถึงวันที่ 31 พ.ค. ที่ผ่านมา (The Bangkok Insight: 2566) และจะยังคงครอบคลุมถึงทุกมาตรการที่บังคับใช้อยู่ไม่ว่าจะเป็นคำสั่ง ประกาศ และคำแนะนำทั้งหมด ที่ออกโดยองค์กรภาครัฐ และกระทรวงที่เกี่ยวข้องในความพยายามที่จะควบคุมการแพร่กระจายของโรคระบาด ทั้งนี้ข้อมูลทางการแสดงให้เห็นว่า นับตั้งแต่ 30 พ.ค. ที่ผ่านมาเมียนมามีผู้ติดเชื้อทั้งหมด 638,818 คน โดยมียอดผู้เสียชีวิตอยู่ที่ 19,494 ราย และเมียนมายังต้องเผชิญกับสถานการณ์ของ พายุไซโคลน “โมคา”

ที่พัดถล่มเมียนมา ทั้งซากความเสียหายทั้งต้นไม้หักโค่น บ้านเรือนเสียหาย ยังส่งผลกระทบต่อภัยผู้ลี้ภัยทั้งในเมียนมาและบังกลาเทศที่มีค่ายผู้ลี้ภัยที่ใหญ่ที่สุดในโลกด้วย ความรุนแรงของพายุลูกนี้ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่เมืองชิตตเว เมืองเอกของรัฐยะไข่ ทางตะวันตกของเมียนมา ต้องเผชิญพายุฝนฟ้าคะนอง ลมกระโชกแรง และฝนตกหนัก หลังจากที่พายุลูกนี้ ซึ่งมีความเร็วลมสูงสุดที่ 195 กิโลเมตรต่อชั่วโมง พัดขึ้นฝั่งถล่มพื้นที่ระหว่างเมืองชิตตเวและบริเวณคอกซ์ บาซาร์ ทางตะวันออกของบังกลาเทศ จนถือเป็นหนึ่งในพายุที่ใหญ่ที่สุดที่ถล่มพื้นที่อ่าวเบงกอลในช่วงกว่า 10 ปีที่ผ่านมา (Thai PBS: 2566)

➤ สถานการณ์ความร่วมมือกับประเทศมหาอำนาจ

เมื่อวันที่ 3 พ.ค. นายฉิน กัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศของจีน เดินทางเยือนทำเนียบรัฐบาลเมียนมา ณ กรุงเนปิดอว์ และเข้าพบ พล.อ.มิน อ่อง หล่าย ผู้นำเมียนมา (PPTV: 2566) เพื่อกระชับความสัมพันธ์ การมาเยือนครั้งนี้นับเป็นการเข้าพบผู้นำทหารเมียนมาครั้งแรกของจีนนับตั้งแต่การรัฐประหารเมียนมาเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2021 โดยมีรายงานว่าจีน จะให้ความสำคัญกับมิตรภาพที่มีต่อเมียนมา และจะส่งเสริมความสัมพันธ์ ส่วนทางยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมในทุกด้าน ระหว่างสองประเทศต่อไป พร้อมสนับสนุนว่า ประชาคมโลกควรเคารพอำนาจอธิปไตยของเมียนมา และมิบทบาทที่ช่วยให้เมียนมาเกิดสันติภาพและเกิดการปรองดอง ซึ่งการมาเยือนครั้งนี้นอกจากจะเป็นการกระชับสัมพันธ์แล้ว ยังแสดงถึงจุดยืนของจีนต่อเมียนมาด้วยเช่นกัน

➤ สถานการณ์การดำเนินงานของอาเซียน

อินโดนีเซียในฐานะประธานอาเซียนประจำปี ออกแถลงการณ์ ประณามการโจมตีทางอากาศของกองทัพเมียนมา โดยระบุว่าอาเซียน ประณามเหตุโจมตีทางอากาศของกองทัพเมียนมา ที่หมู่บ้านในภูมิภาคสะกาย (Thai PBS: 2566) เมื่อ เม.ย. 2566 นอกจากนี้ยังเรียกร้องให้กองทัพเมียนมา ยุติการใช้ความรุนแรงทุกรูปแบบทันที โดยเฉพาะการใช้กำลังกับ

พลเรือน เพื่อเปิดทางให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการเจรจาระดับชาติ หากทางออกอย่างสันติและยั่งยืน พร้อมทั้งย้ำว่าอาเซียนจะเดินหน้าช่วยเมียนมาแก้ไขวิกฤตผ่านการสนับสนุนฉันทมติ 5 ข้ออย่างเต็มที่ มีรายงานว่า ปฏิบัติการโจมตีของกองทัพเมียนมา ทำให้มีผู้เสียชีวิตแล้วอย่างน้อย 110 คน อย่างไรก็ตาม รัฐบาลทหารเมียนมาแถลงยืนยันว่าได้ปฏิบัติการโจมตีทางอากาศอย่างจำกัดที่หมู่บ้านแห่งนั้น หลังได้รับแจ้งจากสายที่เป็นชาวบ้านว่าจะมีพิธีเปิดสำนักงานของกองกำลังพิทักษ์ประชาชน (พีดีเอฟ) ในพื้นที่นี้ที่เป็นกองกำลังติดอาวุธต่อต้านรัฐบาลทหารเมียนมา (ไทยโพสต์: 2566)

➤ แนวโน้มและผลกระทบ

เมียนมายังคงเผชิญกับปัญหาโควิด-19 อย่างต่อเนื่อง พร้อมกับยังต้องเผชิญกับปัญหาภัยพิบัติจากพายุไซโคลน “โมคา” ซึ่งกระทบต่อความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่เป็นอย่างมาก เนื่องจากสร้างความเสียหายเป็นบริเวณกว้าง อีกทั้งส่งผลกระทบต่อภัยผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา ในคอกซ์ บาซาร์ ซึ่งเป็นค่ายผู้ลี้ภัยที่ใหญ่ที่สุดในโลกในบังกลาเทศ ทำให้รัฐบาลเมียนมาต้องเร่งแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างรอบคอบ เพื่อหลีกเลี่ยงประเด็นสิทธิมนุษยชนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และแรงกดดันจากประเทศสมาชิกอาเซียน

นอกจากนี้การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศของจีน เข้าพบ พล.อ.มิน อ่อง หล่าย แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันดีและผลประโยชน์ของทั้งสองประเทศ เนื่องจากจีนเป็นชาติที่มีผลประโยชน์เชิงภูมิศาสตร์ รัฐศาสตร์ และเศรษฐกิจในเมียนมา รวมถึงกลุ่มชาติอื่น ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศที่รักษาความสัมพันธ์อันดีกับกองทัพเมียนมานับตั้งแต่เกิดการรัฐประหาร พร้อมส่งเสริมการค้า การลงทุนต่าง ๆ ดังนั้นไทยในฐานะประเทศเพื่อนบ้านและเป็นสมาชิกอาเซียน ควรแสวงหาประโยชน์จากการร่วมลงทุนดังกล่าวของทั้งสองประเทศ

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กภค.ศคย.สปท. โทรศัพท์ 0 2275 5716 E-mail: rsdssc2559@gmail.com

2.4 เวียดนาม

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ และ นาย สิทธิชัย สุขคะตะ

สถานการณ์ภายในประเทศเวียดนาม มีประเด็นสำคัญที่สรุปได้ดังนี้

➤ สถานการณ์โรคระบาด

เวียดนามยังคงตรวจพบการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วต่อเนื่อง โดยสื่อท้องถิ่นอย่างนสพ.เวียดนามนิวส์ (Vietnam News) รายงานว่า อัตราการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในเวียดนามได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยในสัปดาห์แรกของเดือน เม.ย. เวียดนามมีผู้ติดเชื้อโควิด-19 รายใหม่จำนวนเพียง 278 ราย แต่ต่อมามีผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้น 1,522 ราย (ฐานเศรษฐกิจ : 2566) โดยสาธารณสุขเวียดนามจะประชุมเพื่อทบทวนแนวทางการรักษา สำรวจจำนวนยา วัคซีน และอุปกรณ์ทางการแพทย์ เพื่อจัดลำดับความสำคัญในการแจกจ่ายไปยังพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดรุนแรง นอกจากนี้ จะมีการรณรงค์มาตรการให้ประชาชนกลับมาสวมหน้ากากอนามัยและทำความสะอาดมือบ่อย ๆ กันอีกครั้ง เนื่องจากต้องการสร้างความตระหนักรู้ให้ประชาชนป้องกันตัวเองก่อนจะถึงเทศกาลหยุดยาววันแรงงานซึ่งจะมีการเดินทางกลับภูมิลำเนา

➤ สถานการณ์ภัยพิบัติ

คณะกรรมการประชาชนจังหวัดเคียนเกียง ประเทศเวียดนาม ซึ่งตั้ง

อยู่บริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง รายงานว่า ปรากฏการณ์เอลนีโญ มีแนวโน้มทำให้อุณหภูมิลดลงสูงขึ้น เพิ่มความวิตกกังวลว่าพื้นที่แห่งนี้อาจเผชิญภัยแล้ง หรือการรुक้าของน้ำเค็ม (เดลนิวส์ออนไลน์: 2566) ซึ่งจังหวัดเคียนเกียง เดินหน้าเตรียมความพร้อมรับมือกับสภาพอากาศเลวร้ายที่อาจเกิดขึ้นในปีนี้ โดยมีการตรวจสอบแหล่งน้ำจืด ประตุระบายน้ำ และเขื่อน เพื่อป้องกันการรั่วไหล และการรुक้าของน้ำเค็ม ขณะทีหน่วยงานการเกษตรท้องถิ่นให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า บรรดาเกษตรกรต้องการการสนับสนุนจากรัฐบาลในการก่อสร้างระบบเขื่อนล้อมรอบพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด และป้องกันน้ำเค็มรั่วไหลเข้าคูคลองจนส่งผลกระทบต่อพืชผล จังหวัดเคียนเกียง ได้ก่อสร้างหรือปรับปรุงเขื่อนชั่วคราวเพื่อป้องกันการรुक้าของน้ำเค็ม จำนวน 40 แห่ง และจัดสรรน้ำเพื่อการปลูกข้าวฤดูหนาวฤดูใบไม้ผลิ 281,000 เฮกตาร์ หรือราว 1.75 ล้านไร่ รวมถึงการใช้ในครัวเรือน

➤ สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ

เวียดนามเล็งออกมาตรการให้เงินชดเชย บริษัทข้ามชาติดึงดูดการลงทุน รับมือระบบภาษีโลกใหม่ บริษัทต่างชาติต่าง ๆ กำลังผลักดันให้ทางการเวียดนามออกแผนปฏิรูปมูลค่าหลายล้านดอลลาร์เพื่อชดเชยการจัดเก็บภาษีที่สูงขึ้น โดยการหารือนี้เกิดขึ้นก่อนที่อัตราภาษีนิติบุคคลขั้นต่ำทั่วโลกจะมีผลบังคับใช้ในเวียดนามในปี 2567 โดยกำหนดอัตราภาษีขั้นต่ำที่ 15% สำหรับบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ ตามข้อตกลงขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) เวียดนามให้คำมั่นที่จะปฏิบัติตามกฎของ OECD โดยเพิ่มอัตราภาษีที่ 15% สำหรับบริษัทข้ามชาติจำนวนมากที่ดำเนินกิจการในประเทศ ซึ่งเวียดนามนั้นพึ่งพาการลงทุน

จากต่างชาติดังกล่าวเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ จึงมีความวิตกกังวลว่า ภาวะเศรษฐกิจใหม่นี้จะทำให้บริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่สนใจการลงทุนในประเทศน้อยลง (ผู้จัดการออนไลน์: 2566)

นอกจากนี้ บริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์เวียดนามระงับโครงการอสังหาริมทรัพย์กว่า 1,200 โครงการ มูลค่า 800 ล้านดอลลาร์ หรือราว 3.4 หมื่นล้านบาท (TNN ONLINE: 2566) เนื่องจากปัญหาด้านเงินทุน ทั้งนี้วิกฤตอสังหาฯ เกิดจากกลุ่มพัฒนาอสังหาฯ ก่อหนี้มากเกินไป การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่บ้านทอนอุปสงค์ และการปราบปรามการทุจริตของรัฐบาล ส่งผลกระทบต่อผู้สร้างมากกว่า 1,800 ราย และบังคับให้บริษัทอื่น ๆ 340 แห่ง ล้มละลายในไตรมาสแรกของปีตามข้อมูล

➤ แนวโน้มและผลกระทบ

เวียดนามยังคงเผชิญกับปัญหาโควิด-19 ที่มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจเวียดนาม อย่างเช่น การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์เวียดนามนั้นมีหลายโครงการที่ต้องระงับโครงการไปเนื่องจากความต้องการซื้อของคนในประเทศลดลง อีกทั้งข้อตกลงขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ที่เวียดนามจะเพิ่มอัตรากำไรที่ 15% สำหรับบริษัทข้ามชาติจำนวนมากที่ดำเนินกิจการในประเทศ อาจกระทบต่อภาคแรงงาน ทำให้ภาครัฐต้องดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจอย่างรอบคอบ อีกทั้งการรุกรานของน้ำเค็มในเวียดนามนั้นภาครัฐต้องเตรียมมาตรการป้องกัน พร้อมเพิ่มความตระหนักรู้ภาวะดินเค็มของเกษตรกร เพื่อป้องกันการทำลายพืชผลจากน้ำเค็ม เพื่อไม่ให้กระทบต่อภาคเกษตรกรรมภายในประเทศ

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กภศ.ศศย.สปท.

โทรศัพท์ 0 2275 5716 E-mail: rsdssc2559@gmail.com

2.5 สิงคโปร์

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ และ น.ส.นภัส กรรภักดิ์ฉินจินดา

สถานการณ์ของประเทศสิงคโปร์ มีประเด็นความเคลื่อนไหวที่สำคัญทั้งมิติด้านสังคม ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านการทหาร สรุปพอสังเขปได้ดังนี้

มิติด้านสังคม

สิงคโปร์ประหารชีวิตนักโทษคดีค้ากัญชา เชื้อสายอินเดียด้วยการแขวนคอ ตามความผิดฐานลักลอบนำเข้ากัญชาน้ำหนักมากกว่า 1 กิโลกรัมจากมาเลเซีย เมื่อปี 2550 ทั้งนี้ สิงคโปร์มีนโยบายห้ามใช้กัญชาและยืนยันว่าโทษประหารชีวิตมีประสิทธิภาพในการป้องกันยาเสพติด อีกทั้งประชาชนส่วนใหญ่สนับสนุนนโยบายดังกล่าว

มิติด้านการเมือง

นายกรัฐมนตรีสิงคโปร์แสดงความกังวลเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างสหรัฐฯ กับจีน ต่อสถานีโทรทัศน์ซีซีทีวีของจีน ระบุว่า โลกไม่สามารถรับมือกับผลกระทบจากความขัดแย้งระหว่างสหรัฐฯ กับจีนได้

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่จีนมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจโลกและกิจการระหว่างประเทศมากขึ้น พร้อมแนะนำให้ทั้งสองประเทศเดินทางพัฒนาความสัมพันธ์อย่างค่อยเป็นค่อยไปทีละขั้นตอน เพื่อสร้างความไว้วางใจและสร้างเสถียรภาพด้านความสัมพันธ์ ที่มา: สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

นายกรัฐมนตรีสิงคโปร์เดินทางเยือนจีนอย่างเป็นทางการในรอบ 3 ปี ได้เดินทางไปที่เมืองกว่างโจว มณฑลทกวางตั้งก่อน เพื่อพูดคุยกับบริษัทเอกชน WeRide เพื่อหารือแนวทางจัดทำรถยนต์ไร้คนขับให้บริการในสิงคโปร์ บริษัท WeRide ยังเป็นบริษัทที่ทางการสิงคโปร์ลงทุนในจีน เพื่อแสวงหากำไรและเพื่อนำเทคโนโลยีมาใช้ในอนาคต สำหรับการเดินทางเยือนจีนอย่างเป็นทางการจะเสร็จสิ้นในวันที่ 1 เม.ย.66

สิงคโปร์จะสนับสนุนการเตรียมความพร้อมให้แกติมอร์-เลสเตเพื่อเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน หลังการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 42 ที่อินโดนีเซียว่า อาเซียนรับรองแผนการดำเนินงานสำหรับการรับติมอร์-เลสเตเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน (Roadmap for Timor-Leste's Membership in ASEAN) นอกจากนี้ นรม.สิงคโปร์ ให้คำมั่นว่า สิงคโปร์จะเสริมสร้างการเตรียมความพร้อมให้แกติมอร์-เลสเต เป็นสมาชิกอาเซียนตามโครงการ Singapore-Timor-Leste ASEAN Readiness Support (STARS) โดยจะฝึกอบรมความรู้ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนให้แก่เจ้าหน้าที่ติมอร์-เลสเต

มิติด้านเศรษฐกิจ

สิงคโปร์ให้เงินสนับสนุนเอกชนสร้างเนื้อหาโปรโมตการท่องเที่ยว Keith Tan ผู้บริหารคณะกรรมการท่องเที่ยวสิงคโปร์ (Singapore Tourism Board) ได้ร่วมกับ Infocomm Media Development Authority (IMDA) องค์กรที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาและกำกับดูแลสื่อสารสนเทศในสิงคโปร์ จัดตั้งโครงการ Singapore On-screen Fund ให้บุคลากรด้านสื่อของสิงคโปร์ได้ทำงานร่วมกับบริษัทผลิตสื่อระดับโลก เพื่อผลิตสื่อโฆษณาที่มีเนื้อหาสนับสนุนการท่องเที่ยวและภาพลักษณ์ของสิงคโปร์ งบประมาณ 10 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์ รูปแบบโครงการจะเปิดให้ผู้ผลิตสื่อทั้งบริษัทและบุคคลเสนอโครงการ เพื่อให้คณะกรรมการอนุมัติโดยต้องถ่ายทำในสิงคโปร์และต้องเผยแพร่ภายในปี 2570 โครงการที่ได้รับคัดเลือกจะได้รับเงินสนับสนุนสูงสุดร้อยละ 30

มิติด้านการทหาร

สิงคโปร์ซื้ออัมรบทางทะเลร่วมกับจีนเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ปี 2564 กองทัพเรือสิงคโปร์จัดซื้ออัมรบทางทะเลร่วมกับกองทัพเรือจีนระหว่าง 28 เม.ย.-1 พ.ค.66 เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางทหารระหว่างทั้งสองฝ่าย โดยกองทัพเรือสิงคโปร์นำเรือรบ RSS Intrepid และเรือต่อต้านทุ่นระเบิด Bedok-class เข้าร่วมการฝึกซ้อม ขณะที่กองทัพเรือจีนนำเรือพิฆาตยู๋หลิน (Yulin) และเรือทำลายทุ่นระเบิดจิบิ (Chibi) เข้าร่วม ทั้งนี้ กองทัพเรือสิงคโปร์และกองทัพเรือจีนฝึกซ้อมรบทางทะเลร่วมกันในทะเลจีนใต้เมื่อปี 2564 หลังตกลงนามข้อตกลงขยายความร่วมมือทางทหารเมื่อปี 2562

สิงคโปร์ให้ความร่วมมือกับ UN ตรวจสอบการส่งออกอาวุธไปเมียนมา ย้ำจุดยืนต่อต้านการใช้กำลังทหารและอาวุธร้ายแรงของกองทัพเมียนมาต่อพลเรือนที่ปราศจากอาวุธ และจะเร่งตรวจสอบตามที่ผู้รายงานพิเศษของสหประชาชาติด้านเมียนมาระบุว่า นับตั้งแต่การรัฐประหารเมื่อ ก.พ.64 - ธ.ค.65 บริษัทสิงคโปร์เกี่ยวข้องกับการส่งออกชิ้นส่วนและอุปกรณ์มูลค่า 254 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ให้รัฐบาลทหารเมียนมาใช้ผลิตอาวุธ ทั้งนี้ สิงคโปร์ขอบคุณที่ผู้รายงานพิเศษฯ ให้ข้อมูลเป็นประโยชน์ต่อการสืบสวน และจะดำเนินการอย่างเด็ดขาดต่อบุคคลหรือบริษัทที่ฝ่าฝืนกฎหมายสิงคโปร์

บทสรุป

สถานการณ์ของประเทศสิงคโปร์ในช่วง 15 มีนาคม - 30 พฤษภาคม 2566 ที่ผ่านมามีข่าวว่า ในมิติด้านสังคมพบว่า สิงคโปร์ยังคงให้ความสำคัญกับการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดในการลงโทษผู้กระทำความผิด โดยประชาชนส่วนใหญ่ก็ออกมาแสดงความเห็นด้วยถึงการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งประเด็นด้านการเมือง ยังคงให้ความสำคัญกับการเดินทาง

พัฒนาความสัมพันธ์อย่างค่อยเป็นค่อยไปกับมิตรประเทศ เพื่อสร้าง ความไว้วางใจและสร้างเสถียรภาพด้านความสัมพันธ์ทั้งภายในและนอกภูมิภาค ในด้านเศรษฐกิจ สิงคโปร์ยังมีความพยายามในการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยอัดฉีดเงินกว่า 10 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์ เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวและเสริมภาพลักษณ์ให้กับสิงคโปร์ และให้ความสำคัญกับมิติด้านการทหารกับการฝึกร่วมกับจีนอีกครั้งให้ห้วงเดือนที่ผ่านมา เพื่อส่งเสริมความร่วมมือ

ทางทหารระหว่างทั้งสองฝ่าย และยังคงยึดมั่นการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมต่อประชาชนเมียนมา รวมทั้งการทำงานร่วมกับสมาชิกอาเซียนอื่นและสหประชาชาติในการสร้างความปรองดองและสันติภาพในเมียนมา

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กภศ.ศสย.สปท.
โทรศัพท์ 0 2275 5716 E-mail: rdsdsc2559@gmail.com

2.6 ฟิลิปปินส์

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ และ ร.อ.หญิง ศิวสิทธิ์ สิริโรจน์บริรักษ์

สถานการณ์ของประเทศฟิลิปปินส์ มีประเด็นความเคลื่อนไหวในมิติด้านการเมืองและความมั่นคงที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างฟิลิปปินส์กับประเทศต่าง ๆ

เมื่อ 6 พฤษภาคม 2566 สำนักงานตำรวจแห่งชาติของฟิลิปปินส์ (สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์: 2566) ได้เข้าช่วยเหลือผู้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์จากชาติต่าง ๆ ในเอเชีย จำนวน 1,090 คน ที่อาคารแห่งหนึ่งในเมืองบาลากัต ห่างจากกรุงมะนิลา ไปทางเหนือราว 90 กิโลเมตร โดยเหยื่อการค้ามนุษย์เหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นชาวจีน เวียดนาม ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ที่ถูกบังคับให้ทำงานหลอกลวงประชาชนผ่านทางออนไลน์ ซึ่งต้องทำงานวันละ 18 ชั่วโมง และไม่ได้รับอนุญาตให้ออกไปภายนอกที่ทำงานหรือที่พัก ขณะเดียวกัน เจ้าหน้าที่ตำรวจ สามารถจับกุมบุคคลในระดับหัวหน้าของขบวนการค้ามนุษย์ดังกล่าว ได้อย่างน้อย 12 คน ในจำนวนนี้ เป็นชาวจีน 7 คน อินโดนีเซีย 4 คน และมาเลเซีย 1 คน ซึ่งทั้งหมดจะถูกตั้งข้อหามีส่วนร่วมกับการค้ามนุษย์

สำหรับความร่วมมือด้านกลาโหม เมื่อวันที่ 13 - 14 พฤษภาคม 2566 กองทัพเรือฟิลิปปินส์ได้เป็นเจ้าภาพฝึกผสมพหุภาคีกองทัพเรืออาเซียน ครั้งที่ 2 (2nd ASEAN Multilateral Naval Exercise-AMNEX) ในน่านน้ำ จ.Zambales และ จ.Bataan บนเกาะลูซอนของฟิลิปปินส์ โดยมีกองทัพเรืออาเซียน 6 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ เวียดนาม บรูไน และไทย ส่งเรือรบเข้าร่วมการฝึก ประกอบด้วย การซ้อมรบร่วมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ (Humanitarian Assistance and Disaster Relief Operation: HADR) การค้นหาและช่วยเหลือเรือที่ประสบภัย (Maritime Search and Rescue: MSAR) และการใช้สิทธิในการเข้าตรวจค้นและยึดเรือต้องสงสัย (Visit, Board, Search and Seizure: VBSS) เป็นต้น

ต่อมา เมื่อ 25 พฤษภาคม 2566 เจ้าหน้าที่ระดับสูงของฟิลิปปินส์ และสวีเดนอยู่ระหว่างการพิจารณาพัฒนาความสัมพันธ์ด้านกลาโหมระหว่างสองประเทศ หลังจากที่ นาย Johan Forssell รัฐมนตรีความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศและการค้าต่างประเทศของสวีเดน เยือนกระทรวงกลาโหมฟิลิปปินส์ และพบปะกับนาย Angelito M. de Leon รัชการการแทนเลขาธิการ กระทรวงกลาโหมฟิลิปปินส์ เมื่อ 19 พฤษภาคม 2566 โดยเจ้าหน้าที่ของทั้งสองประเทศรับทราบถึงการมีส่วนร่วมที่เพิ่มขึ้นระหว่างกันครอบคลุมด้านต่าง ๆ ตั้งแต่เศรษฐกิจตลอดจนการป้องกัน นอกจากนี้ นาย Johan ยังเน้นย้ำถึงความตั้งใจของสวีเดนในการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนและระยะยาวกับฟิลิปปินส์ โดยทั้งสองฝ่ายกำลังมองหาการขยายความสัมพันธ์ด้านการป้องกันประเทศและความมั่นคงเพิ่มเติม ผ่านการลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MOU) สำหรับการซื้อยุทธโปกรณ์การป้องกันประเทศต่าง ๆ รวมทั้ง การพัฒนาความร่วมมือและความสัมพันธ์แบบทวิภาคีระหว่างสองประเทศต่อไป ภายใต้เน้นย้ำถึงความสนใจร่วมกันในการรักษาสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคโดยอาศัยหลักนิติธรรม

ความสัมพันธ์ฟิลิปปินส์และสหรัฐฯ

เมื่อ 12 เมษายน 2566 สหรัฐฯ และฟิลิปปินส์จัดทำแผนความช่วยเหลือด้านความมั่นคงในระยะ 10 ปี ภายใต้กรอบความร่วมมือแบบ 2+2 คือ กระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ กับกระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงกลาโหมฟิลิปปินส์ (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ: 2566) โดยแผนดังกล่าวจะเอื้อให้สหรัฐฯ ให้ความช่วยเหลือด้านความมั่นคงต่อฟิลิปปินส์ในห้วงปี 2566 – 2570 เพื่อปกป้องสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ได้แก่ (1) การส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคง อาทิ การส่งมอบยุทธโปกรณ์เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการป้องกันประเทศของฟิลิปปินส์ การขยายการซ้อมรบและปฏิบัติการร่วมทางทะเลการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางทหาร (2) การส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และ (3) การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเมื่อเกิดภัยพิบัติ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความมั่นคงทางพลังงาน และความมั่นคงทางอาหาร

ต่อมา เมื่อ 1 - 4 พฤษภาคม 2566 ประธานาธิบดีฟิลิปปินส์ได้เดินทางเยือนสหรัฐฯ เพื่อกระชับความสัมพันธ์และความร่วมมือทวิภาคีท่ามกลางสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนในทะเลจีนใต้และภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ตลอดจนเพื่อกระชับความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งพบปะกับนักธุรกิจชั้นนำของสหรัฐฯ โดยประธานาธิบดีมาร์กอส จูเนียร์ เปิดเผยว่า ฟิลิปปินส์มุ่งมั่นที่จะกระชับความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ และคาดหวังว่าสหรัฐฯ จะให้ความช่วยเหลือฟิลิปปินส์ด้านความมั่นคงทางอาหาร การเกษตร และความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์นอกจากนี้ ยังจะแสวงหาความร่วมมือด้านการพัฒนาธุรกิจเคมีคอนดักเตอร์ พลังงานสะอาดและพลังงานหมุนเวียน รวมถึงโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของฟิลิปปินส์ ทั้งนี้ จากที่ประชุมดังกล่าว ฟิลิปปินส์และสหรัฐฯ ได้ยืนยันความเป็นพันธมิตรที่แข็งแกร่งและยาวนาน โดยผู้นำฟิลิปปินส์แสดงความกังวลว่า ฟิลิปปินส์ตั้งอยู่ในพื้นที่แข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์ที่ซับซ้อน และต้องการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับสหรัฐฯ เพื่อพัฒนาสันติภาพในภูมิภาคและโลก ด้านผู้นำสหรัฐฯ ย้ำพันธกรณีของสหรัฐฯ ในการปกป้องฟิลิปปินส์รวมถึงทะเลจีนใต้ พร้อมสนับสนุนการพัฒนากองทัพฟิลิปปินส์ให้ทันสมัย

บทสรุป

จากสถานการณ์ด้านการเมืองและความมั่นคงของฟิลิปปินส์ในห้วงที่ผ่านมา ฟิลิปปินส์ต้องการจะทำงานร่วมกับประเทศต่างๆ รวมถึงประเทศในอาเซียน ทั้งการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ การสร้างความร่วมมือด้านกลาโหม การขยายความสัมพันธ์ด้านการป้องกันประเทศและความมั่นคงเพิ่มเติม เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาในภูมิภาคต่อไป สำหรับ ความสัมพันธ์ฟิลิปปินส์และสหรัฐฯ หลังจาก สหรัฐฯ ได้กลับมาถือฟื้นความเป็นพันธมิตรทางการทหารและยกระดับความสัมพันธ์ของพันธมิตรอย่างฟิลิปปินส์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดทำแผนความช่วยเหลือด้านความมั่นคงระหว่างสหรัฐฯ และฟิลิปปินส์ในระยะ 10 ปี รวมทั้งการยืนยันความเป็นพันธมิตรที่แข็งแกร่งและยาวนาน ตลอดจนการพัฒนาความร่วมมือในด้านต่าง ๆ จึงกล่าวได้ว่า ฟิลิปปินส์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติด้วยการปกป้องผลประโยชน์ด้านความมั่นคงผ่านการกระชับความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ ท่ามกลางภัยคุกคามทางทะเลจากจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ทะเลจีนใต้

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กภศ.ศสย.สปท.
โทรศัพท์ 0 2275 5716 E-mail: rdsdsc2559@gmail.com

1. การประชุมดำรงเครือข่ายกับหน่วยงานด้านยุทธศาสตร์ภายในประเทศ ประจำปี พ.ศ.2566

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จัดการประชุมดำรงเครือข่ายกับหน่วยงานด้านยุทธศาสตร์ภายในประเทศ ณ ห้องประชุมศูนย์นวัตกรรมทางทหาร สปท. วันศุกร์ที่ 7 เม.ย.66 เวลา 0930-1200 ณ ห้องประชุมศูนย์นวัตกรรมทางทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

โดย พล.อ. บุญสร้าง เนียมประดิษฐ์ สมาชิกวุฒิสภา/อดีต ผบ.ทสส. กล่าวเปิดการเสวนา และปาฐกถาในหัวข้อที่ 1 “วิสัยทัศน์จากอดีตสู่ปัจจุบันของ ศศย.สพท.” หัวข้อที่ 2 “มุมมองในเรื่องเครือข่ายความมั่นคง โดย พล.อ. วิชัย ชูเชิด ผบ.สพท.” หัวข้อที่ 3 “ก้าวต่อไปของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์” โดย พล.ต. ทักษิณ สิริสิงห ผอ.ศศย.สพท. และการเสวนาแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์มุมมอง เรื่อง “แนวทางในการสร้างเครือข่ายวิชาการด้านความมั่นคงในอนาคต” พร้อมทั้งผู้แทนของหน่วยงานด้านความมั่นคงจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ศิษย์เก่าหลักสูตรนักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ 1-15

และข้าราชการและพนักงานราชการของ นขต.สพท. และ ศศย.สพท. เข้าร่วมการเสวนา

โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (1) เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือด้านยุทธศาสตร์ในทุก ๆ ด้านระหว่าง ศศย.สพท. กับหน่วยงานด้านยุทธศาสตร์ทั้งภายในและภายนอก กท. อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสนับสนุนผลประโยชน์แห่งชาติและการดำเนินงานของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ยุทธศาสตร์ของประเทศมหาอำนาจที่มีผลกระทบต่อดุลยภาพด้านความมั่นคงของไทยในอนาคต (2) เพื่อการพัฒนาศักยภาพบุคลากรของกองทัพให้สามารถประเมินสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ของประเทศมหาอำนาจที่มีผลกระทบต่อดุลยภาพด้านความมั่นคงของไทยในอนาคต และ (3) เพื่อให้สามารถหือเสนอแนะเชิงนโยบายด้านความมั่นคง รวมทั้งสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานด้านยุทธศาสตร์ได้มีโอกาสและแลกเปลี่ยนความรู้ แนวคิด ประสบการณ์ และปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ

2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ: ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย”

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ: ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย” วันพุธที่ 19 เมษายน 2566 เวลา 08.30-12.30 ณ ห้องประชุม 421 อาคารเอกประสงค์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

โดย พล.อ. วิชัย ชูเชิด ผบ.สพท. เป็นประธานในการประชุมฯ ทั้งนี้การประชุมฯ แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ช่วงที่ 1 การบรรยายพิเศษ เรื่อง “ทิศทางประเทศไทยท่ามกลางการแข่งขันของประเทศมหาอำนาจ” โดย อาจารย์สมปอง สงวนบรรพ์ คณบดี สถาบันการทูตและการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต และช่วงที่ 2 การอภิปรายแบบคณะ (Panel Discussion) ได้รับเกียรติจากวิทยากร ดังนี้ (1) รศ.ดร. ดุลยภาค ปรีชารัชช รองผู้อำนวยการ

สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา (2) ดร.ประพีร์ อภิชาติสกุล อุปนายกสมาคมอเมริกันศึกษาในประเทศไทย (3) ดร.กันฐิตศา พงษ์ศิริญา ผู้อำนวยการโครงการรัสเซียศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และดำเนินการอภิปรายโดย ดร.ณัฐธา โภมลาทิน ผู้อำนวยการศูนย์ Thai PBS World

โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (1) เพื่อศึกษาสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน และสหพันธรัฐรัสเซียในประเด็นเป้าหมาย แนวทางและวิธีการ (2) เพื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ของมหาอำนาจทั้ง 3 ประเทศที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และ (3) เพื่อเสนอแนวทางการวางบทบาทของไทยในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อรองรับกับยุทธศาสตร์ของมหาอำนาจทั้ง 3 ประเทศ

3. นักศึกษาหลักสูตรนักระบาดศาสตร์ รุ่นที่ 16 ศึกษาฐาน ณ ราชอาณาจักรกัมพูชา

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ นำโดย พล.ต.ทักษิณ สิริสิงห ผอ.ศสย.สปท. พร้อม ผบช.ศสย.สปท. นำคณะ นักศึกษาหลักสูตรนักระบาดศาสตร์ รุ่นที่ 16 ศึกษาฐาน ระหว่างวันที่ 25-29 เม.ย.66 ณ ราชอาณาจักรกัมพูชา

โดยมีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ ดังนี้ (1) พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเขาสัก และช่วงบ่าย ศึกษาฐาน ณ สถานเอกอัครราชทูตไทย ประจำกรุงพนมเปญ โดยมี นายเชิดเกียรติ อัครถาวร เอกอัครราชทูต ณ กรุงพนมเปญ กรณมาให้เกียรติต้อนรับ และรับฟังบรรยายสรุปในหัวข้อ “ยุทธศาสตร์ของกัมพูชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กัมพูชาและไทย (2) ความคืบหน้าการลงทุนในสีหนุวิลล์ และโครงการดารา

สาคร (Dara Sakor)” โดย พ.อ.กรวรรณท์ กลั่นพรมสุวรรณ ผชท.ทบ.ไทย / พนมเปญ และ รรค.ผชท.ทหารไทย / พนมเปญ และ พ.ต.อ. ปิยวัฒน์ เกียรติกิจ ผชท.ตร. / พนมเปญ (3) อนุสาวรีย์เอกราชกัมพูชา พระบรมราชวังจตุมุขสิริมงคล (Royal Palace of Phnom Penh) และ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (4) หน่วยงานแผนพัฒนาเมืองสีหนุวิลล์ (Sihanoukville Special Economy Zone) และเยี่ยมชมแลนด์มาร์กเมืองสีหนุวิลล์ (5) โครงการดาราสาคร (Dara Sakor) ณ เกาะกง (6) โครงการดาราสาคร ณ Coastal City Development Group Co.,Ltd. และ (7) รับฟังการบรรยายและเยี่ยมชมเขตเศรษฐกิจพิเศษเกาะกง

4. การสัมมนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ 3/2566 เรื่อง “แนวทางการจัดทำแบบประเมินขีดความสามารถของกองทัพไทยในการป้องกันประเทศ”

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จัดสัมมนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ 3/2566 เรื่อง “การพิจารณาแบบประเมินขีดความสามารถของกองทัพไทยในการป้องกันประเทศ” วันอังคารที่ 16 พ.ค.66 เวลา 08.30 - 12.00 ณ ห้องประชุม 1 ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

โดย พล.ต. ทักษิณ สิริสิงห ผอ.ศสย.สปท. เป็นประธาน และได้รับเกียรติจากคณะวิทยากรให้ข้อเสนอแนะต่อร่างแบบประเมินฯ ได้แก่ (1) พล.อ.ต. จักรกฤษณ์ ธรรมวิชัย (2) พ.อ. เกียรติชัย โอภาโส

(3) น.อ. ดรณ ทิพนันท์ ร.น. และ (4) ดร.ชาทิป จินดาวิจักษณ์ พร้อมผู้แทนจากเหล่าทัพ จำนวน 21 นาย เข้าร่วมให้ข้อเสนอแนะ

โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (1) เพื่อพิจารณาแบบประเมินขีดความสามารถที่เหมาะสมของกองทัพไทยในการป้องกันประเทศ (2) เพื่อจัดทำกรประเมินขีดความสามารถของกองทัพไทยในการป้องกันประเทศ และ (3) เพื่ออนุมัติหลักการต่อการจัดทำแบบประเมินขีดความสามารถที่เหมาะสมของกองทัพไทยในการป้องกันประเทศ

5. การแถลงผลงานทางวิชาการของหลักสูตรนักยุทธศาสตร์ และพิธีปิดการศึกษา มอบประกาศนียบัตรและโล่รางวัลให้แก่นักศึกษาหลักสูตรนักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ 16

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จัดแถลงผลงานทางวิชาการของหลักสูตรนักยุทธศาสตร์ เรื่อง “ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างคุณภาพของประเทศท่ามกลางการแข่งขันทางภูมิยุทธศาสตร์ใหม่ พ.ศ. 2566-2575” โดย พล.ต.ทักษิณ สิริสิงห ผอ.ศสย. สปท. กล่าวรายงานต่อ พล.อ. วิชัย ชูเชิด ผบ.สปท. ประธานในพิธีฯ และ เรือรบเชิญ (1) พล.อ.ท. ภูมิไฉ เลขสุนทรการ เสธ.สปท. และ (2) นายเชษฐพันธ์

มากสัมพันธ์ อธิบดีกรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้ เป็นผู้วิพากษ์ผลงานฯ และ พิธีปิดการศึกษา มอบประกาศนียบัตรและโล่รางวัลให้แก่ นักศึกษา หลักสูตรรุ่นที่ 16 พร้อมถ่ายรูปร่วมกับคณะผู้บังคับบัญชา วันอังคาร ที่ 31 พ.ค.66 เวลา 0800-1200 ณ ห้อง 421 อาคารอเนกประสงค์ สถาบัน วิชาการป้องกันประเทศ

หลักสูตรนักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ 16 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 มีผู้เข้ารับการศึกษารวมทั้งสิ้น 55 คน ประกอบด้วย ข้าราชการทหาร สังกัดกองบัญชาการกองทัพไทย ข้าราชการพลเรือน พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานองค์กรของรัฐ พนักงานองค์กรมหาชน และองค์กรเอกชน โดยหลักสูตรนักยุทธศาสตร์เป็นหลักสูตรที่มีความมุ่งหมายหลักในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรของกองทัพ ตลอดจนข้าราชการพลเรือน และพนักงานของรัฐและเอกชน ให้เป็นนักยุทธศาสตร์ที่มีขีดความสามารถ

ในด้านการประเมินสภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์และความมั่นคงได้อย่างบูรณาการ ตลอดจนการคาดการณ์ถึงผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ รวมทั้งสามารถให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายความมั่นคงด้านต่าง ๆ ได้ อย่างสมบูรณ์ อันจะนำมาซึ่งผลประโยชน์สูงสุดขององค์กรและประเทศชาติต่อไป ซึ่งการศึกษาในหลักสูตรฯ จะใช้ระยะเวลาสั้นทั้งสิ้น 16 สัปดาห์ คือ ระหว่าง วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ถึง วันที่ 31 พฤษภาคม 2566 ทั้งนี้ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ฯ ได้จัดการศึกษาคณะหลักสูตรนักยุทธศาสตร์มาแล้ว จำนวน 15 รุ่น มีผู้สำเร็จการศึกษาแล้วรวม 475 คน

วิสัยทัศน์ ศศย. (Vision)

“เป็นหน่วยงานที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศในการศึกษาวิจัย
และให้ข้อเสนอแนะทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง
และการป้องกันประเทศ (Think Tank) ให้เป็นที่ยอมรับของกองทัพ
หน่วยงานด้านความมั่นคง และประชาชน ภายใน ปี พ.ศ.2570”

